

divadelní HROMADA

*zpravodaj
samostatných
divadelníků,
loutkářů a recitátorů
ve východních Čechách,
na pomězi
Moravy a v části
Slezka*

LXXVIII *podzim - zima* **2018**

+ Samostatná příloha

„Divadlo vychází ze života
a do života se vrací.“

Josef Kajetán Tyl

*český básník, dramatik, novinář, publicista, spisovatel a textař
(1808 – 1856)*

4281 - 4347 = LXXVIII / 2018

podzim - zima + Samostatná příloha

str. 1 - 56
str. 1 - 10

4 VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Rada VSVD

5 Drak praskal ve švech, východočeští divadelníci si přijeli pro ceny

6 Marie Kučerová má svého „Tyla“ už doma
Pozvánka

7 IMPULSY Z IMPULSU

Vzděláváme se, procvičujeme hlas i tělo

Červený Kostelec 2019

8 PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

Třicetiny Dramatáku na ZUŠ F. A. Šporka v Jaroměři

9 Šťastná šestka made in Czechoslovakia

11 Kauza Médeia

12 Zázračné cvičení si mě našlo

13 Co skrývá Škeble

V hlavní roli víno

14 Z divadelního souboru Eduarda Vojana Brněnec

15 DS Vojan Libice nad Cidlinou má důvod k oslavě!

Krátce...

16 Úpická Prodaná nevěsta putuje po vlastech českých

Letos v Sobotce

Pernštejn(I)ove potřeť

17 71. ročník Klicperova Chlumce

18 XXIII. Divadelní Erbenův Miletín

SYMPOSION 2018

20 VÝCHODOČEŠI...

Východočeši na Loutkářské Chrudimi

21 Divadelní piknik Volyně 2018

23 Východočeši na Jiráskově Hronovu 2018

27 FEMAD Poděbrady 2018

28 Výsledky XLIX. Národní přehlídky venkovských divadelních souborů ve

Vysokém nad Jizerou, Krakonošova divadelního podzimu 2018

31 Popelka Rakovník 2018

34 Národní přehlídka seniorského divadla v roce 2018 potřínácté

36 Národní přehlídka jednoaktovek v Holicích

37 Dětská scéna Svitavy 2018

38 RAČTE VSTOUPIT

Nová divadelní sezóna v Divadle Drak přinese výjimečné autorské
inscenace pro dětské, dospívající i dospělé publikum

39 VE SLUŽBÁCH THÁLIE

Alexandr Gregar

43 Jana Portyková

44 Josef Hovorka

Koukám, jak ten čas letí!

Jaroslav Háněl – mladý osmdesátník

45 Smutné zprávy

Uzávěrka příštího čísla:

14. května 2018

Příspěvky a foto prosíme zasílat na adresu:

IMPULS Hradec Králové

Tomkova 139/22

500 03 Hradec Králové

e-mail:

divadlo@impulshk.cz

<http://www.impulshk.cz>

HROMADA č. LXXVIII / 2018

PODZIM - ZIMA

+ Samostatná příloha

Vydává:

IMPULS Hradec Králové,

centrum podpory uměleckých aktivit

Tomkova 139/22

500 03 Hradec Králové

ve spolupráci s Volným sdružením

východočeských divadelníků

Vychází 2x ročně

REDAKCE:

Kateřina Fikejzová Prouzová

Josef Jan Kopecký

Alexandr Gregar

FOTOGRAFIE:

Pokud není uveden autor, pocházejí

fotografie z archivu souboru.

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Lukáš a Anna Gudrun Vavrečkovi

TISK:

Art-D Grafický ateliér Černý

Registrováno na MK ČR E 11424

Vychází za finančního přispění MK ČR

Náklad 500 ks

Neprošlo jazykovou úpravou.

ÚVODNÍK

Milí divadelní přátelé,

v rukách držíte vánoční číslo Divadelní HROMADY, což znamená, že se pomalu blíží konec dalšího kalendářního roku. Abych na to nezapomněl, dovoluji mi, abych Vám za celé VSVD popřál klidný advent, krásné Vánoce s Vašimi nejbližšími a do nového roku 2019 vše nejlepší, hodně spokojenosti a radosti a hlavně zdraví! Nový rok, doufáme, s sebou přinese jen samá pozitivita. Jako ten letošní?

Oslavili jsme 100 let našeho samostatného státu. To je jistě důvod k oslavě, nejste-li monarchisté. Je to ale také důvod k zamyšlení. V jednom deníku mi položili během rozhovoru otázku: „Na co za posledních sto let můžeme být jako Češi pyšní?“ A já odpověděl: „Češi mohou být pyšní na výjimečné osobnosti. Nejenom politiky, ale také vědce, sportovce, umělce. Můžeme být pyšní na to, že ať už bylo oněch hrozných osmiček v uplynulých 100 letech, kolik bylo, vždy jsme se dokázali postavit na nohy, zvednout bradu a vykročit dál. Měli bychom být pyšní na to, že mnozí za to, v čem dnes můžeme žít, za demokracii, svobodu, nezávislost, položili své životy. A my bychom jim měli být vděční. A neměli bychom na to nikdy zapomenout.“

Možná to vyznívá trochu jako patos, ale věřte, že to myslím zcela vážně a naprosto upřímně. Češi mají být na co pyšní. Ale nesmějí ztratit pokoru. Aroganci to nikam nedotáhneme. Tím ale neříkám, že nemáme mít zdravé sebevědomí. Člověk by měl mít stále na paměti, že není počátkem, že je součástí nějaké minulosti, že utváří přítomnost a ovlivňuje budoucnost. Že si zkrátka nemůže dělat, co chce.

Milí přátelé, uvědomuji si to v poslední době čím dál zásadněji. A proto také ten otazník v tvrzení, zda nám letošní rok přinesl jen samá pozitivita. Zkusím to vysvětlit na dvou příkladech – píší tento úvodník v druhé půli listopadu, po volbách. Komunálních a senátních volbách. Co přinesly? - Měl bych říct, že dopadly dobře. Minimálně pro mě.

Ale podívejme se na ně z odstupu: V mnoha městech volby přinesly změnu, změnu po několika volebních obdobích stability. Změnu směru. Změnu politiky. Co se stalo, že je to změna mnohdy o 180 stupňů?

Trend předznamenaly již volby do Sněmovny. Sociální demokraté silně oslabili. Zase bych mohl říct, že z mého pohledu je to dobré. Ale, přátelé, opravdu je to tak? Není minimálně k pozastavení, že nejstarší česká politická strana dopadla, jak dopadla? Osobně myslím, že určitě ano. On to totiž nebyl ani zdaleka pouze signál pro ČSSD! Je to signál všem, celému politickému spektru, celé společnosti. Většina voličů je evidentně nespokojená. Ale s čím? Cožpak si žijeme špatně? Asi se shodneme všichni, že tím to asi není. Prožíváme skutečně jedno z nejlepších období oné stoleté historie, období prosperity, kdy možná začínáme být až rozežraní. Tak co se stalo?

Kdosi prohlásil, že již dávno nežijeme v demokracii. Nemyslím u nás, myslím globálně. Že žijeme v mediokracii, kdy nám média podsouvají, co je špatné a co dobré. Za sebe se domnívám, že to tak může být, že to tak je. A je samozřejmě na nás, jak informace umíme vyhodnocovat, jak se k nim postavíme. Je na nás, abychom o věcech přemýšleli v širším kontextu. (Tak jak to divadelníci konečně vždy dělají, protože právě divadlo se k věcem společenským dokázalo vždy vyjadřovat! Dokázalo pojmenovávat, někdy zesměšňovat, jindy apelovat. Vždy se stavělo do role mluvčího, který ukazuje prstem na dobré či špatné.)

Sněmovní volby tedy naznačily, komunální dokonaly. Přepřahá se. Což opět obecně nemusí být špatně. Ale co se tedy v těch obcích, kde několik období pracovalo stabilní osazenstvo radnice, stalo? Je za přepřaháním něco objektivního? Mnohde to tak může být, ale mnohde jde jen o člověka. Člověka – politika, který ztratil pokoru. A člověka – voliče, který nabyl arogance. A to není dobře. Všem by přece mělo jít o společnou věc, společný zájem – aby se v té či oné obci lidem žilo dobře.

Byl jsem letos zvolen do uvolněné funkce v České Třebové. Od konce října jsem místostarostou. Zda je to pozitivum, to ukáže budoucnost. Jak z pohledu mě, tak z pohledu města. Modlím se, abych neztratil pokoru...

Druhý příklad, který předkládám, je situace kolem posledních událostí ve vrcholové politice. Musím říct, že premiér této země ztratil zbytek respektu, který jsem k němu ještě choval. Nevadí mu ani plná náměstí žádající jeho demisi. Je mu to fuk. Jak to? Co se stalo? Kde je odpovědnost vůči voliči? Kde je pokora? V každé demokraticky vyspělé společnosti by politik čelící trestnímu stíhání, politik, jenž je usvědčen ze lži, politik, na kterém by ulpěl, byť jen stín pochybností, politik pokorný odstoupil. U nás ne. U nás se bude rozkřikovat, že je to účelově připravená kampaň, která jej má zdiskreditovat. A to je smutné, přátelé. Moc smutné.

Doufáme, že nám rok 2019 přinese jen samá pozitivita. Že výhry budou výhrami, nikoli Pyrrhovými. Že čest, slušnost, pracovitost, pravda, láska a pokora budou hodnotami, kterými vstoupíme do druhé stovky, do budoucnosti. Že budeme mít sílu změnit naši přítomnost. Že nezůstaneme pasivně netečnými. Že i skrze naši vášeň – divadlo – přispějeme k tomu, aby si naše děti mohly říct: Ano, máme být nač pyšní. To nám všem ze srdce přeje

Josef Jan Kopecký

RADA VSVD

Jakými tématy se v roce 2018 zabývala rada VSVD? Některá se natukla už na naší březnové valné hromadě, která se tradičně konala v pardubickém Divadle Exil. Například se pečlivě zabývala aktualizací loga VSVD. Po několika diskusích a návrzích rada rozhodla zůstat zatím u loga stávajícího z dílny Maria Alfieriho. Známy zvonek jako symbol svolávání divadelníků i začátku představení má i dnes svoji výmluvnost.

Naše setkání během roku navštívila také nová ředitelka Impulsu Hradec Králové, centra podpory uměleckých aktivit Martina Erbsová, seznámila se s jednotlivými členy rady a jejich působností. Otevřelo se téma definice a způsobu spolupráce Impulsu a Volného sdružení východočeských divadelníků.

V roce 2019 přichází VSVD s novými webovými stránkami. Dozvíte se na nich všechno důležité o přehlídkách spolupořádanými VSVD nebo našich členských souborů. Nebude chybět ke stažení Divadelní hromada. Prostřednictvím nového webu se seznámíte s kolektivními členy a snadno najdete jejich aktuální kontakty. Co je ale hlavní, že v průběhu celého roku na stránkách www.vsvd.cz najdete aktuality nejen ze světa amatérského divadla. Divadelní hromada bude stále mít i svou tištěnou podobu a rozsah, jak je tomu doposud.

Na letním setkání rady se hodně mluvilo o změně termínu celostátní přehlídky činoherního a hudebního divadla ve Volyni. Letos probíhala od pátku 29. června do 7. července. Podle předsedy VSVD Josefa Jana Kopeckého byla její úroveň letos nízká. Navíc nový koncept nefunguje ideálně, tři hrací místa denně, se začátkem ve 14 hodin, znamenala permanentní čekání, čas nebyl využit. V pěti seminářích byla pouze čtyřicítka seminaristů, rozborové semináře pozdě v noci k programu celého dne nefunkční a porota nekonkrétní, nejlépe v ní fungoval režisér Jan Holec (dále v ní seděli režisér Jaromír Hruška, teatrolog Michal Zahálka a scénografka Kateřina Baranovská). Účast ve Volyni byla pro mnohé soubory komplikovaná. Začátek července je časem, kdy jsou konečně divadelní prázdniny a odjíždí se na rodinné dovolené. Navíc těsná časová návaznost Volyně na Jiráskův Hronov je

další komplikací jak pro plánování souborů, tak pro samotné organizátory Jiráskova Hronova.

Předseda radu informoval také o důvodech zrušení FEMADu v České Třebové – vzhledem k navýšení hracích míst ve Volyni není dostatek tzv. „odmítnutých“, aby naplnili program FEMADu. A netýká se to pouze České Třebové, ale také Kroměříže a Poděbrad. FEMAD v této chvíli nemá své jasné poslání a pravidla.

Vzhledem k tomu, že jednatelka VSVD Kateřina Fikejzová Prouzová, je momentálně na mateřské dovolené, zastupuje ji na pozici odborného pracovníka pro slovesné obory v Impulsu Andrea Moličová.

Podzimní setkání rady se tradičně neslo o přípravě jarních přehlídek. Nejdůležitějším bodem je vybrat z přihlášek účastníky přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla v Červeném Kostelci, zájem o účast mělo čtrnáct souborů, osm z Královéhradeckého kraje, tři z Pardubického kraje, dva ze Středočeského kraje a jeden z Kraje Vysočina. Z kapacitních důvodů musela rada dva soubory odmítnout, nicméně jim doporučila spřátelené přehlídky v Ústí nad Orlicí nebo Turnově.

Josef Jan Kopecký radu také informoval o letošním složení červenokostelecké poroty. Těšíme se na režiséra a pedagoga Aleše Bergmana, odborníci na jevištní mluvu Reginu Szymikovou, teatrologa, dramaturga a literárního vědce Libora Vodičku a režiséra Jana Holce.

Letos je také naplánováno ještě jedno předávání Zlatého odznaku J. K. Tyla. Převezme ho 8. prosince Růžena Kněžourková, členka SDS Erben Miletín. A další setkání rady je naplánováno na 2. února 2019. Jednat se bude i o návrzích na nové držitele Zlatého odznaku J. K. Tyla. A to je výzva i k vám, milí divadelní přátelé, své návrhy můžete zasílat do 31. 3. 2018 na emailovou adresu prouzovak@seznam.cz.

DRAK PRASKAL VE ŠVECH, VÝCHODOČEŠTÍ DIVADELNÍCI SI PŘIJELI PRO CENY

V neděli 11. listopadu jsme se po roce opět sešli v Labyrintu královéhradeckého divadla Drak. Slavnostní setkání divadelníků je vždy příležitostí připomenout si jarní soutěžní přehlídky a ohlédnout se za uplynulou divadelní sezónou. Tentokrát nás bylo tolik, že opozdilci si museli sednout na polštáře na zemi, ale dojem to nikomu nezkazilo. Sešli jsme se rádi.

Porotci regionálních přehlídek shrnuli, co jsme vlastně na jaře viděli, jaké jsou mezi ochotníky trendy, které inscenace postoupily dál a jaký byl jejich další osud. Některé z nich se dnes už bohužel nehrají, jiné mají nové obsazení a další pokračují tak, jak jsme je viděli na přehlídce. Předané diplomy souborům připomněly i v chladném podzimu, že se jim na jaře něco podařilo. Pro mnohé je to i motivace do dalšího zkoušení.

Slavnostní nedělní odpoledne nebylo jen o slovech, akci doslova nakopl svým energickým vystoupením Eliáš Jeřábek se svým kolegou. Eliáše, čerstvého absolventa KALD DAMU,

Jaroslav Ipser přebírá Zlatý odznak J. K. Tyla od Karla Šefrny

Zdeněk Janál porotoval na Orlické masce v Ústí nad Orlicí. Na smímku se zástupci souboru Triarius

D I V A D E L N Í

Předseda poroty červenokostelecké přehlídky předává ocenění souboru DS NA TAHU za jejich Bosé nohy v parku

Marie Kučerová se svými herci z inscenace Mravnost - marnost

můžete znát například z Divadla Jesličky nebo z laboratoře Divadla Drak. Slyšeli jsme v jejich výborném provedení irské písně. Ale to nebylo ještě všechno.

Došlo i na předání Zlatého odznaku J. K. Tyla Jaroslavu Ipserovi za celoživotní přínos loutkovému divadlu. Ten zas na oplátku východočeským divadelníkům zahrál kultovní inscenaci turnovských Čmukařů Kašpárek chodí pěšky, představení hravé, plné humoru a dobrého loutkového divadla.

Jak už bylo naznačeno, letos jsme se do Labyrintu opravdu téměř nevešli – což byl ale důvod, proč toto setkání divadelníků už před lety opustilo prostory Divadla Jesličky a do Draku se přesunulo. Takže to za rok zkusíme někde jinde a trochu jinak. Nechte se překvapit, nebudeme předbíhat. Zatím organizátoři pilně připravují jarní přehlídky a soubory pilně zkouší – aby bylo co hrát...

MARIE KUČEROVÁ MÁ SVÉHO „TYLA“ UŽ DOMA

V říjnu se v pardubickém Divadle Exil konala po čtyřech letech derniéra kabaretu Mravnost – marnost. Režijně je pod ním podepsána – kromě Zuzany Novákové – také Marie Kučerová. A proto se tento večer nabízel jako ideální pro předání Zlatého odznaku J. K. Tyla.

Naše „Majka“ ho získala za mnohaletou pomoc začínajícím divadelním amatérským divadelníkům na poli hlasové výchovy, režie a dramaturgie. Návrh na ocenění se nám podařilo před Maruškou utajit – a tak se nám ji podařilo v dobrém zaskočit. Na podiu si zavzpomínala, mimo jiné i na to, jak v roce 2003 se potkala právě s Divadlem Exil a zůstala mu věrná dodnes. Teď se stará o hlasovou přípravu souboru, nešetří dramaturgickými radami a se zmíněnou Zuzanou Novákovou tvoří režisérské duo. Nicméně se sluší říci, že Marie je vlastně profesionál, vystudovala režii na pražské DAMU, ale svou profesi bohužel nemohla vykonávat vinou totalitního režimu. Celý život pak působila jako pedagožka na základních uměleckých školách. K ocenění srdečně gratulujeme.

Kateřina Fikejzová Prouzová

POZVÁNKA

Přijďte na VALNOU HROMADU Volného sdružení východočeských divadelníků v sobotu 16. února 2019 od 12.30 v Divadle Exil v Pardubicích.

Jednání bude podle dobrého zvyku zakončeno divadelně.

VZDĚLÁVÁME SE, PROCVIČUJEME HLAS I TĚLO

Hned dvě praktické dílny jsou naplánovány na začátek prosince, což je po uzávěrce naší Divadelní hromady. Proto podrobnosti čekejte až v dalším čísle. Tentokrát alespoň stručně. Co jsme pro členy Volného sdružení východočeských divadelníků přichystali?

V Ústí nad Orlicí si vzala do parády soubor Vácena pedagožka hlasové výchovy Regina Szymiková. Celodenní seminář se zaměřil na práci se slovem a hlasem na jevišti.

D I V A D E L N Í

Ateliér Impulsu Hradec Králové nabídnul něco pro tělesnou stránku herce – pohybovou dílnu vedla zakladatelka Budilovy divadelní školy Vendula Burger, mimo jiné sestra herečky Anny Polívkové. Dílna nesla název *Poetické tělo* a její aktéři se seznámili s francouzskou metodou Jacques Lecoq, nabízející nové impulsy k tvorbě, k realizaci tvůrčích nutkání a která nelpí na předchozích divadelních zkušenostech (tato metoda stojí zásadně na dynamice pohybu).

Lektorka dílny Poetické tělo Vendula Burger

Účastníci pracovali s tělem jako s živým nástrojem dramatické tvorby, zaměřili se na základní zákony pohybu pro dramatickou tvorbu a hereckou interpretaci. Dále i na vnímání a vyjádření prostoru, autentický výraz a technickou vybavenost, spolu se schopností pohotově improvizovat – všechny tyto znalosti jsou základními pilíři dramatické tvorby nejen podle světově uznávaného pedagoga Jacquese Lecoqa. Zmíněná metoda se ve světě zpravidla vyučuje v režimu denního studia po jeden až dva roky, například v Paříži, Itálii, Španělsku, Anglii, Belgii, Švýcarsku či v Chile.

-kfp-

ČERVENÝ KOSTelec 2019, KRAJSKÁ POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO A HUDEBNÍHO DIVADLA BUDE 21. – 24. ÚNORA 2019 V DIVADLE J. K. TYLA V ČERVENÉM KOSTELCI

Předkládáme seznam inscenací, které rada Volného sdružení východočeských divadelníků zařadila do programu. (Návrh programu je připraven, nicméně v této chvíli není ještě potvrzen.)

Náchodská divadelní scéna, Náchod

Markéta Zinnerová: *Elixír a Halibela* (pohádka); režie: Petr Dudáček

NODIVSE – Novoměstská divadelní sebranka, Nové město nad Metují

William Shakespeare: *Půjčka za oplátku*; režie: Lucie Kotěrová

Divadelní spolek KLICPERA, Chlumec nad Cidlinou

Burton Lane, Edgar Harburg a Fred Saidy: *Divotvorný hrnec*; režie: Jaroslav Málek

H R O M A D A

Náchodská divadelní scéna z.s., Náchod

Dany Laurentová: **Bouřka na obzoru**; režie: Lída Šmídová

Vlastenecký divadelní spolek VLASTÍK, Vrchlabí

Miroslav Hanuš: **Pan Kaplan má třídu rád**; režie: Jiří Severýn, Jana Erbenová

Divadelní spolek JIŘÍ, Poděbrady

Petr Zelenka: **My se vám ozveme**; režie: Jan Nosek Novák

ADIVADLO, Havlíčkův Brod

Pierre Palmade; Christophe Duthuron: **Na útěku**; režie: František Štibor

Divadlo Exil, Pardubice

Podle stejnojmenného německého filmu Toma Tykwera, adaptace Naďa Kubínková: **Lola běží o život**; režie: Naďa Kubínková

Divadelní klub Vrchlabí

Václav Vondruška: **Zvonohrady**; režie: Václav Vondruška, Martin Teplý

Divadlo J. K. Tyla v Červeném Kostelci

Divadelní soubor J. K. Tyl, Meziměstí

Ray Cooney: **Rodina je základ státu**; režie: Irena Kozáková

DS Vrchlický Jaroměř

Molière: **Lakomec a další světci**; režie: Jan Sklenář

PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

TŘICETINY DRAMAŤÁKU NA ZUŠ F. A. ŠPORKA V JAROMĚŘI

„Třicet let loutky jen, nemlčí, třicet let učí už děti...“ (z písně, kterou pro nás napsal Michal Zahálka a hudbou opatřil Miloš Dvořáček). Je to tak, Jarka Holasová a náš neusínající dramatař rozdává radost, témata k řešení a spoustu dalšího již 30 let. 30 let na amatérské scéně nejen loutkového divadla. 30 let práce s řemeslem. 30 let společné legrace a uzavřeného rozrůstajícího se přátelství. Tohle vše, a ještě mnoho dalšího literárně-dramatický obor pod křídly Jarky Holasové stíhl a stále stíhá a taky stále stíhat bude. V sobotu 27. října se uskutečnil Narozeninový večírek našeho již zralého dramatařáku.

Nastupující generace jaroměřských divadelníků

D I V A D E L N Í

Oslavil krásných, mladých a neutuchajících 30 let. Kdo se na narozeninový večírek nedostal a nezažil energickou a velkou oslavu plnou přátel a krásné atmosféry se teď může leda tak smutně koukat z okna nebo na fotografie. Protože to, co proběhlo už nikdy neproběhne – 30 let je pouze jednou! A večer se táhl v duchu: „Jak to u nás chodí“.

Na jevišti jaroměřského divadla bylo vidět současné i bývalé žáky, studenty a členy různých souborů literárně-dramatického oboru i kapelu Swabs. Dramatáři pod hlavičkou Kolegia hraběte Šporka ukázali, jak se pracuje před představením a jak se tmelí parta. Nejmladší soubor Popcorn představil své scénické čtení z knihy *Překlep a Škraloup*, se kterým se přihlásil do projektu „Čtenář na jevišti“ a tématem o *Zubu času* se hodně hodil. Následoval křest *Výročenky* vydané u příležitosti oslavy třicetin, kterou si diváci odnesli domů. Sfouklo se 30 svíček na dortu a mohlo se jít slavit!

Po přestávce následovala na mnoha festivalech oceněná loutková inscenace *Tisíc tuctů* v režii bývalého žáka dramataku, studenta KALD DAMU Jakuba Maksymova, jako hlavní host večera ji sehrál soubor Plata Company z Prahy, diváci se bavili, atmosféra příjemná, milá a dojemná. V neděli se pokračovalo a byla to jízda s Charlesem Perraultem! V jaroměřském divadle se podařilo vybudovat a otevřít nový alternativní divadelní prostor „Divadlo NaČerno“ - po odpoledním představení inscenace souboru Děvčátko a slečny bylo polito černým pivem. A pohádková jízda začala v 10 hodin dopoledne pohádkou pro

Dramaták z Jaroměře nechybí na žádné loutkářské přehlídce

děti *Kráska v dřevě spící I*. Pokračovala od 17 hodin *Kázáním děvčátkům a slečnám* z barokních kázání B. H. Bílovského se zpracováním Perraultovy *Červené Karkulky*, chvílemi ve francouzštině – nejen pro děvčátka a slečny. Den uzavřela hororová *Kráska v dřevě spící II*, výhradně pro dospělé. Nový divadelní prostor se velmi podařil a „ujal“ a to hlavně díky pánům Josefu Horáčkovi a Zdeňku Blahovcovi, kteří mu věnovali kupu času, práce a starostí. Doufám, že se do něj budou lidé rádi vracet a že bývalý salonek zdejší restaurace ožije!

Řada absolventů působí v několika úspěšných divadelních souborech

Sni tím naše oslavy nekončily – po celý letošní školní rok se můžete těšit na starší i nové inscenace dramataku a celý rok bude plný divadla i dalších oslav. Ráda bych vás už teď pozvala na výstavu zachovaných scénografií k dramačáckým inscenacím, kterou chystáme společně s workshopy a představeními na duben 2019 v jaroměřském muzeu i na nově vznikající festival s názvem „Jařinec“, který vypukne v květnu. Těším se, vy se taky těšte!

Barbora Maksymovová

ŠŤASTNÁ ŠESTKA MADE IN CZECHOSLOVAKIA

Okultisté tvrdí, že šestka je ďáblovlo číslo, je-li to pravda, tak buď ten čerchmant není tak špatný nebo zrovna prováděl své lumpárny někde jinde. Protože se šestý výjezd ochotníků z DS Na tahu Červený Kostelec vyloženě podařil. Ano, začalo to před šesti lety, tehdy dostala Naděnka Gregarová z hradeckého střediska IMPULS ten báječný nápad, vyslat do partnerského Banskobystrického kraje kosteleckou hru Kuchařka a generál a tím zažehnout srdečnou spolupráci mezi Červeným Kostelcem a slovenským Lúčencem a Filákovem. Naděnce i Impulsu za to nehynoucí dík.

Také letos jsme se rozjeli do zmíněných slovenských měst zúčastnit se *Divadelné jeseně 2018*, ozdobené navíc setkáním souboru celé Visegrádské čtyřky. Naše účast vyšla zrovna na víkend 16. – 18. 11. 2018, čili jsme tam strávili i sváteční 17. listopad a nešlo tento svátek i letošní výročí 100. let založení Československa oslavit lépe, určitě to bylo srdečnější a upřímnější než obří věnce a řeči politických představitelů někde u pomníků.

Ráno v pátek 16. listopadu kostelečtí ochotníci vyrazili na dlouhou cestu vyzbrojeni dobrou náladou a vlekem plným kulís. Jeli na Slovensko s hrou Neila Simona *Bosé nohy v parku* režisérky Zdeny Fabiánové, ozdobenou dvěma hereckými cenami a doporučením do Volyně z letošní červenokostelecké krajské přehlídky. A také tam premiéroval vlnařskou pohádku pro dospělé *O Frankovce* od Vlasty Klepáčka.

Po devíti hodinách téměř nepřetržité jízdy jsme dorazili k divadlu v Lúčenci, kde se už od 18 hodin hrály *Bosé nohy v parku*. Přivítala nás naše skvělá kamarádka a hybná síla celého projektu Miládka Bolyošová, pracovnice Novohradského osvetového střediska. Cesta ovšem ještě nekončila, vyložili jsme jen část výpravy a pokračovali o 20 km dál do městečka Cinobaňa, kde se také od 18 hodin hrála *Frankovka*. Ještě nedávno jsme netušili, že nějaká Cinobaňa na Slovensku existuje, a tak jsme nevěděli, co nás tam čeká. Bylo to fajn

Červenokostelečtí divadelníci byli tentokrát na tahu na Slovensku

D I V A D E L N Í

– příjemně vytopený kulturák, půvabné kulturní pracovnice a sympaták starosta. A hlavně dobří diváci, reagující od začátku až do konce na všechny naše vtípky. Po představení jsme se rozcházeli se slibem, že určitě ještě přijedeme a v tašce nám souhlasně přicinkávaly dárečky – za vinařskou pohádku samozřejmě lahvové. Vrátime se rádi!

Do Lúčence jsme se vrátili sice až po představení *Bosých nohou*, ale natolik včas, abychom se pozdravili s kamarády z lúčeneckého divadelního souboru Timrava. Z divadla byli nadšení, zrovna tak, jako ostatní diváci. Režisérka Zdena Fabiánová o dojmu z představení říká: „Přijetí od slovenských kolegů bylo báječné, diváci příjemně reagovali na představení a odměnili nás závěrečným potleskem ve stoje.“

Naložili jsme kulisy a jeli se ubytovat do Filákova. Nejdřív jsme se ale vrhli na večeři, po celodenním shonu se podával pravý maďarský Perkelt s tarhoňou a chutnal skvěle. Tašky jsme naházeli do pokoje, trochu se zkulturnili a s Miládkou hurá do sklípku, tedy po slovensky do pivnice, tradicí našich setkání je totiž degustace vín Miládcina manžela Attily. A také debata o všem, co se za ten rok u nich i u nás nového přihodilo. Samozřejmě s humorem, u vína to jinak nejde. A letošní ročník vín se Attilovi vyloženě podařil – Vlašský ryzlink, Furmint, Rulandské bílé... Co víno, to pohádka, řečeno slovy básníka: „přiložíš ret a neodtrhneš víc!“ Jen to, že nás – tedy už dnes – čeká ještě jedno představení, nás vyhnalo spát.

Ráno chyběl jeden herec, když jsem se dozvěděl, co se mu stalo, mé čelo vinařského povaleče se orosilo hrůzou – ten nešťastník totiž vstal už v pět hodin, vlakem odjel několik desítek kilometrů na druhou stranu Novohradských hor, a pak, s čelovkou na hlavě, běžel přes hory naprosto neznámým terénem nazpátek – tento běžecký Samuraj se jmenuje Tomáš Dundík Rosa. My, vinařští sklípkaní, se jeho výkonu hluboce klaníme.

Sobotní sváteční den 17. listopadu byl oproti hektickému pátku pohodový. Lid herecký odpočíval nebo se prošel městem, a ti co ještě nebyli na degustaci, se stavili ve sklípku u Attily. Herci z *Frankovky* se připravovali na vystoupení, které bylo od 18 hodin, a to přímo ve Vinární penzionu Kálai, kde jsme byli ubytovaní. Na představení se přijela podívat další naše dobrá známá, ředitelka Novohradského osvetového strediska v Lúčenci Mária Ambrušová i naši přátelé ze souboru Timrava a přišla i spousta místních. Divadlo se líbilo, ačkoliv nás trochu zlobila akustika sklepa – a maďarská oslava za rohem.

Povečeřeli jsme, podiskutovali s lúčeneckými ochotníky a po jejich odjezdu rychle spěchali opět k Attilovi do pivnice. Při vínečku jsme se nejen zasmáli, ale společně s Márií a Miládkou kuli plány do budoucna. Dlouho po půlnoci jsme pak ještě z oken penzionu vypálili několik oslavných salv na počest našeho setkání. Střílelo se samozřejmě šampaňským, které nám daroval starosta v Cinobani. Není divu, že ráno, ač opět slunečné, bylo kalné – bylo to ráno loučení...

Po snídani jsme, klopýtajíc přes špunty od šampáňa, naložili své saky paky do autobusu, rozloučili se s Miládkou a Attilou Boylošovými a vyrazili na sever. Deprese ze skutečnosti, že výlet končí a vracíme se do reálu léčil slabým povahám lapiduch výpravy Říša Bergmann vinnými stříky. V Čechách začalo sněžit, no nazdar! A jme zase doma. Navzdory tomu, že za uplynulý víkend jsme strávili 18 hodin v autobuse, to byla fajn výprava. Červenokosteleckému soboru Na tahu přinesla nejen nové zkušenosti, ale určitě i další plusové body u slovenských diváků. V Lúčenci, Filákově a Cinobani nebylo po tyto dny ono často používané – přátelství mezi národy – určitě jen prázdným pojmem.

Na závěr ještě jednou za vše děkujeme ředitelce NOS Lúčenec Márii Ambrušové, dobré duši kultury Miládcě Bolyošové, vinařskému kouzelníkovi Attilovi Bolyošovi a také panu Milanu Brichovi z Náchoda, který nás svým autobusem spolehlivě dovezl tam i zpět.

Divadlu zdar a dobrému vínu zvlášť!

Za DS Na tahu Červený Kostelec Vlastík Klepáček

KAUZA MÉDEIA

Antické (ne)drama nově na repertoáru Divadla Exil – co mají společného seriály Okresní přebor, Čtvrtá hvězda nebo divadelní hry Zakázané uvolnění a Federer – Nadal? Za všemi stojí jeden z nejúspěšnějších tuzemských scénaristů poslední doby Petr Kolečko. Právě jeho hru Kauza Médeia se rozhodla v Divadle Exil nastudovat režisérka Jana Tichá. Premiéra proběhla v sobotu 6. října a první repríza o týden později.

Jak už název napovídá, hra vychází z klasické antické tragédie. Staromilská Médeia se zde utkává s moderní Glauké, která jí odloudila manžela lásona. Souboj dvou žen o jednoho muže je leitmotivem celé hry: „*Médeia je čarodějka, vášnivá, milující a zkušená. Glauka je naivní, velmi mladá a krásná. A lásónovi naprosto oddaná, to muži milují*“, porovnává obě postavy Jana Tichá. Diváka určitě napadne logická otázka, zda není „mimo mísu“ uvádět v roce 2018 hru, která má jako předobraz antické drama. „*Rozhodně ne. Petr Kolečko celou tragédii aktualizoval a polidštil. V inscenaci je mnoho vtipných míst, u kterých jsme se hodně nasmáli*“, objasňuje režisérka, jež před lety v Exilu bodovala s muzikálem *Limonádový Joe*, s nímž se probojovala až na bájný Jiráskův Hronov.

Kauza Médeia se s úspěchem hrála v pražském Divadle Rubin, kde si ho vyhlédla i režisérka exilového představení. „*První myšlenka, když jsem tam inscenaci před časem viděla, byla, že je to hra vhodná pro naše divadlo Exil. Trochu také zrcadlí určité mé životní období, je to pro mě jistá katarze*“, vysvětluje Tichá, které antické téma není nijak odtazižité. „*Řecké báje a pověsti totiž miluji už od dětství*.“ Autorka pardubického představení se na „rubínové“ představení snažila v mnohém

Kauza Médeia v Divadle Exil, v hlavní roli režisérka Jana Tichá

navázat. V obou inscenacích na příklad hraje postavu Glauky Slovenka. V Rubínu je to Zuzana Stavná, zatímco v Exilu se představí debutující Daniela Mészárosová. „Ale pozor, role Glauky je v textu napsána v češtině. Moje herečka si musela nejprve svou roli do slovenštiny přeložit,“ prozrazuje Tichá, která si sama v představení zahrála titulní postavu Médei, což byl rozhodně náročný herecký úkol. „Médiea se v průběhu hry změní ve fúrii, ale trochu po právu. Pro lásona udělala všechno, co mohla, a on ji nakonec stejně opustil. Já jsem nikdy s žádnou ženou o muže nebojovala, podle mě to nemá smysl, ale možná jsem to v nedávné minulosti měla alespoň zkusit.“, vysvětluje režisérka.

Stejně jako ostatní herci musela se i Jana Tichá poprat s nádhernou ale obtížnou básnickou češtinou – Petr Kolečko ponechal v inscenaci dlouhé monology původního autora antické tragédie, Eurípida. V inscenaci Divadla Exil se kromě zmíněných hereček představí ještě Matěj Karas jako láson a autorskou hudbu složil Pavel Dvořák, mj. člen powermetalové skupiny Sebastien. Světla vymyslel renomovaný light designér Petr Roček. „Mé neskromné přání je, aby vyznění celého příběhu bylo mrazivé a zamýšleníhodné. Aby si diváci domů něco odnesli. Budu ráda, když si do Exilu najde cestu co nejvíce lidí, tahle skvělá hra si to jednoznačně zaslouží,“ uzavírá Tichá.

P.S: Režisérka představení osobně děkuje svým hercům a úžasné Zuzce Duškové „které svícení a zvucení inscenace vůbec neulehčila.“

Tomáš Klement

ZÁZRAČNÉ CVIČENÍ SI MĚ NAŠLO

Divadlo Exil nelení, po úspěšné premiéře tragikomedie Kauza Médeia připravilo na listopad další novinku. Ze zdravotních důvodů se premiéra přesouvá do nového roku. Jedná se o komedii Zázračné cvičení rakouského autora Daniela Glattauera. Inscenaci jako svůj režijní debut nastudoval Ondřej Broulík, který kromě sebe obsadil ještě Lenku Jánkovou a Pavla Ročného. O čem Zázračné cvičení pojednává a proč by si ho diváci neměli nechat ujít? To vám vysvětlí v krátkém rozhovoru sám režisér.

Ondro, o čem je Zázračné cvičení?

„O manželském páru, který prochází vleklou krizí, Joana a Valentýn mají pocit, že vyzkoušeli všechny pokusy, jak svoje manželství zachránit. Nakonec je napadlo, že jako takový poslední pokus společně navštíví vztahového terapeuta.“

Mohli bychom představit autora?

„Daniel Glattauer je úspěšný rakouský spisovatel a novinář, dlouhé roky působil jako novinář. Jeho divadelní prvotinou je právě Zázračné cvičení, které mělo premiéru v lednu 2015. Autor se v ní inspiroval jedním psychosociálním poradenstvím, které před časem navštívil. V současné době byl také dokončen film Zázračné cvičení.“

Lenka Jánková, Ondřej Broulík a Pavel Ročeň v komedii Zázračné cvičení

Jak jsi tuto hru vlastně našel?

„Zázračné cvičení si našlo mě. Lenka s Pavlem měli scénář a režírovat měla Lucka Křivčíková, ale dlouho se nevyjadřovala, tak požádali mě. Přemlouvali mě dlouho, dlouho jsem odolával. Už jen proto, že jsme nemohli sehnat třetího herce do party a já, jakožto režii nepolíbený, jsem se toho dost bál. Říkal jsem si, že režírovat a zároveň hrát musí být fuška i pro zkušené matadory. Ale kdo se bojí s*** v síni, tak jsem do toho nakonec šel.“

Viděl jsi zpracování v Branickém divadle, které nastudovala Vilma Cibulková?

„Jen útržky scének na internetu. A asi bych to před premiérou ani vidět nechtěl, aby mě to neovlivňovalo a já i nevědomky nekopíroval.“

Je to tvoje první režie nebo jsi už někdy něco spáchal?

„Když jsem do toho šel, tak to byla moje prvotina, ale od začátku zkoušení do premiéry se mi podařilo ještě spáchat Bohouše (jedná se o večírek spojený s předáváním cen členům Divadla Exil – pozn. red.), což taky tak trochu беру jako režii a scénář (smích).“

Jaké to je, režírovat sám sebe?

„Sakra těžké. Já se většinou učím text při zkouškách, tady to nešlo. Pořád jsem se musel soustředit na Lenku s Pavlem a sebe jsem nevnímal.“

Na závěr dvě lehce osobní otázky: Jsi ženatý, měl jsi někdy s manželkou potřebu vyhledat rodinného terapeuta? A myslíš, že tě to někdy čeká?

„Zatím ne. Ale ze mě žena na terapeuta někdy je. (smích)“

A co říká manželka na tuto hru?

„Moc se jí líbila. Ostatně jako všechny, kde figuruju já... A ostatně jako všechny jiné hry našeho divadla.“

Proč myslíš, že by diváci měli do Exilu na tuto hru jít?

„Je to zábavná hra, která nevyžaduje nějaké hlubší vnímání. Divák se u ní může odreagovat a třeba zapomenout na problémy ve svém vlastním vztahu, protože uvidí, že jinde to může být ještě horší. (smích)“

Tomáš Klement

CO SKRÝVÁ ŠKEBLE

Divadelní soubor lanškrounského gymnázia **Škeble** vznikl v září roku 1998 a jeho (stále se obměňující) členové připravili postupně dvacet divadelních her, převzatých i autorských. Sehráli více než dvě stě padesát představení v Lanškrouně, v okolních obcích i v jiných krajích a zemích. Od založení se ve Škebli vystřídal už více než 180 herců a dva režiséři, nyní tvoří soubor dvě skupiny divadelníků – současní studenti gymnázia, kteří hrají nejnovější inscenaci **Baba** a dohrávají loňskou hru **Klobouky** a bývalí studenti gymnázia, kteří si říkají **Praškeble**. Ti hrají **Sklenici** a na jaře 2019 chtějí uvést premiéru nové hry **Autíčko**. V sezóně 2018-2019 tedy od nás můžete vidět čtyři inscenace. A také se zúčastnit **Galavečeru Škeble**, který se uskuteční 3. května 2019 v Kulturním domě v Lanškrouně u příležitosti dvacetiletého výročí premiéry první hry našeho souboru, jíž byla Vest Pocket Revue.

Více o nás na:

www.skeble-lanskroun.cz

kontakt: streacha.jan@seznam.cz

mob. 737 330 789

DS Obědovice na čtené zkoušce

V HLAVNÍ ROLI VÍNO

Obědováci připravují novou hru – mají za sebou divadelní kus, při kterém si otestovali věmost svých diváků. Uznejte, kdo by se dobrovolně chodil dívat na soutěživé doktory na zubní poliklinice a riskoval, že i sám skončí na křesle a nechá se před bavicím se publikem týrat muži a ženami v bílých pláštích, kteří prošli jen povinným víkendovým stomatologickým kurzem a díky tomu si myslí, že jsou zubaři?

Při hraní *Rozpaků zubaře Svatopluka Nováka* jsme měli skoro pokaždé plnou čekárnu, tedy hlediště, ať jsme hráli „doma“ v Obědovicích, v Klicperově domě v Chlumci nad Cidlinou, v přírodním

divadle v Žaravicích, nebo na některé z řady dalších štací. A abychom se našim věrným divákům odvděčili, napsali jsme si další hru tak, aby se tentokrát vůbec ničeho bát nemuseli a mohli se jen bezstarostně bavit. Jmenuje se *Ve víně je pravda* a my tomuto klasickému, původně latinskému přísloví dali dost nečekaný význam. Děj se odehrává na zanedbaném šlechtickém sídle, které má i nějakou špatnou auru, všichni, kdo se tu vyskytují, jsou skrz naskrz prolhaní, až z toho uši bolí. Proti téhle „nemoci“ však existuje lék: v podobě očarovaného vína, které funguje lépe než nejlepší detektor lži. Kdo se ho napije, ten jednoduše není schopen nemluvit pravdu. A protože každá postava skrývá nějaké to více či méně pikantní tajemství, snaží se všichni tomuhle nápoji vyhybat velkým obloukem. Jenže on si je stejně vždycky najde.

Studentský soubor z Lanškrouna Škeble

V každé hře, kterou píšu, se snažím vyzkoušet něco nového, nebo si splnit nějaký sen. Tentokrát došlo na hru s veršovanými dialogy. Text *Ve víně* není, pravda, zbásněný celý. Mluvení ve verších je vedlejším efektem po požití kouzelného nápoje – a možná i proto mi psaní trvalo déle než obvykle. Velkou výzvou bude básnění pro herce, ti se totiž budou muset text naučit přesně slovo od slova. Což u velmi improvizčních zubařů nemuseli. Ale po patnácti letech existence souboru si nemyslíme, že bychom to nezvládli: Naopak se všichni těšíme na zkoušení i na to, že ve světové premiéře – bude 9. a 10. srpna roku 2019 – to všem všechno ukážeme. Máte se na co těšit!

Pavel Novák, režisér DS Obědovice

Z DIVADELNÍHO SOUBORU EDUARDA VOJANA BRNĚNEC

Podzimní část sezóny měl nabitou, zejména finišujícími přípravami premiéry. Kromě toho odehrál *Manželské vraždění* v Letovicích a Bystřem. Pohádku *Skřítkosněžení* měl možnost si zahrát jako host na KDP ve Vysokém nad Jizerou. A tak se podzim stal náročným divadelním obdobím, pracovalo se na několika frontách – a nejvíce pozornosti bylo zaměřeno na Noc divadel, letos připadla na sobotu 17. listopadu. A byl to sváteční den pro celou Českou republiku, členové brněneckého souboru byli rádi, že jej mohli slavit sváteční nocí, sváteční atmosférou a svátečním divadlem.

Na odpoledne byla naplánována ona premiéra nové inscenace *Technická pohádka aneb Jak se staví auto*. Téma hry názvem sice leccos napovídá, ale zároveň ke shlédnutí láká. Knihu Martina Sodomky do divadelní podoby přepsaly Marcela Švecová a Magda Dvořáková. Druhá jmenovaná hru také režírovala. Stejně jako *Skřítkosněžení* mělo i *Auto* velký ohlas u diváků, vyprodaná byla nejen premiéra, ale také první a druhá repríza. Humor, tanec, barevné kostýmy a zajímavý námět doplnily výborné herecké výkony, vznikla tak hezká divadelní podívaná. Slavnostní atmosféru premiéry podpořila

také účast hostů, autor knihy přijel oním autem, jež postavil a o němž pojednává kniha, autorka hudby, zástupci obecní rady, krajského úřadu, sponzorů a kolegů divadelníků doplnili zcela vyprodaný sál a mohli si tak společně užít premiéru a vše, co k premiéře patří.

Představení *Český děják* v podvečer odehráli kolegové ze Sloupnice, hra byla úspěšná na Sněhovém Brněnci už v březnu a vyhrála národní přehlídku ve Vysokém nad Jizerou, dostala přímou nominaci na Jiráskův Hronov. Vždy byla euforicky přijata diváky, a tak jsme ji chtěli u nás znovu uvést – kdy jindy, když ne 17. listopadu. A tah to byl vynikající, představení bylo opět nádherné, české a dech beroucí. Slavností punc dodala také účast Američana Garyho Edwardse, klauna, herce a hudebníka, který se autorsky na *Českém dějáku* podílel. Je to výrazná světová osobnost, zakladatel projektu Zdravotního klauna. A bylo dílem štěstí, že zrovna v Brněnci alternoval jednu z rolí.

Ve večerních hodinách uvedl svitavský divadelní spolek Zaklep hru *Vytrvalost fotbalového brankáře*, drama o boji s vlastní odešlou slávou, s chybami, které občas uděláme, o boji s vlastním já. Výborně ji zahrál Jiří Krátký a završil tak krásný divadelně oslavný a oslavný divadelní den.

Technická pohádka aneb Jak se staví auto a DS E. V. Brněnec

Podzim se tedy přetočil do zimy – pro divadelníky to je čas na krátké vydechnutí a přípravy Vánoc. Ale od ledna se pustíme do příprav Divadelního bálu a samozřejmě krajské přehlídky, Sněhového Brněnce, na který Vás srdečně zveme, přijďte se k nám 22.-24. března 2019 podívat! Přejeme všem krásné Vánoce, klid, čas, povídání, setkávání – a to vše ať Vám vydrží i do roku 2019. Budeme se na Vás těšit – a doufat, že s divadlem zažijete mnoho klidného času plného setkávání a povídání. Nejen u nás, ale kdekoli.

DS E. Vojana Brněnec

DS VOJAN LIBICE NAD CIDLINOU MÁ DŮVOD K OSLAVĚ!

Libičtí v rámci slavnostního zahájení letošního 88. ročníku festivalu Jiráskův Hronov převzali Cenu Pavla Dostála za přínos českému amatérskému divadlu. V sobotu 4. srpna ji na schodech hronovského Jiráskova divadla převzal dlouholetý předseda spolku DS Vojan Libice nad Cidlinou Jaroslav Vondruška. Slavnostního zahájení na sluncem rozpáleném náměstí se zúčastnili i zástupci města v čele se starostkou Hanou Nedvědovou a další čestní hosté, k těm tradičním patřil známý politik a dramatik Milan Uhde. A ve foyeru divadla byla otevřena výstava, na které se spolek Vojan také prezentoval.

„Libický soubor je dnes velice známým a uznávaným pojmem nejenom mezi ochotníky. V minulosti organizoval čtrnáct ročníků celostátní přehlídky FEMAD a v posledních letech pořádá nesoutěžní festival Libický divadelní podzim. Pravidelně se se svými inscenacemi pro dospělé i dětské diváky úspěšně účastní mnoha různých přehlídek. Nechybí mezi nimi taková místa jako je Vysoké nad Jizerou, Třebíč, Rakovník i Hronov. Soubor skvěle reprezentoval české amatérské divadlo i na mezinárodním festivalu v belgickém městě Marche en Famenne a do historie Vojanu patří i několik divadelních zájezdů ke krajanům v Chorvatsku a také představení v české krajské škole ve Vídni,“ uvedla za festivalový výbor Lenka Lázňovská. Při udělení významného ocenění byl připomenut vznik a téměř padesátiletá historie spolku. „Největší zásluhu na jeho založení měla Vlasta Burgrová a Jaroslav Vondruška. Spolek v roce 1969 zakládalo osmnáct členů, z nichž pouze tři mu zůstali věni až doposud – Jaroslav Vondruška, Helena Vondrušková a Miloslava Brtková. Tehdy byl zvolen předsedou Jaroslav Vondruška, který svou funkci vykonává téměř nepřetržitě celých padesát let. Podle záznamů v libické obecní kronice se ochotnické divadlo hrálo v obci už v osmdesátých letech 19. století,“ doplnila Lázňovská.

V současné době má DS Vojan na repertoáru sedm inscenací: *Nevěsta k pohledání*, *Co vyprávěl Sepp Jörgen*, *Velice hojný Fénix*, *Noc v hotýlku u Velikého kance*, *Měla babka čtyři jabka*, *Neohrožený Mikeš* a *Pohádky do hajan*. Právě naposledy

zmíněné příběhy pro děti byly uvedeny v Hronově v rámci doprovodného programu. Do spolku teď patří čtyřiapadesát členů, vedle toho už několik let funguje i kroužek Vojan-junior, který navštěvuje čtrnáct mladých zájemců. V příštím roce si Vojan připomene padesátileté výročí svého založení.

Milan Čejka

KRÁTCE...

Divadlo Opatovice chystá na prosinec odloženou premiéru – režisérka Věra Pečenkova nastudovala komedii Joa DiPetra *Famílie aneb Potichu to neumím, jsem vášnivej!* Příběh nás přenesení do New Jersey do rodiny italských přistěhovalců. Prarodiče se snaží svému vnukovi zabránit ve stěhování na druhý konec Spojených států. A jsou pro to ochotni udělat cokoliv.

Divadlo Exil Pardubice s premiérami nekončí – pro nemoc přesouvají do nového roku komedii z prostředí manželské poradny *Zázračné cvičení* na leden 2019. Ale 1. prosince 2018 ještě diváky čeká adaptace slavného německého kultovního filmu *Lola běží o život* v režii Nadi Kubínkové.

DS NATAHU Červený Kostelec v prosinci poprvé uvede černou grotesku mapující drsný ruský život v manželství *Detektor lži*. Zdánlivě jednoduchá anekdota (v režii Marcely Kollertové) skrývá i mnohá životní ponaučení.

Lanškrounský festival Lathife – měl by být pro všechny, měl by být nabitý, měl by být multi-artový a hlavně, měl by být první svého druhu. To byla jeho hlavní myšlenka – projekt těžil hlavně z amatérského, alternativního a undergroundového divadla a za sedm let existence přehlídka si získala hodně příznivců. Letos se ale bohužel nekonala, pořadatele dostihly osobní důvody – hledali sice za sebe náhradu, ale kulturní centrum nikoho jiného nechtělo. Takže doufejme, že se jedná pouze o přestávku, je to totiž festival s osobitou atmosférou, o **Lathife 2019** tak rozhodne hlavně Město Lanškroun výší své finanční podpory.

Lola běží o život v Divadle Exil

ÚPICKÁ PRODANÁ NEVĚSTA PUTUJE PO VLASTECH ČESKÝCH

Někdy mi půlroční perioda mezi jednotlivými čísly Hromady připadá příliš krátká. To v případě, že se toho v životě spolku zrovna tolik nového neděje. Ale někdy tomu je právě naopak.

V minulém čísle se bylo možné, kromě jiného, dočíst se i o naší dvojnásobné účasti na krajských přehlídkách v Červeném Kostelci, resp. v Ústí nad Orlicí. Představení Havlova *Odcházení* se nám v Kostelci zrovna nevydařilo – a přestože jsme získali několik cen, včetně doporučení na národní přehlídku, ale na reprízovosti se to neprojevilo.

Naprostým opakem bylo, co následovalo po našem představení *Prodané nevěsty* na přehlídce v Ústí nad Orlicí, zájem o poměrně drahé (50 lidí, autobus plus dvě auta s technikou) ochotnické představení překonal i naše nejmělejší předpoklady. Letošní účet se zastavil na 24 reprízách – Červený Kostelec, Hradec Králové, Volyně, Pardubice, Hronov, Krupka, Jičín, FEMAD Poděbrady, Třebachovice, Dvůr Králové, Nový Bydžov, Police nad Metují... Za připomenutí stojí zejména tři, z pohledu demografického, naprosto odlišná místa.

Trutnovské UFFO zažilo něco mimořádného už při zahájení předprodeje – vstupenky na dvě představení ochotníků z nedaleké Úpice zmizely během 20 minut (obdobný průběh měl minulý týden zahájený předprodej na další dvě představení v dubnu 2019). Pražský Vyšehrad se nám vyprodat nepodařilo, ale i tady byla návštěva dvou nedělních představení více než slušná. To však pro nás, protagonisty, nebylo tentokrát až tak důležité. Atmosféra přírodního vyšehradského amfiteátru, v pozadí impozantní Pražský hrad a na jevišti kolotoč s replikou

150 let staré opony, rámujiící naše představení stejně, jako kdysi hry našich předchůdců. Byla to neděle neopakovatelná.

A neopakovatelným bylo i pro letošek poslední představení v sokolovně malé obce Jívka na Trutnovsku. Polovinu sálu jsme zabrali, my a náš kolotoč. Druhou polovinu naplnili místní, pro které pan starosta „koupil“ naše představení jako dárek ke stoletému výročí naší republiky.

Prodanka se prostě líbí a je jedno jestli ji hrajeme v divadle, na nádvoří zámku, před zříceninou hradu, na městském nábřeží anebo „jen“ v sokolovně. Už teď se nám kalendář pro rok 2019 docela slušně zaplňuje...

Zdeněk Vylíčil

LETOS V SOBOTCE

Čas v nás – takové bylo téma letošní Šrámkovy Sobotky. Vzpomínáte: „... Čas, ten nemá slítování ale ani s jedním z nás.“ O tom bych mohla mluvit, já, dříve narozená, ze své vlastní zkušenosti. Přesto jsem neváhala a znovu, už po sté jsem se letos na začátku prázdnin zúčastnila 62. Šrámkovy Sobotky, festivalu české řeči a literatury. Exod, exkurzně vzdělávací základna pro učitele, dodává každoročně Šrámkově Sobotce kulturně chtivé zájemce, k nimž patřím i já.

A jaká byla ta letošní Sobotka? Zase krásná, invenční, neopakovatelná. Opět jsem neodolala práci v dílně charismatické paní režisérky Hany Kofránkové, letos se konala ve znamení návratu ke klasickému recitování. Pracovali jsme s verši J. V. Sládka *Papu* a s básní Vladimíra Holana *Útěk do Egypta*. Píseň s námi nacvičil skladatel a zpěvák Jiří Šlupka Svěrák, který vedl dílnu sborového zpěvu. Účastníci

Prodaná nevěsta z Úpice se přes léto objevovala hlavně pod širým nebem

festivalu měli možnost navštívit i dopolední přednášky, např. *Čas a čeští neslyšící*, odpolední literární pořady, vernisáže výstav, autorská čtení, besedy, např. s paní Helenou Illnerovou, Jiřím Grygarem a Zuzanou Maléřovou. Také výstavu Jiřího Anderleho v Šolcově statku i tradiční výlet po okolí, procházku městem, prohlídku Šrámkova statku, koncerty Wihanova kvarteta, Severního nástupiště i divadelní představení *Kytice*, také *Já jsem Krabat*, *A bolelo nebe...* Jedinečnou kulisou tohoto festivalu je i magický zámek Humprecht.

Takže nakonec s Raportem – ryze avantgardní festivalovou tiskovinou – volám: Literatura! Divadlo! Film! Hudba! Rozhlas! Jazyk! To všechno je Šrámkova Sobotka!

Milena Janečková, Trutnov

Na pardubickém zámku dostalo prostor i pohybové divadlo s Vandou Hybnerovou

PERNŠTEJN(L)OVE POTŘETÍ

Letošní ročník divadelního open airu na pardubickém zámku Pernštejn(l)ove se chlubil plným hledištěm. Rozžhavené léto diváky neodradilo, stovky lidí od středy do neděle proudily na třetí ročník divadelního festivalu o lásce. Hrál se na obou nádvořích i v parkánu, pro velký zájem pořadatelé příští rok akci o jeden den rozšíří.

Když se před třemi lety objevil na pardubickém zámku divadelní open air, organizátoři netušili, zda uprostřed léta najde v Pardubicích své publikum. Dnes je jasné, že ano. „Máme z toho velkou radost. Přibyli diváci, kteří si koupili permanentky na celý festival. Před některými představeními jsme letos ještě

narychlo přidávali židle,“ říká Kateřina Procházková Skůpová z Východočeského muzea.

Festival nabízí téma partnerských vztahů a lásky ve všech jejich podobách, dramaturgie nabízí jak komedie, tak inscenace pro náročného diváka. „V hlavním programu se objevilo sedm představení. Začali jsme *Prodanou nevěstou*, pro fajnšmekry připravili taneční divadlo s Vandou Hybnerovou a končili jsme vánoční komedií. Prostor dostaly amatérské i profesionální soubory, rozdíl ale divák nepoznal, vybíráme pečlivě,“ vysvětluje dramaturgyně Pernštejn(l)ove Kateřina Fikejzová Prouzová ze sdružení NaEx. Zpětná vazba od návštěvníků na místě i sociálních sítích ukazuje velkou spokojenost. Krásné prostředí pardubického zámku, organizační zázemí a vnímavé diváky si pochvalují i vystupující umělci.

Autorské divadlo na Pernštejn(lo)ve přivezla olomoucká Tramtárie

D I V A D E L N Í

Nechyběl ani doprovodný program zdarma v zámeckém parkánu, půlnoční divadlo a dva koncerty. „Chceme, aby si lidé na zámku v klidu poseděli, popovídali, cítili se tu dobře. Proto jim nabízíme ještě něco navíc. A funguje to. Prázdné hlediště nebylo ani při půlnoční produkci,“ uvádí Tomáš Klement ze sdružení na Ex.

Pardubický letní divadelní open air v srdci Čech Pernštejn(I) ove pořádá Východočeské muzeum v Pardubicích a sdružení NaEx. Čtvrtý ročník festivalu se bude konat od 30. 7. do 3. 8. 2019.

71. ROČNÍK KLICPEROVA CHLUMCE

Skončil 71. ročník divadelní přehlídky amatérských souborů Klicperův Chlumec.

Ceny diváků získali – na prvním místě Divadelní klub Vrchlabí za inscenaci hry *Hoří má panenko*, na druhém DS J. N. Štěpánka Chrudim za inscenaci hry *Bez obřadu* a na třetím DS Jirásek Nový Bydžov za inscenaci hry *Hospoda na Mýtince*. Porota ocenila Cenou za nejlepší ženský herecký výkon Jitku Urbanovou z Divadelního klubu Vrchlabí za roli Růženy ve hře *Hoří má panenko*, za nejlepší mužský herecký výkon Vladimíra Všeckého z DS Jirásek Nový Bydžov za roli Hostinského a také Michala Skalického ze stejného souboru za roli hraběte Zeppelina v inscenaci *Hospoda na mýtince*. Ceny za herecké výkony také získali členové Divadelního klubu Vrchlabí (*Hoří má panenko*), a to Jitka Kramplová za roli Marie, Ilona Štefanová za roli Servírky nebo Hospodské, Jiří Vlach za roli Velitele hasičů a Petr Bim za roli Hlídače tomboly, Cenu za herecký výkon obdržela i členka DS Jirásek Nový Bydžov

Eliška Sejkorová za role Studentky, Karkulky a Mařenky (*Hospoda na mýtince*), další herecké ceny si odvezli Jakub Slezák za roli Pojišťovacího agenta Šimína a Miroslav Mach za roli Nápadníka Antonína z inscenace *Bez obřadu* DS J. N. Štěpánka. Byla udělena i Cena za návrh scény pro Jana Slezák z J. N. Štěpánka Vrchlabí (*Hoří má panenko*).

XXIII. DIVADELNÍ ERBENŮV MILETÍN

Na miletínském podzimním divadelním festivalu (6. 10. 2018 - 9. 12. 2018) se prezentovalo více jak 130 herců v devíti divadelních představeních. I když v miletínském divadle probíhá rekonstrukce baru, vše se zvládlo – atmosféra na jevišti i kolem byla srdečná, a každý, kdo přijel, byl vítán. A neobešlo by se to ani bez návštěvy místních cukráren, kde si každý rád koupil miletínské modlitbičky a v Sousedském domě ochutnal místní pivo.

První představení zahráli NOS Nechanice a jejich pohodoví *Diplomati*. 20. října si u nás zazpíval DS Jirásek Nový Bydžov svou okouzující *Alleluja, svatá Nituš!* Na jejich představení byl veliký ohlas! A samozřejmě nezklamali ani ochotníci z Libošovic s představením *Hrátky s čertem*. Potom nás 3. listopadu okouzlili přátelé z Červeného Kostelce a jejich *Bosé nohy v parku*. Členové Divadelního Spolku J. N. Štěpánka z Chrudimi nejdříve navštívili miletínské Muzeum Českého amatérského divadla a pak se s námi vydali na Erbenovu stezku kolem Miletína. Večer pak sehráli úsměvné představení *Bez obřadu* a v neděli pro děti i *Doktorskou pohádku*.

V neděli 2. prosince po představení D 21 Z Prahy a jejich *Rozárcině postýlce* přijel do Sousedského domu i Mikuláš s andělem a čerty, našim nejmenším divákům nadělili něco dobrot... Pak o týden později, 8. prosince, před představením DS Dobrovodští kohouti *Dívčí válka*, převzala paní Růžena Kněžourková ocenění Zlatým odznakem J. K. Tyla. Aposledním vystoupením letošního Erbenova Miletína bylo představení domácího souboru s pohádkou *Ženich pro čertici*. Každý divák si z nabízeného repertoáru určitě vybral.

Iveta Zavadilová

Z Miletína pozdravují Iveta Zavadilová
a Dáša Fléglová

SYMPOSION 2018

Už 47. ročník tradiční podzimní divadelní přehlídky ochotnických souborů Symposion 2018 proběhl v září a říjnu v Třebechovicích pod Orebem. Kulturní svátek doprovodila výstava obrazů Lenky Faltové, Jiřího Falty a Davida Vojtky. Všichni zmínění výtvarníci jsou spojeni s tímto městem. David Vojtek je grafik a představil figurální malby i abstrakci. Převažující technikou je suchá křída. Vystavené obrazy byly průřezem jeho díla od studií až do současnosti. Lenka Faltová je pedagog a obrazy, které prezentovala, začala tvořit v roce 2013. Inspirovala se surrealismem a abstraktním uměním. Jiří Falta byl též pedagogem. Návštěvníci festivalu viděli jeho repliky renesančního a barokního nábytku. Na programu letošního třebechovického Symposia byly následující inscenace:

- 15. 9. 2018 DS Alois Jirásek, Úpice
Prodaná nevěsta (režie Vladimír Hetflejš),
- 22. 9. 2018 DS Vrchlický, Jaroměř
Lakomec a další světci (režie Jan Sklenář),
- 23. 9. 2018 Drimpo Hu.s, Třebechovice pod Orebem
Anna Marie (režie Pavla Lochmanová),
- 27. 9. 2018 Náchodská divadelní scéna
Bouřka na obzoru (režie Lída Šmídová),
- 6. 10. 2018 DS Na tahu, Červený Kostelec
Bosé nohy v parku (režie Zdena Fabiánová),
- 13. 10. 2018 ADivadlo, Havlíčkův Brod
Na útěku (režie František Štibor),
- 20. 10. 2018 Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové
Dámský krejčí (režie Jana Portyková)
- a 21. 10. 2018 DS J. N. Štěpánka, Chrudim
Doktorská pohádka (režie Karel Bříza).

55. MEZIMĚSTSKÉ DIVADELNÍ HRY

Iniciátorem založení přehlídkové tradice byl před více než půl stoletím místní divadelní soubor J. K. Tyl. První ročník přehlídky se uskutečnil v roce 1955 po vzoru známějších Jiráskových Hronovů. Meziměstské divadelní hry jsou rozloženy do období jednoho měsíce. Letos byly na Meziměstských divadelních hrách uvedeny inscenace:

- 2. 11. 2018 Divadelní soubor Jiráskova divadla, Hronov
Sen noci svatojánské (režie Miroslav Lelek),
- 10. 11. 2018 Divadlo Prkno, Veverská Bítýška
Mezi nebem a zemí (režie Vojtěch Orenič),
- 17. 11. 2018 Náchodská divadelní scéna, Náchod
Elixír a Halibela (režie Petr Dudáček),
- 24. 11. 2018 DS Zdobničan
Létající snoubenky (režie Alena Joachimsthalerová)
- a 30. 11. 2018 DS NA TAHU, Červený Kostelec
Bosé nohy v parku (režie Zdena Fabiánová)

49. TÝNIŠŤSKÝ DIVADELNÍ PODZIM 2018

Letošní program nabídl týnišťským divákům následující inscenace:

- 5. 10. 2018 Divadelní klub Vrchlabí *Myslíme jenom na to*,
- 11. 10. 2018 představení Evy Holubové a Bohumila Klepla
Zůstane to mezi námi,
- 14. 10. 2018 Malé divadélko Praha *O Sněhurce*,
- 21. 10. 2018 Divadelní soubor ZUŠ Nedochvilní, Týniště n. Orlicí
Dámský krejčí,
- 2. 11. 2018 TJ Sokol Bozkov *Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách*,
- 11. 11. 2018 Divadelní soubor ŠOK, Staré Město pod Sněžníkem *Zlaté vejce*
- a 23. 11. 2018 Divadelní soubor Temno Týniště n. Orlicí svou již kultovní hru *Koule*.

17. LIBICKÝ DIVADELNÍ PODZIM

Na programu měl

- 6. 10. 2018 *Veroničin pokoj* (DS Kroměříž),
- 7. 10. 2018 *Pověsti pro štěstí* (DS Ty-já-tr, Praha),
- 20. 10. 2018 *Bylo nás pět* (Divadýlko na dlani, Mladá Boleslav),
- 21. 10. 2018 *Tři oříšky pro Popelku* (LS Před Branou, Rakovník),
- 3. 11. 2018 *Večer plný překvapení* – poezie, improvizace a slam poetry,
- 10. 11. 2018 *Upokojenkyně* (V.A.D. Kladno),
- 11. 11. 2018 *Ferda Mravenec* (DS Hálek, Nymburk),
- 1. 12. 2018 *Zlatovláska* (Divadlo Akorát, Praha)
- a 1. 12. 2018 také *Grönholmova metoda* (DS Jiří, Poděbrady)

8. ROČNÍK NESOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDKY DIVADELNÍCH OCHOTNICKÝCH SOUBORŮ ZÁKREJSOVA POLIČKA

Konala se v Tylově domě ve dnech 6. – 28. října 2018 a uvedeny byly inscenace:

- 6. 10. 2018 Divadelní spolek Tyl, Polička
Stromy umírají vstaje (režie Ladislav Vrabec),
- 13. 10. 2018 Divadelní spolek J. N. Štěpánka, Chrudim
Boj o Lucernu (režie Martin Šíma),
- 20. 10. 2018 Jednota divadelních ochotníků Jaroslav, Luže
Poprask na laguně (režie Jana Hrubá),
- 27. 10. Divadelní soubor Hýbl Česká Třebová
Do hrobky tanečním krokem (režie Jiří Jireš)
- a 28. 10. Základní umělecká škola Bystré
(Ne)svoboda.

Prodaná nevěsta v podání DS Alois Jirásek, Úpice otevřela letošní přehlídku Symposion

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

VÝCHODOČEŠI NA LOUTKÁŘSKÉ CHRUDIMI

Domnívám se, že všechny soubory, které postoupily z přehlídek v Hradci Králové, Svitavách a v Turnově, zvládly svá představení úspěšně. Odborná porota pracovala ve složení Tomáš Alferi, Martin Hak, Tomáš Jarkovský (předseda), Petra Kosová, Blanka Luňáková a Karel Vostárek. Večerní diskuse letos moderoval František Kaska a někdy se diskusi dařilo lépe, někdy méně, protože nedošlo ke shrnutí a závěru. Ale v každém případě bylo pro soubory určitě přínosné, že se setkávaly s různými názory diváků. Program byl tradičně

narvaný, takže jsem nemohla vidět všechno, takže jsem chodila jen na to, co jako účastník semináře X, tedy diskusního – vedl ho Kuba Vašíček, měla „povinné“ (měli jsme na to kupony), jinak jsem si přidala jen tři další představení. Jedním z nich bylo Divadlo u staré herečky z Hradce Králové, Jana Vyšohlíková hrála představení *Mauglí*, kterou s ní připravil Jirka Vyšohlíd – a bylo to rozhodně zajímavé. V závěrečné zprávě Tomáš Jarkovský konstatoval, že se LCH nesla v poklidném duchu, ale momentální stav amatérské loutkářské scény že se nachází v jakémsi mezidobí.

Z přehlídky DivSe z Hradce Králové byl nominován soubor **Desgirafes ZUŠ F. A. Šporka z Jaroměře** s inscenací

Lepardessus v režii Jarky Holasové. Hovořilo se o tom, že předlohou je *Žirafí opera* – takže vlastně divadlo poezie a hudba (akordeon a africké bubny) je partnerem herečkám, hovořilo se také o rafinované práci s časem. Někomu přišlo dění poněkud přímočaré, někomu vadilo, že se z žirafího kožichu najednou stal paraván a objevily se hotové maňásky. Na závěr LCH udělil lektorský sbor tomuto souboru Cenu za formální uchopení inscenace.

Doporučení z hradecké přehlídky získal i soubor **ZIP ze ZUŠ z Chlumce nad Cidlinou** s inscenací **Polštářky se zipem** v režii Romany Hlubučkové a souboru. Je to několik krátkých příběhů, v podstatě etud, které nejsou nijak provázány – což někomu vadilo. Ale všichni oceňovali práci s polštářky, neb s tímto materiálem se děti naučily pracovat, bavilo je to, hráli s radostí a úžasnou energií, což se přeneslo na diváky.

Adalší doporučení z hradecké přehlídky získal soubor **JakKdo? ZUŠ F.A.Šporka Jaroměř** s inscenací **Asi jsme špatně odbočili** v režii Jarky Holasové a Barbory Maksymovové, autorky hry. Při diskusi někdo ocenil použití moderní techniky (projekční plátno, stojany s mikrofony, kombo, kamera, světla, sametem pokrytá miniaturní scéna). Na malý praktikábl uprostřed jeviště vstupuje rockerka v černém s černou kytarou a zapíná looper... (citace z recenze). Někdo při diskusi říkal, že první polovina nebyla zcela srozumitelná, ale pak se to nějak spojilo a on pochopil, někdo to bral jako skvělý experiment s novým materiálem a množstvím kreativity, s chutí objevovat

Desgirafes ZUŠ F. A. Šporka z Jaroměře s inscenací **Lepardessus**

nové prostředky. A odborná porota udělila cenu Barboře Maksymovové za koncept inscenace.

Z přehlídky Svitavský dýchánek, byl nominován soubor **MajTo ZUŠ Petra Ebena Žamberk** s inscenací **Šťastný princ** podle Oscara Wilde – autorem dramatisace a hudby je Karel Šefrna, režii měla Olga Strnadová. Hodně se diskutovalo o křehkosti, atmosféře, o vlaštovce, která se obětovala pro prince. Hrající chlapec a dívka občas vezmou kytary, hrají na ně a zpívají, stranou sedí Olina a doprovází je na flétnu. Je to úžasné, koncentrované a naprosto čisté, oproti Wildeově předloze

ZIP ze ZUŠ z Chlumce nad Cidlinou s inscenací **Polštářky se zipem**

D I V A D E L N Í

je přidán konec – andělé na boží příkaz vezmou do nebe zemřelou vlaštovku a prasklé kamenné srdce prince. Odborná porota udělila souboru Cenu za inscenaci a nominovala ji na Jiráskův Hronov.

Ze svitavské přehlídky byl doporučen ještě **soubor „C“ Svitavy** s inscenací **Hotel**, jejíž předlohu napsal Matěj Šefrna – dramaturg, loutky, hudbu a režii udělal Karel Šefrna. Při diskusi se hovořilo o kompaktnosti, mnohostrannosti, o nostalgii. Líbily se loutky představované holemi, hodně byla oceňována muzikálnost souboru – u různých nástrojů se v této inscenaci postupně prostřídali téměř všichni, co hráli. Na začátku herci proklamují, že to bude koncert, ale že mají málo písní, takže budou i vyprávět. A bylo to úžasné, leckdo to bral jako osobnostní příběh. Odborná porota udělila souboru cenu za inscenaci doporučila ji na Jiráskův Hronov.

Z Turnovského drahokamu byl nominován soubor **Vozichet z Jablonce nad Nisou**, konkrétně Ruda Hancvenc s inscenací **Bůhví, jak to bylo** s podtitulem *Pásmo příběhů* na motivy celosvětového bestselleru. Ruda tentokrát vycházel z Bible, spíše ale tradičně a s humorem. Zatímco ve svých předchozích velmi úspěšných inscenacích hrál vždy za sebe, tady se stal Bohem, protože ho na něj nechali vyškolit jeho rodiče. Hovořilo se o tom, že i když to bylo vtipné, tak nás to oslovilo a pobavilo méně než jeho předchozí inscenace. V semináři X padly názory, zda by Rudovi nepomohl dramaturg, pohled zvenku.

Z turnovské přehlídky bylo doporučeno i **Divadlo Na kliku Liberec** s inscenací **O slepičce a kohoutkovi**. Slepičku hraje Věra Motyčková a funkčním scénickým předmětem je kolo, roztáčením šlapet herečka objíždí řadu osob a zvířat kvůli záchraně kohoutka – byť se začal dávat vlastní chamtivostí, neb se o nalezené zrníčko se slepičkou nepoděлил. Kohoutka hraje Matěj Bereckei, který také upravuje „loutkově“ kolo a při návštěvě lidí a zvířat je také hraje. Hezkou pointou byl závěrečný nápad: kohoutek pozve slepičku na výlet na kole, ale ta řekne, že šlapat musí sám, protože ona už

toho má dost... Při diskusi také zazněla otázka, jaký vztah je mezi slepičkou a kohoutkem – Věra je totiž o dost starší než Matěj. Ale podobné jsme v předešlých letech už viděli v jiných inscenacích. Podle mého názoru byli Věra s Matějem rozhodně dobře sehraáni.

Na závěr je třeba jmenovat další dvě oceněné inscenace z Plzně. Na Jiráskův Hronov byl doporučen také **Rámus Plzeň** s inscenací **Vox populi** a **Divadlo v Boudě Plzeň** s inscenací **No, to dá rozum...**

Alena Exnarová

DIVADELNÍ PIKNIK VOLYNĚ 2018

Letos jsem se, jako každý rok od roku 2012, opět zúčastnil národní přehlídky činoherního a hudebního divadla Divadelní piknik Volyně. Sleduji Piknik již 7 let, od jeho prvního ročníku. Mnohé jsem o prvních ročnících napsal i na stránkách Divadelní HROMADY. A několik věcí chci na úvod zopakovat – místní pořadatelé jsou ve Volyni skutečně skvělí, dělají vše pro to, aby přehlídka probíhala hladce, aby se na ní soubory cítily dobře, aby byli všichni spokojeni. Maximum dělá pro zdárný chod přehlídky i město a jeho organizace Volyňská kultura. Tyto věci zůstávají trvale platnými po celých sedm volyňských ročníků. A je na místě za ně znovu poděkovat, protože nejsou vůbec samozřejmé. Díky patří panu starostovi Václavu Valhodovi, panu řediteli VK Jiřímu Houzimu, paní ředitelce přehlídky Marii Banákové, celému DS Piki Volyně, panu Tichému, všem technikům – prostě celému fungujícímu týmu. Celých sedm ročníků ovšem platí také to, že Volyně nedisponuje vhodnými divadelními prostory s dostatečným technickým zabezpečením, ačkoli místní technici umí skoro čarovat. Že Volyně nenabízí adekvátní ubytovací a další služby pro desetidenní festival. Že Volyně je pro všechny daleko. Co ovšem poznamenalo letošní ročník Pikniku nejvíce, byl

Divadelní piknik Volyně se letos konal po sedmé

pokus vytvořit z ní „malý Hronov“, jak jsme si to pro sebe pojmenovali. Co ale bylo jinak?

Že se mění porota, to se stává, letos v ní poprvé zasedl Jan Holec. A musím říct, že fungoval výtečně. Mluvil k tématu, přímo a trefně. Jiná část lektorského sboru se však, byť zaznělo tolik stížností, nezměnila. Což této přehlídce také zrovna nepomáhá... Ale to si musí vyřešit odborná rada. Škoda, že letos v lektorském sboru nezasedl Aleš Bergman, který se osvědčil a mnoha souborům dokázal vysvětlit věci prakticky. Třeba se příští rok zase vrátí... Změnil se ale především koncept národní přehlídky. Simona Bezoušková ji koncipovala jako desetidenní festival – klidně také pro rodiny s dětmi, jak napsala v prvním čísle přehlídkového Zpravodaje. A děti(i v kočárcích) se také letos v sále skutečně objevovaly – jaké překvapení, že především jako rušivý element. Změnil se také termín. Namísto dvou po sobě jdoucích závěrech týdne v květnu jsme tak letos poprvé prožili ve Volyni 10 dnů od 29/6 do 8/7. Co tato změna přinesla? Zařazeny byly regulérní semináře – tři pro jednotlivce, jeden souborový a jeden dětský. Nutno dodat, že přeplněné nebyly. Rozšířila se nabídka hracích dnů – do programu se tak díky změně vešlo 22 namísto původních 18 inscenací. Posílen byl také doprovodný program.

Realita byla taková – semináře, které by jinak byly jako první obsazeny v nabídce Jiráskova Hronova, se konaly ve Volyni, tak trochu na úkor naší žatvy. Díky konání seminářů v dopoledních hodinách se rozředit program tak, že začínal denně až odpoledne – a dopoledne jsem, coby neseminarista, ale přesto účastník přehlídky (!), zažíval pocit promarněného času. První den přehlídky jsme viděli jen jednu inscenaci, potom každý další den dvě až tři soutěžní představení – do celkového počtu dvaadvacet. Program tedy velmi řídký,

Za pořádáním celostátní přehlídky právě ve Volyni stojí Simona Bezoušková

s velkými prostoji, kdy člověk opět neměl co dělat – a mrhal tak časem. Slavnostní zakončení v sobotu 7. července o půl 11 v noci, venku na Městském koupališti, v dosti velké zimě, což nedávalo mnoho šancí odjet dřív než v neděli. Zkrátka dlouhé, rozmělněné, prázdné permanentní čekání na něco.

Když jsem se nad letošním programem zamýšlel, počítal jsem: ve zmiňovaných dvou týdnech (čtvrtek až neděle) jsme měli čtvrtek 1 + pátek 4 + sobota 3 + neděle 1 představení. Devět krát dvě. A zbyl i čas na koncert, soutěž, na hosta přehlídky. Program byl našlapaný a pro rodinu s dětmi zřejmě příliš náročný. Ale byla to divadelní přehlídka. Letošních 22 inscenací by se bez problému vešlo do (pátek 1 + sobota 4 + neděle 4 + pondělí 4 + úterý 4 + středa 4 + čtvrtek 1) sedmi dnů s vyhlášením odpoledne a cestou domů... A neberte mě za slovo, nejsem pro přehlídku od pátku do čtvrtka! Jsem pro návrat ke dvěma závěrům týdne.

Délka byla neskutečně náročná také pro pořadatele, techniky, lektory. Ti si skutečně museli vzít dovolenou, aby ve Volyni mohli být deset dnů. A koncem týdne na nich již byla únava silně znát, což nepíšu jako kritiku, ale jako obdiv a politování toho, že to takto měli. Ještě loni si totiž mohli mezi dvěma víkendy od přehlídky odpočnout – a jít třeba také do svých zaměstnání.

Vůbec jsem nepochopil, proč byly letos rozborové semináře až po posledním představení pro všechny inscenace společně. Po půlnoci, kdy už byli všichni unavení. Kroutili jsme hlavami, proč se nekonaly ve dvou hodinových prostojích mezi představeními, kdy mohli všichni sdílet čerstvé zážitky z viděného. Nu, stalo se. Suma sumárum, byl jsem z letošního nového konceptu poněkud rozmrzelý.

Víc v žertu jsem to plácnul už ve Volyni: Pojdme národní přehlídku přesunout, vypíšme výběrové řízení. A uvidíme, zda se někdo přihlásí. (Vím, že ano. Například Česká Třebová, která leží na strategickém místě, disponuje třemi nadstandardně vybavenými sály v Kulturním centru, dalšími třemi sály bez elevace, které se snadno nechají využít jako studiové scény, dostatkem šaten, kluboven, techniků. Venkovním jevištěm. Dostatkem ubytovacích kapacit v nejširším cenovém spektru, restauracemi, službami, ...) To skutečně není namířeno proti Volyňským, kteří, jak jsem napsal v úvodu, dělají s tím, co mají, maximum a víc. Jen to objektivně nestačí na národní přehlídku. Je mi to líto. A dokonce si myslím, že by se jim i ulevilo.

Vraťme národní přehlídce činoherního a hudebního divadla to, čím má být – naplněný divadelní program. Semináře nechme Hronovu, kam patří. Vraťme se k diskusím o viděných představeních, do kterých se mají sílu zapojit nejen aktéři a lektorský sbor, ale i návštěvníci přehlídky. Nedělejme z divadla mateřskou školu a z takového festivalu letní dovolenou. Cožpak si to národní přehlídka nezaslouží?

Josef J. Kopecký

VÝCHODOČEŠI NA JIRÁSKOVĚ HRONOVU 2018

Ani letos nechyběli Naši na Hronovu! A zastoupení jsme neměli vůbec malé! Koho jsme tedy mohli na 88. ročníku vidět? - Soubor MajTO ze ZUŠ Petra Ebena Žamberk přivezl do Myšárny svého poetického *Šťastného prince*, který získal nominace ze Svitavského dýchánku, resp. z Loutkářské Chrudimi. Příběh Oscara Wildea pro divadlo adaptoval Karel Šefrna, který napsal také hudbu k inscenaci, režie a scénografie se ujala Olga Strnadová. V inscenaci si zahráli Mariana Matějčiková (Vlaštovka) a Tomáš Sourada (Šťastný princ). A Žamberečtí na JH skutečně bodovali! Dokladem je následující recenze, kterou napsal kritik-kat Petr KlariN Klár pod názvem *V klasice ukrytá krása*:

„Většinou se sice hrdě řadím mezi příznivce divadla současného, sebevědomě hlásajícího nové formy, radikální interpretace a třeskuté aktuální obsahy. To ovšem neznamená, že se občas nenechám rád dobrovolně okouzlit a následně svěst špičkově provedeným konzervatismem. Inscenace *Šťastný princ* žamberského divadelního uskupení MajTo, je ukázkovým příkladem nenápadného inscenačního skvostu, jehož krása vyrůstá z hluboké inscenační tradice.

Proslulá literární předloha Oscara Wilde, jejíž žánrová kvalifikace do kategorie

pohádky je podobně problematická jako v případě řady děl Hanse Christiana Andersena, je v dramatisaci Karla Šefrny přetavena v imaginativní scénickou miniaturu pro dvě hlavní postavy a sdílený part vypravěče. Strůjcem pohlcující atmosféry, jež s vášnivou sugescí působí na diváky velké i malé, je v umělecké gesci režisérky a scénografky Olgy Strnadové, především ve výtvarné složce inscenace, jejíž podoba je výrazně ovlivněna uměleckou tvorbou legendárního básníka jeviště Jeana Cocteaua. – Francouzský šarm k jevištní ozvěně Wildeovského dandismu velmi dobře pasuje, a ve *Šťastném princ* je s velkou důsledností aplikován do všech úrovní vrstevnaté inscenace, která i na skrovné časové ose (necelé půlhodiny) dokáže uvěřitelně a bez nátlaku rozehrát široké spektrum lidských emocí.

Moje původní děsivá představa divadelní resuscitace domácí televizní pohádkové estetiky ve stylu loňské *Oslí kůže* bere naštěstí velmi rychle za své, a já se v klidu mohu pohroužit do meditativní posmutnělosti mnohokrát již vyprávěného příběhu. Scénografie je příkladně podporována divadelním svícením, které by žamberští mohli bezpochyby vyučovat, práce s objekty je subtilní a nenásilná, přesto však přehledná i ze zadních řad. Hudební nástroje kromě své primární funkce zdatně suplují i úlohu scénických prvků. Kostýmy naplňují dominantní estetický řád příbuzný principům černého divadla a pomáhají posílit divákovu koncentraci na detail. Živě produkovaná hudba, jejíž nástrojové obsazení rovněž přispívá k retro audiovizualitě inscenačního projektu, nenásilně podporuje přirozenou emocionalitu sdělovaného, aniž by ji infikovala nežádoucím balastem kýče.

Malý problém jsem měl se zpěvy, místy přece jen prozrazovaly dílčí artikulační nejistotu, či možná únavu hereckého dua, a rovněž s některými písňovými texty, z nichž čněly občasné, nejspíš překladové neobratnosti. Výše uvedené postesknutí je však jediné, které mohu oběma sympatickým umělcům ze Žamberka uštědřit. Oba se totiž stali přirozenými součástmi reliktu minulých tradic tím, že je bez okolků přijali za své.

Mariana Matějčiková svou Vlaštovku obdarovala upřímnou něhou, nenucenou lehkostí pohybu a autentickou srdečností, jež by dojala i všech cyniků krále. Princ Tomáše Sourady byl neokázalou androgynní kombinací Siddharty a Doriana Graye, jenž i na malé ploše přesvědčivě demonstroval všechny odstíny komplikovaného charakteru. Jejich spojením pak vznikla čirá krása, jež mne skoro donutila hledat pod očima krůpěje. Žamberku, díky!“

Dalším souborem, který se představil v hlavním programu, byl soubor JakKdo Jaroměř, se svou inscenací *Asi jsme špatně odbočili* získal nominaci z Audimaforu, resp. ze Šrámkova Písku. Autorka inscenace Barbora Maksymovová adaptuje povídku Kosa Raye Bradburyho, dramaturgyní byla Jarka Holasová. Obě zmiňované jsou také podepsány pod režii inscenace, Bára je také autorkou hudby a scénografie. V inscenaci hrají Barbora Maksymovová, Anna Vítvarová, Tereza Michelová, Debora Kratochvílová. A recenzi představení nazvanou *Otisky lidských osudů* napsala do Zpravodaje JH Jana Soprová:

„Na jedné straně Ray Bradbury se svou povídkou *Kosa*, na druhé straně jaroměřský soubor JakKdo, který není na Hronově nováčkem, už tu v minulých letech představil inscenace *Kdes holubičko lítala* a *Musí to být?* Poměřují si síly...

Odchovanci Jarky Holasové se objevují na přehlídkách amatérského divadla pravidelně. Rozhodně nejsou nominováni ze setrvačnosti, ale proto, že každý rok přicházejí s originálními náměty a novými neokoukanými divadelními principy. Po loňské adaptaci Čapkovy povídky *Šlépěj* souboru Mlkrle s dvěma meotary a kytarou přijela tentokrát ženská sekce, která zvolila ještě sofistikovanější technologický set. Ve scénografii a zvukomalbě figuruje looper na kouzlení se zvuky kytary a hlasu, a pokud jde o vizuální stránku, kombinuje tzv. pin art (3 D ocelové otisky), snímání minikamerou a projektovaný na plátno. Autorkou

Divadelní soubor MajTO ZUŠ
Petra Ebena Žamberk, Oscar
Wilde, Karel Šefrna, inscenace
Šťastný princ

ZUŠ Jaroměř, soubor JakKdo, inscenace *Asi jsme špatně odbočili...*

a režisérkou je Barbora Maksymovová, která získala na Loutkářské Chrudimi ocenění za koncept inscenace.

Jaroměřští se většinou ve svých projektech literaturou, na níž odkazují, spíše jen inspirují. Vždy se snaží svérázným způsobem uchopit téma a vytvořit určitou atmosféru, která diváky magicky přitáhne. To se daří se střídavými úspěchy. Ovšem Ray Bradbury se zdá pro takový soubor dobrou volbou, a bezpochyby i jistou výzvou. Kdo zná Bradburyho a jeho sci-fi a fantasy příběhy, ví, že příběh samotný bývá úmyslně pouze naznačen, že mu jde více o vytvoření atmosféry iracionálních strachů či nejistot, balancující na hranici hororu, a současně proplétá děj nějakým výrazným existenciálním motivem. I povídka *Kosa* je tohoto typu, ale už v názvu nabízí jistý klíč. Název inscenace *Asi jsme špatně odbočili...* na první pohled nesignalizuje nebezpečí, spíše potenciální dobrodružství – chudou rodinu, která se náhle ocitne „v ráji“, kde se nabízí nečekané dědictví a hojnost, sice tato okolnost zaskočí, ale na děsivou podstatu věci přicházejí až postupně.

Režisérka namíchala koktejl mozaikovitého vyprávění, z něhož postupně pochopíme, že se otec rodiny ocitl v podobné situaci jako převozník do říše mrtvých. Nástroj, který musí kosit, aby zachoval koloběh zrození – dozrávání – smrt, má logickou a neúprosnou funkci. Osudovost je daná, nevyhnutelná. Do kontrastu k vyprávění, které může působit střípky rodinné

historie až dojemně, staví otažitě, technicistně chladné prostředky. Ať už je to postava Smrti (hudebnice v černé kůži, která nehraje, ale prostě jen ovládá veškerou audiovizuální stránku, tedy celou techniku světa), či pin-artová hračka, vytvořená tisíci špendlíků, do nichž můžete otisknout cokoli živého i neživého, aby obrazec vzápětí jedním dotykem nenávratně zmizel. Nejistota, která provází mnohé diváky, pokud jde o samotný děj, skládaný z výkřiků a útržků vět, a chvílemi až nepříjemný stereotyp hudebně-zvukového doprovodu, může některé z diváků i odradit. Jiní – mezi které patřím i já – se ale ochotně nechají strhnout záhadnou, nejistou atmosférou a zároveň formálním experimentem, který si pohrává s bohatstvím výrazových prostředků, jež má k dispozici. Věřme, že i v budoucnosti budou jaroměřští odbočovat na různé nevídané cesty...

V Sokolovně, která byla letos horkem skutečně rozpálená do běla a vydrželi v ní jen ti nejstatečnější, se představilo divadlo Exil Pardubice s inscenací *Kuřačky a spasitelky*. Nutno říci, že ti odvážní, kteří nad zimní stadion v nelítostné výhni došli, mnozí v průběhu z představení, zde hraných, odcházeli podobající se těm, co právě vylezli z bazénu či sprchy. Letos tu hrát bylo, přestože tu běžely dvě klimatizace, za trest. Obdivuji všechny soubory, co to zvládly. Exil dokonce třikrát po sobě!

D I V A D E L N Í

Kuřáčky a spasitelky, které na JH doputovaly s nominací z Červeného Kostelce, resp. s doporučením z Divadelního pikniku Volyně, pochází z pera Anny Saavedry. Režie se ujal špičkový herec Východočeského divadla Pardubice Ladislav Špíner, scénografem byl Vladimír Chmelař. Svícení inscenace připravil Ondřej Bartoš. V Kostelci se představili Radka Chladová (Olga), Kateřina Fikejzová Prouzo (Máša), Veronika Křepinská (Iri), Naďa Kubínková (Natálie), Pavel Ročeň (Andrej), Michal Dvořák (Baronek), Aleš Dvořák (Pan Petr) a Lukáš Mucha (Jan). Ve Volyni bylo složení jiné. Namísto Kateřiny Fikejzové Prouzové hrála Simona Andrejsová, která pak roli Máši odehrála i na JH. Místo Aleše Dvořáka hrál ve Volyni i na JH Lukáš Reček. Ovšem Dvořák si na JH zahrál také, v jedné z repríz alternoval za Pavla Ročeně. Alternací si tedy Exil užil v této inscenaci až až – stejně jako rozdílného přijetí u odborné kritiky. Zda to bylo způsobeno alternacemi či rozdíly ve velikosti jeviště nebo klimatickými podmínkami, těžko soudit. Proto v tomto případě přinášíme ohlédnutí ze všech tří uvedených *Kuřáček*. – Červený Kostelec z pera Michala Zahálky:

„Letos se na programu objevila hned čtveřice inscenací české dramatiky vzniklé v posledních deseti nebo patnácti letech (v jednom případě šlo, pravda, o převzatou dramatizaci současné české prózy). V mnoha ohledech vůbec nejúspěšnější inscenací celé přehlídky – a tou, která získala **nominaci na**

přehlídku národní – Divadelní PIKNIK Volyně 2018 – byly *Kuřáčky a spasitelky* dramatičky Anny Saavedry, které přivezl pardubický Exil. Text je poetickou, dojemnou, ale především hoře vtipnou hříčkou o třech sestrách a bratrovi, které jejich otec coby nadšený rusofil pojmenoval po postavách z Čechovových *Tří sester*. Osudy Čechovových postav teď neúprosně dohánějí jejich moderní protějšky. V režii hostujícího Ladislava Špinera (jinak předního herce Východočeského divadla) jde o stylově jednotnou, kompaktní inscenaci, která se opírá především o vynikající herecké výkony v rolích všech sourozenců i Andrejovy dominantní ženy Natálie, kterou Naďa Kubínková buduje na samé hraně karikatury povrchní filfleny v leopardím overalu, aniž ale ztrácí nějakou základní uvěřitelnost a spodní tón sobecké manipulátorky.“

A volyňské uvedení z pera Ludka Horkého: „Pardubické divadlo Exil přispělo do soutěžního programu letošního ročníku Divadelního pikniku inscenací současné divadelní hry *Kuřáčky a spasitelky*, za kterou získala její autorka, Anna Saavedra v roce 2011 Cenu Evalda Schorma. Text je chytrou a velmi vtipnou variací na *Tři sestry* A. P. Čechova. Z Čechovovy slavné tragikomedie zachovává základní rozvržení postav i vztahů, a nakonec i ústřední téma neschopnosti navazovat v životě funkční vztahy a proměňovat své sny ve skutečnost. Jen je to vše posunuto do současnosti, zákonitosti a zázemí pro vytváření vztahů a pro odhodlání k významným životním

Divadlo Exil, Pardubice, inscenace *Kuřáčky a spasitelky*

krokům se řídí jinými pravidly, nicméně tragikomika těch, kteří to nedokážou, je stejná a stejně naléhavá. Podobně jako motiv života naplněného mateřstvím či rodičovstvím ve srovnání s životem, který takto naplněn není... Pardubickému Exilu se nedá upřít vynikající dramaturgická volba.

Za kardinální problém inscenace ovšem považuji její žánrové určení. *Tři sestry* a rovněž tak *Kuřačky a spasitelky* jsou čistou tragikomedii. Tragikomedie je žánr herecky a inscenačně náročný, protože neustále balancuje na ostří nože mezi čistě komickými, a naopak čistě tragickými okamžiky, občas proloženými komediální situací s tragickým podtextem. Ani tragické pasáže přitom nevylučují určitou dávku grotesknosti. Herecko-režijní řešení pardubické inscenace před náročností žánru tragikomedie uhnulo. Namísto toho nesourodě střídá postupy čisté frašky (většina výstupů Natálie ad.) s postupy melodramatu (dialogy mezi sestrami, scéna se zmrzlými nohama apod.). Tyhle dva principy se vzájemně nepodporují. Kromě klíčového problému se žánrem lze pojmenovat ještě tři problémy dílčí, byť nikoli nevýznamné.

Nad'a Kubínková koncipovala ve spolupráci s režisérem Ladislavem Špinerem postavu Natálie (zejména v první polovině hry) jako absolutní karikaturu. Tím postavu značně ochudila, protože jí nevybudovala zázemí. Natálie v téhle verzi nemá nic, čemu by pevně věřila, pro co by mohla skutečně žít, o co se opřít. Kdyby byla uvěřitelně přesvědčená, že může usnout jedině až tehdy, jsou-li všichni doma, byla by jistě třem sestrám rovnocennější protihráčkou. I kdybych herečku nepodezřival z tzv. hry o zlatou tělku a kdybych přistoupil na kód karikatury, narazím na fakt, že ostatní postavy hrají podle kódu velmi odlišného. Natálie a sestry pak jako postavy nestojí proti sobě, ale vedle sebe. Míjejí se a já se v důsledku toho míjím s jejich příběhem. Asi největší ztrátu působí karikatura Natálie postavě Andreje. Kdyby nešlo o karikaturu, dopadl jeho osud tragicky. Takto je pouze směšný a ve své směšnosti předvídatelný, nepřekvapivý.

Druhým dílčím problémem je scénická realizace Lišky. Liška zde neplní textem předepsanou mystickou úlohu. Je to na první pohled jen kýčovitá hračka. V konečném důsledku působí dojmem podobné karikatury jako Natálie. Tím je poněkud oslaben zajímavý motiv *Malého prince* a s ním i společné téma postav Baronka, Iri a Olgy. A do třetice: *Kuřačky a spasitelky* nejsou realistickou hrou. Přesto zcela záměrně s realistickými momenty pracují. Tyto realisticky střižené mikrosituace musí být při jevištní realizaci z nerealistického celku inscenace ostře vyseknuty. Snaha nechat je přirozeně vyplynout z průběžného jednání vede k dalšímu stylovému znečištění jevištního tvaru. Příkladem takových scén je například dialog Baronka s Olgou o zmrzlých nohách anebo vnitřní monology sester u stolu na začátku hry (proti Natáliinu tanci v předsíni). Tím že tyto vnitřní dialogy nebyly ostřeji odděleny od ostatního dění, působily, ku škodě inscenace, jako poněkud nesmyslný dialog. "A naposledy ještě ohlas JH z pera Jaromíra Hrušky, který inscenaci viděl a doporučil z Volyně, a svou recenzi nazval Nesnesitelně dlouhá anekdota aneb Ztraceno v provedení:

„Divadelní soubor Divadla EXIL z Pardubic se na letošním ročníku Jiráskova Hronova představil s inscenací hry Anny Saavedry *Kuřačky a spasitelky*. Tato velmi správně anoncovaná hořká komedie o čtveřici sourozenců, která po smrti svého otce hledá svoje místo ve světě, je volně motivicky inspirována hrou A. P. Čechova *Tři sestry*. Záměrně píše volně inspirována, protože si zcela nemyslím, že by byla opravdu její variací a už vůbec ne nějakou paralelou. Shodují se zde jména některých postav, někdy dané okolností a tu a tam motivace postav. Paralelu spatřuji spíše ve vztahu k současným tématům, které se ve hře objevují a jsou mimo inspiračním zdrojem geniálního díla Čechova.

Inscenace, vedená režisérem Špinerem převážně herecky než dramaturgicko-režijně v rámci koncepce, je pro herce a herečky souboru sice komfortní, ale zároveň také těžce zranitelná. A to se ukázalo v plné nahotě jejím čtvrtetním provedením. Inscenace postavená převážně na momentálním hereckém výkonu v jednotlivých postavách, a nikoliv v jasné nadefinovaných situacích postav, ve kterých se průběžně nacházejí, vede ke kvalitativnímu výkyvu v řádu desítek procent.

Nezahraje-li herec situaci s patřičnou nadsázkou, tak tam prostě nebude, protože tato hyperbola není automaticky nastavena výstavbou situace. Pokud herec nemá dar práce s kontrapunktem, nedostane se nám překvapivého řešení či vypointování situace. Tato neúprosná přímá úměra dostala představení výše zmíněné inscenace, jistě kvalitní předlohy, do situace, že když se v této inscenaci „vykouří“ herec, tak ji už prostě a zároveň také logicky nic „nespasí“. Důsledná práce s motivy v situaci je u této hry přímo bazální nutností. Přes ni se pracuje se žánrem, který je důležitou proměnnou a mnohdy klíčem k vyložení situace i tématu celé hry. Jak na to?! Silnějším režijním uchopením situačním v kombinaci s detailní hereckou prací, ale nikoliv v řádu realisticko-psychologického módu či naopak přehnaném karikování a zploštění postav. Vše je otázkou míry! Inscenace nemůže trpět tím, že se její kvalita v provedení bude řídit pouze tím, zda bude ten den zrovna herecky „podehraná“, „přepálená“ nebo zrovna „tak akorát“. Po mém druhém zhlédnutí se obávám, že tomu tak u této pardubické inscenace nesporně je!“

Z východočechů, kteří vystoupili na letošním JH nesmíme zapomenout ani na místní Divadelní soubor Jiráskova divadla, který letošní ročník zahájil Shakespearovým *Snem noci svatojánské* v úpravě a režii Miroslava Lelka, s hudbou Miroslava Vobořila, scénou akad. malíře Ivana Krejčího a kostýmy Zuzany Štěpánkové. Recenzi nazvanou *Sen noci starodávne* napsala do Zpravodaje JH Jana Soprová:

„Jiráskův Hronov tradičně zahajuje místní soubor. Bylo tomu tak i letos, po svém představení členové DS Jiráskova divadla Hronov symbolicky zahájili 88. ročník festivalu vztyčením vlajky a rozsvícením jiráskovské lucerny.

DS Jiráskova divadla, Hronov, inscenace *Sen noci svatojánské*

V průběhu festivalu patrně uvidíme nejrůznější multižánrové experimenty z celé republiky, ale to nebyl případ hronovského souboru. Toto představení naopak přineslo závan minulosti, vzpomínku na staré dobré časy amatérského, možná až sousedského divadla. Vypráví se pohádka o jedné bláznivé noci, kde dochází k několika paralelním příběhům.

V mozaice se skládají cudně milostné hrátky mezi smrtelníky, legrační pachtění řemeslníků (kteří jako by vypadli z Jiráskovy *Lucerny*) a poeticky laděné scénky ze života nadpřirozených bytostí. Mezi tím prolétá rarášek Puk, zde více poetický nežli uličnický. Vše je jasné, téměř průzračné. Nejsou tady žádné aktualizace, žádné noční můry, hrubá smyslnost či hrozivé sondy do temných hlubin podvědomí, jak lze vidět v nejnovějších profesionálních interpretacích. Je to zkrátka takový *Sen noci svatojánské* pro začátečníky, kteří tuto nejhranější Shakespearovu komedii patrně víckrát neuvidí. A tak jim po tomto *Snu* zůstane příjemný pocit letní noci,

oživené trochu naivistickými rekvizitami (ať už je maska osla pojatá jako ve filmu Jiřího Trnky, hromady měkkých polštářků kouzelného lesa či skupina víl a elfů ozdobená žárovkami, mávající stuhami s laškovným spartakiádním zápalem). A kdyby se vám snad představení nelíbilo, vězte, že to byl jen sen.“

Posledním zástupcem východočechů byl Spolek divadelních ochotníků Alois Jirásek z Úpice, který v parku A. Jiráska odehrál takřka nedotknutelnou *Prodanou nevěstu* ve verzi, kterou vymyslel v osmdesátých letech kvartet tvůrců z Divadla Drak – Josef Krofta, Miloslav Klíma, Jiří Vyšehradský a Petr Matásek. V úpické inscenaci měl **režii** Vladimír Hetflejš, který spolu Jiřím Kobrem a Irenou Vylíčilovou navrhnul i scénu, **kostýmy připravila** Květa Krhánková a Irena Vylíčilová, **hudba** Bedřicha Smetany zněla v původní úpravě Jiřího Vyšehradského – **zpěvy nastudovala** Iveta Aman a **hudbu** Zdeněk Möglichen. **Hrál obrovský úpický soubor, víc než**

čtyřicet herců na jevišti.

Recenze bohužel ve Zpravodaji JH nevyšla, proto alespoň Volyňská z pera Ludka Horkého nazvaná Made in Drak:

„Pátečního *Saturnina* nevystřídal v sobotu na volyňském jevišti nikdo menší než sama královna českého hudebního divadla, *Prodaná nevěsta*. Přijela k nám z východočeské Úpice spolu se Spolkem divadelních ochotníků Alois Jirásek. Inscenátoři v souladu se starší tradicí deklarují, že jde o komickou zpěvohru Bedřicha Smetany na slova Karla Sabiny. A to je také pravda. Inscenace je spíše nežli dílem dramatického umění sledem revuálních smetanovských čísel, leckdy i velmi působných, poslepovaných v jeden celek tak, že místy není po lepidlu ani stopy, jindy je hranice mezi střípky od lepidla upatlaná. Každopádně hudební složka inscenace (skvěle sehraňá kapela a převážně sborový zpěv na vysoké odborné úrovni) šlapala jako švýcarské hodinky – pokud tento příměr není znesvěcením českého národního klenotu. Úpičtí totiž věnovali svou inscenaci 100. výročí založení samostatného Československa. Dokonce i ladění kostýmů bylo v barvách trikolory a symboly lipových květů se ve výšivkách nešetřilo. Přesto byla inscenace zcela ušetřena nacionálního patosu.

Ona taky republika není jediným oslavencem, kterému úpičtí skládají svou *Prodankou* hold. V roce 2018 slaví šedesátiny jedno z nejvýraznějších divadel jejich regionu, královéhradecký DRAK. Úpičtí proto zcela záměrně a deklarovaně zvolili jako věrnou předlohu své *Prodané nevěsty* původní inscenační koncept divadla DRAK z doby jeho slavné éry v osmdesátých letech.

Před začátkem představení vystoupí před unikátní malovanou oponu principál spolku a zcela civilně, bez stylizace toto vše velectěnému publiku vysvětlí a DRAKU popřeje. Dlužno dodat, že si úpičtí vybrali předobraz kvalitní, z dílny Josef Krofta (režisér), Miloslav Klíma (dramaturg), Jiří Vyšehlid (hudebník a herec) a Petr Matásek (scénograf). Ne náhodou jsou první tři jmenovaní držitelé Ceny ASSITEJ za mimořádný přínos českému divadlu pro děti a mládež udělované jedné osobnosti ročně od roku 2002. A ano, tady by se slušelo připomenout, že DRAK je statutárním loutkovým divadlem pro děti a mládež. Inscenační koncept, který úpičtí znovu nadšeně křísí k životu, vznikl jednak s vědomím zapojení loutek jako důležitého výrazového prostředku a jednak s vědomím přítomnosti dětského publika v hledišti, tedy s potřebou některé motivy původní opery řádně zjednodušit. A tím nemyslím jen motivy hudební, ale spíše ty dramatické.

Miloslav Klíma v programu k původní drakovské inscenaci připomněl, že se inscenátoři velmi zodpovědně rozhodovali, které situace vyjádří prostředky hereckého divadla a které budou realizovány pomocí animace loutek. Zde vnímám Achillovu patu úpického inscenačního tvaru – některé situace, provedeny bez loutek, působí – čistě prostředky tzv. hereckého divadla – příliš naivně, křečovitě a postrádají

jevištně realizovanou motivaci k jednání postav. Za všechny mohu jmenovat Jeníkovo provolání se prvorozeným synem Míchovým, které získává v inscenaci až nežádoucí parodický rozměr.

Ve festivalových kuloárech se tu a tam řešila otázka, nakolik je záměrná věrná kopie staré inscenace plagiátem, nakolik je takový postup morální. Myslím, že v morálce v tomto případě problém není. Už proto, že inscenátoři posouvají svým bezkonfliktním výkladem, akcentem na vše zábavné a nedramatické, co *Prodanka*, tento kultovní hudebně dramatický titul na hranici mezi operou a muzikálovou show skýtá. A ve světě muzikálu je licenčně vázané zachování původní režijní koncepce při novém uvedení titulu zcela běžnou celosvětovou praxí, především se ale inscenátoři ke zdroji své inspirace hlásí a mají pozhlednutí původních autorů. Problém je v něčem jiném, inscenační koncept, v osmdesátých letech objevný, je dnes už překonaný, zestárlý. Kdyby divadlo DRAK dělalo *Prodanku* dnes, zcela jistě by na to šlo jinak. Zachovalo by si živý kontakt se současnou společenskou situací a se současným vývojem v oblasti inscenační tradice – mimochodem, velice zajímavý pokus inscenovat *Prodanou nevěstu* „jinak“ učinili na jaře tohoto roku studenti KALD DAMU ve školním divadle DISK, vřele doporučuji!

Co je ovšem na starém dračím konceptu nesmrtelné, je Vyšehlidova hudební úprava. Ta je i hlavním pozitivem úpické inscenace – dává prostor k vynikajícím hudebně scénickým vtipům, jakým byl například skvěle vystavěný žesťový duel ve scéně komediantů.

Josef Jan Kopecký

FEMAD PODĚBRADY 2018

FEMAD je mou srdcovkou. Z mnoha důvodů. Jezdím na něho léta. A rád. Pro jeho atmosféru. Pro to, jak funguje – a pro to, čím je. Před třemi roky – v září 2015 mě na nádvoří zámku v Poděbradách zastavil František Zborník. Bavili jsme se o postupových přehlídkách, o FEMADu – a František přišel s nápadem, že by bylo dobré pořádat vedle „moravského“ kola v Kroměříži také „české“ kolo. Ten nápad se ujal. Zareagoval jsem na něj pozitivně já, ale i Jirka Kašík, Láďa Langr a Kuba Charvát. A tak jsme v České Třebové v roce 2016 uspořádali poprvé předkolo Poděbrad. Třetího ročníku se ale třebovský FEMAD nedožil. Proč?

Se změnou koncepce národní přehlídky činoherního a hudebního divadla, o které píšu na jiném místě tohoto vydání Hromady, jsme jaksi neměli koho oslovit. Letos se do programu Volyně totiž dostali nejen všichni nominanti z krajských přehlídek, ale také, i díky tomu, že někteří z nominovaných na Volyni nemohli jet, skoro všichni doporučení. Když jsem tuto skutečnost zjistil, volal jsem okamžitě Jirkovi, Lálovi i Kubovi, co s tím budeme dělat? Že nemám z čeho sestavit program,

D I V A D E L N Í

aby byl FEMAD takový, jak ho vnímám – totiž „druhou šancí“ pro ty, kteří zůstanou před branami národních přehlídek. Trochu lžu. Než jsem chlapům zavola, pokusil jsem se vytvořit program FEMADu mimo regule. Začal jsem volat souborům, které znám, jejichž inscenace jsem viděl a začal jsem je zvát do Třebové. A potom jsem sám sebe zarazil: Co děláš? Vždyť děláš přehlídku pro přehlídku! Vždyť už nebuduješ FEMAD, ale jakousi přehlídku ve svém městě!

A potom jsem jim zavola, že se nejedná pouze o letošek, ale i o budoucnost. Že pokud se nezmění koncepce Volyně, nastane stejná situace i další roky. Já Třebovou zrušil, což pro Kulturní centrum přineslo nemilé důsledky v tom, že jsme museli mimo jiné vrátet například dotace, které jsme na jeho pořádání získali. Ale i tak jsem ho zrušil, protože jsem nechtěl dělat přehlídku pro přehlídku. Tou přece FEMAD není!

Letošního ročníku FEMADu Poděbrady jsem se účastnil pouze dva ze čtyř dnů, o kterých mohu psát. A mohu, myslím, psát o programu. FEMAD se opět nesl v krásné atmosféře. Navíc bylo hezky, prostředí zámku a vstřícnost místních dokázala opět vybudovat přátelskou, milou, vstřícnou pohodu. Jsem rád, že jsem tam byl. Jsem rád, že jsem tam byl, protože poděbradský FEMAD prokázal svou životaschopnost. Tím, že do programu zařadily nejen ty, kteří byli doporučení, ale nakonec se nedostali do programu Volyně, a především ty, kteří na Volyni byli, ale nedostali se do programu Jiráskova Hronova, Poděbrady dokázaly, že ony jsou podtitul „Salon odmítnutých“ schopny naplnit. A je to v pořádku. Čerpají i z inscenací národní přehlídky, což my s Jirkou v Kroměříži nemůžeme. Jsem rád, že poděbradský FEMAD zůstává.

Ladislav Langr a Jiří Frehár na letošním FEMADU

Nad čím by se ale do budoucna měl zamyslet, je nabídka lektorů a s tím související fungování cenné diskuse v kruhu, která letos, také díky oslabenému lektorskému sboru, rozhodně nefungovala tak, jak by z mého pohledu měla a jak především fungovala dřív. A nad tím, jestli ono síto, přes které soubory prosívají krajské přehlídky směrem k Volyni, resp. volyňské síto, jestli už není moc řídké. Jestli se nemůže stát, že to, co zbude na FEMAD, nejsou jen plevy. Doufejme, že ne.

Josef J. Kopecký

Pohoda na poděbradském FEMADU

VÝSLEDKY XLIX. NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY VENKOVSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ VE VYSOKÉM NAD JIZEROU, KRAKONOŠOVA DIVADELNÍHO PODZIMU 2018:

PŘEHLÍDKA UDĚLILA TATO ČESTNÁ UZNÁNÍ:

Marii Brtkové Trunečkové za režii hry *The Greatest Hits*

Robertu Nesvadbovi za herecký výkon v roli Roberta, Stařenky ve hře *The Greatest Hits*

Josefu Hejralovi za herecký výkon v roli Pepy, Povaleče ve hře *The Greatest Hits*

Pavle Šikolové za herecký výkon v roli Pavly, Mařenky ve hře *The Greatest Hits*

Ondřeji Buchtovi za režii hry *Ženy v ringu aneb Vše o ženách*

Divadlu Stodola Jiříkovice za kolektivní herectví ve hře *Ženy v ringu aneb Vše o ženách*

Divadlu Prkno Veverská Bítýška za světelné řešení scény hry *Mezi nebem a zemí*

ŠAMU Štítina za výtvarné řešení ke hře *1 + 1 = 3*

Aleši Kučerovi za herecký výkon v roli Dr. Davida Mortimora ve hře *Rodina je základ státu*

Zdeňku Machovi za herecký výkon v roli Dr. Huberta Boneye ve hře *Rodina je základ státu*

NA NÁVRH ODBORNÉ POROTY XLIX. NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY VENKOVSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ VE VYSOKÉM NAD JIZEROU KRAKONOŠOVA DIVADELNÍHO PODZIMU 2018 PŘEHLÍDKA UDĚLILA NÁSLEDUJÍCÍ CENY:

CENU DUŠANA ZAKOPALA

Jindřichu Šmégrovi za nejlepší seniorský herecký výkon ve hře Dovedy Sloupnice *Český děják*

CENY PŘEHLÍDKY

Ivaně Růžičkové za kostýmy ke hře *The Greatest Hits*

Petru Tomešovi za hudební aranžmá ke hře *The Greatest Hits*

Janě Vodsedálkové za herecký výkon v roli Janinky, Libuše ve hře *The Greatest Hits*

Dovedě Sloupnice za inscenaci *Český děják*

Garymu Edwardsovi za inscenaci hry Dovedy Sloupnice *Český děják*

Dovedě Sloupnice za kolektivní herectví ve hře *Český děják*

Ondřeji Buchtovi za scénografii ke hře Miro Gavrana *Ženy v ringu aneb Vše o ženách*

Evě Jakoubkové za herecký výkon v roli Susie Cameronové ve hře *Mezi nebem a zemí*

Michaele Kopkové za herecký výkon v roli Mary Brownové ve hře Cooneyho *1 + 1 = 3*

Ondřeji Bendovi za herecký výkon v roli Johna Browna ve hře *1 + 1 = 3*

Jiřímu Dědourkovi za herecký výkon v roli Vitalije Vadimoviče Chvostova ve hře *Můj strýček, Jeho Excelence*

Na návrh odborné poroty XLIX. Národní přehlídky venkovských divadelních souborů ve Vysokém nad Jizerou Krakonošova divadelního podzimu 2018 byla do programu Jiráskova Hronova 2019 nominována inscenace hry *Český děják* v provedení souboru **Doveda Sloupnice**.

Z RECENZÍ VE VĚTRNÍKU, ZPRAVODAJI KRAKONOŠOVA DIVADELNÍHO PODZIMU 2018

RAY COONEY RODINA JE ZÁKLAD STÁTU (DS J. K. TYL MEZIMĚSTÍ)

Ve čtvrtek jsme na Krakonošově divadelním podzimu měli možnost shlédnout inscenaci divadelního spolku J. K. Tyla z Meziměstí. Autorem textu je Ray Cooney, současný anglický autor, který se narodil v Londýně roku 1932. Cooney začínal jako dětský herec v komediálních skečích, smysl a cit pro komedii si tedy osvojoval už od raného věku a nabyté zkušenosti umně zúročil ve svém literárním díle. Cooney vychází z tradic anglické komedie, jeho hry se vyznačují komplikovaností děje a klasicky suchým britským humorem, který stojí na slově, přesném hereckém timingu a schopnosti pointovat. Divadelní hra *Rodina je základ státu* je situační komedií s přesahem do frašky (až crazy komedie), základním stavebním kamenem hry je suchý anglický humor, který má konverzační charakter. Briskně formulovaný text je příležitostí pro početnější soubor, který oplývá výraznými osobnostmi, typy s rozvinutou hereckou technikou. Děj hry se odehrává v nemocnici, na pokoji lékařů, kde se doktor David Mortimer připravuje na důležitý proslov, který má přednést na vánočním nadačním večírku. Situaci zkomplikuje jeho bývalá milenkyně Jane, která ho přijde informovat o tom, že s ním má (nyní již dospělého) syna Leslieho. David se snaží celou situaci ututlat před svojí ženou Rosemary a stihnout důležitou přednášku. Zaplétá se do sítě improvizovaných lží, které se mu mstivě vrací jako bumerang a přinášejí stále komplikovanější zápletky. Zoufalý David nakonec přiměje svého přítele, doktora Huberta, aby dočasně přijal roli Leslieho otce. Tato lež se v překvapivém závěru stává pravdou a Hubert se skutečně rozhodne žít s Lesliem i Jane.

Základem pro úspěšné inscenování této nelehké komedie je dobré typové obsazení a silná herecká osobnost v roli Davida,

DS J. K. Tyl Meziměstí s inscenací Rodina je základ státu

kteřá dokáže lhát natolik přesvědčivě a charismaticky, aby získala sympatie diváků. Největším hrozcím nebezpečím je rozbití temporytmu, k němuž může velmi snadno dojít důsledkem přílišného rozehrávání textu a situací, které předpokládají rychlý spád.

Je vidět, že divadelní spolek J. K. Tyla má s inscenováním komedií tohoto typu zkušenosti a s těžkým úkolem se popasoval se ctí. Hercům pod vedením režisérky Ireny Kozákové se obstojně podařilo naplnit žánr frašky, a to především v druhé půlce, kde je hlavním zdrojem komiky bláznivý situační humor. Soubor velmi nápaditě a zdatně převedl autorovy detailní scénické poznámky v život.

Porota veskrze pozitivně hodnotila výkon hlavního protagonisty Aleše Kučery, který si velmi obratně dokázal poradit se suchým anglickým humorem. Jeho výkon a celkový zážitek z inscenace by mohla prohloubit důslednější práce s gradací a výraznější zveřejňování procesů vymýšlení a zhodnocování vlastních lží. Inscenace by tím získala výraznější rytmus, který nám scházel především v první polovině. V některých případech porota polemizovala s obsazením. Především ženské postavy neodpovídaly náturou typům, které autor předepisuje. Všechny dámy se přidělenou roli a režijní představu snažily naplnit, ale bohužel zatím nedisponují dostatečnou hereckou technikou, aby zvládly tak těžký úkol, jakým je přehrání vlastního typu, důsledkem toho byl jejich výkon místy hůře uvěřitelný. Scénografie byla velmi detailní a realistická, důsledně naplňovala autorovo zadání. Velké okno s plastovými tabulemi bylo funkční, univerzální vánoční dekorace byla dobře zvolená, podtrhovala neosobnost

lékařského pokoje. Podle našeho názoru by neuškodilo snížit celkový počet kusů nábytku na scéně, aby se herci mohli po jevišti volněji pohybovat a spolu s režisérkou rozpracovat zajímavější aranže.

Celkově inscenaci souboru J. K. Tyla považujeme za zdařilou, soubor má velký komediální potenciál. Napříště bychom souboru doporučovali vybrat hru, která bude lépe vyhovovat jeho typovému složení a úrovni herecké techniky všech členů.

Hana Marvanová

DOVEDA SLOUPNICE: ČESKÝ DĚJÁK (DS DOVEDA SLOUPNICE)

Usedám do hlediště vyzbrojen programem, ze kterého se dozvídám, že budu svědkem autorského kabaretu. Ano, dostane se mi i poučení, cože to ten kabaret, jako divadelní žánr, vlastně je. A také, že představení vzniklo letmým výběrem dějinných událostí a významných osobností, které posloužily jako základ pro skeče, gagy, písničky a drobné vtípky. Trochu didaktické na intelektuála, kterého baví šťourat se v postmoderních traumatech jednadvacátého století. Ale budiž, říkám si, špetku pokleslé zábavy, utírání nosu židlí, šedesát minut vydržíš. Trochu mě sice v názoru zviklá curriculum vitae renezančního světoobčana Gary Edwardse, jakožto režiséra představení, ale vzápětí se ve svém negativním postoji utvrdím myšlenkou: „Co nám tady ti Američané mají co fušovat do českého ochotnického divadla, notabene ještě do toho venkovského.“

Malovaná opona jde vzhůru a na scénu přichází elegantní dáma, aby trochu sonorně škrobeným hlasem oznámila, co uvidíme, a už i nastupuje mládežnická kapela, tedy fragment kapely v počtu dvou dívek. Chápu, venkovský kabaret nemůže disponovat vícečlenným ansámblem, jak by se na řádný kabaretní orchestr slušelo. Dívka z úvodu odchází, duo girls dává první takty představení. Hm, slečna za bicími je nejen hezká, jak mi šeptá nejmenovaný kolega, ale hraje s chutí a dobře. A druhá stejně tak. Dorazili pěvci. Včas, a včas i nastoupili. Chválím, sice ta frontální aranž není nic nového, zato zpěv je přiměřeně amatérsky spontánní. Tak dobře, nezačíná to špatně, ale ještě jste mě, holenkové, nedostali. Ukažte mi ten fór, který mě zvedne ze sedačky a udrží mě tam alespoň půl minuty. Co?! Neboť, přátelé, má suchopárná nátura se v hledišti jen tak snadno nahlas nerozesměje.

A pak ten gag přišel. Ne, vlastně ještě ne, to až napodruhé. Hned jsem pochopil, že učitelka chce, abychom v hledišti povstali jako žáci na začátku vyučovací hodiny. Nemám rád, když se mnou v hledišti někdo manipuluje, ale replika: „Já mám dost času,“ tak ta mě už dostala a já vstal. Stejně tak i učitelčina přehnaná dikce, kterou udržela až na malé výjimky po celé představení.

A pak to už šlo ráz naráz. Pravěk, ve kterém se lámou Svatoplukovy pruty, osídlování našeho území Slovany s písní na rtech: „My jsme dobří, milí, hodní ...“, a nebráníme se Hunům, Němcům, Rusům. Libuše podvodně věšticí z karet, věrozvěsti jako rapeři, přinášející něco nového, a tak dále... Asi na dvacet komických skečů, hudebních čísel či satirických scének. A já se bavil. Skvostně. Občas i ten hlasitý smích mi unikl.

Proč tomu tak bylo? Protože jsem byl svědkem velmi chytrého kreativního představení. Jeho humor je inteligentní, laskavý a nepodbízivý. Inscenátoři nejdou prvoplánově po politické satíře, ale přesto je v představení jejich politický názor znát. Využívají důsledně divadelní zkratky, náznaku, překvapivé pointy a snad nakonec i ten orchestr na jevišti byl. Nebo ne? Nabyl jsem dojmu, že každý v souboru na něco hraje. Dlouho mi v paměti utkví nástup Habsburků na český trůn traktovaný jako kvintet invalidních hlodavců hrajících country, nejraději na basu. Nebo scénka o rozdělení republiky v roce 1993 udělaná jako souboj mezi boxerem Mečiarom a šloperem Klausem. Výborný Václav a bratr Boleslav, Karel čtvrtý a jeho předvolební projev o tom, co vybuduje, včetně báječného kouzelnického čísla s koulí. Však otec vlasti asi musel být kouzelník, když v rozprodané zemi tolik dokázal. A nakonec krásně pojednaná píseň na motivy Modlitby pro Martu. Paní učitelko, krásně, stručně a s humorem jste nás provedla po některých notoricky známých dějinných okamžicích od mýtů až po Nagano. Jen mi napadá, bude se smát i divák, který ty historické souvislosti nezná?

Jaroslav Kodeš

BEDŘICH SMETANA THE GREATEST HITS (DS KRAKONOŠ VYSOKÉ NAD JIZEROU)

Zahajovací večer 49. Krakonošova divadelního podzimu patřil hostitelskému souboru; divadelní soubor Krakonoš uvedl opus Bedřicha Smetana: *The Greatest Hits*, komický muzikál pro činoherce, z autorské dílny dramatika a dramaturga Jiřího Janků a režiséra Petra Svojtky, původně napsaný pro kladenský profesionální soubor v roce 2004 a pro velký

Vítězná inscenace Český děják v provedení souboru Doveda Sloupnice

úspěch znovu uvedený v roce 2012 v Městských divadlech pražských. Text nabízí vtipný a zároveň divadelně nosný koncept: příběh o činoherním souboru, který chtěl sice uvést Hamleta, ale z finančních důvodů studuje extrakt z Bedřicha Smetany, tedy průřez osmi a půl operami nejnárodnějšího z českých skladatelů pro japonského zájemce-sponzora, představuje vynikající příležitost pro inteligentní zábavu, a to hned v několika ohledech. Jednak se jedná o parodii „na třetí“ - 1. paroduje se, jak to chodí v divadle - typizace jednotlivých funkcí od režiséra a dramaturgyni, přes choreografku a odborníka na šermy po jednotlivé herecké typy i modelové situace nastávající prakticky při každém zkoušení; 2. paroduje se samotná látka, tedy Smetanovy opery, z jejichž libret je skutečně vytvořen „logický příběh“ a z jednotlivých árií bez ladu a skladu vybráno „the best of Smetana“; 3. a průnikem těchto dvou řečených vzniká parodie na důvody i způsob, proč a jak se rodí „dílo“ – nebo Dílo? Za druhé, a to je ještě důležitější, autoři osvědčují vynikající detailní znalosti o tom, o čem píší, ať už jde o Smetanu nebo o divadlo, a dokáží se na to podívat s nadhledem – a zároveň s respektem, byť značně neuctivým.

Je nesporné, že Vysočtí si svou látku vybrali dobře. Členové souboru jsou hraví, zpěvní a se smyslem pro jevištní humor a komediálnost v tom nejlepší slova smyslu. Marie Brtková Trunečková již dávno dokázala, že má smysl a cit pro hudební žánr – vzpomeňme jejího *Limonádového Joa*, *Mamzelle Nitouche* nebo *Malované na skle*, abych jmenovala jen ty inscenace, jež jsou ve Smetanovi zmíněny – a zjevně si do týmu umí zvolit spolupracovníky. Choreografie Evy Ornstové jsou přesně na hranici mezi „seriózními“ a „blbě akčními“ pohybovými kreacemi v současných muzikálových produkcích, šermířské scény vedené Miroslavem Manhartem jsou dobře vystavěné a roztomilé ve své blbosti (mušketýři o žních? husitská šarvátká na okolečkovaných stolech v hospodě? Proč ne – alespoň v této produkci...). Hudební aranžmá jsou vynikající – panu Petru Tomešovi patří opravdu velký dík za to, jak si poradil nejen s Bigbítovou kapelou Káji Bárty, také Janu Hejralovi a Adamu Bartoňovi za hudební a pěvecké nastudování. Zvláštní pozornost zasluhuje důsledná režijně scénografická práce (autory scény jsou Vladimír Brtek a Josef Hejral); scéna je ve svém minimalismu přesná a prostor dynamicky využit (např. v práci s hloubkou jeviště – od výstupů úvodních, jež probíhají výhradně na forbíně, po otevření zadního plánu pro kapelu a operní árie a využití prostoru pod jevištěm pro režiséra).

Ocenění zaslouží i kostýmy Ivany Růžičkové, byť zdánlivě „jen“ posbírané v předchozích hudebních komediích vysockého souboru. Apropos, vysocký soubor patří mezi ty nečetné, které mají velký smysl pro ansámblové herectví, a v tomto případě se jim to velmi osvědčilo; je schopen vespolečného jednání a velmi dobře na sebe slyší (příznačné slovo u této inscenace). Přesto dovolte zmínit pár výjimečných výkonů; nekorunovaným králem činoherní (nikdo nedokáže tak krásně uplácírovat fór), ale i hudební částí je Josef Hejral (duet Zná

jednu dívku s Janem Vaverkou je jedním z vrcholů inscenace); hereckou mnohostrannost včetně pěveckých schopností osvědčuje Jana Vodseďálková jako Janinka-Libuše; přesné místo tentokrát nalezlo robustní herectví Roberta Nesvadby (jeho Stařenka je prototypem všech babiček!); pro mne osobně se stal největším překvapením výkon Karla Bárty ml., který konečně zúročil léta na vysockém jevišti a podal vynikající herecký výkon v roli Dalibora. Ráda bych jmenovala všechny, ale redaktoři Větrníku odmítli rozšířit jeho obsah... (smajlík, který se údajně nedá udělat).

Přestože jsem prozatím psala v superlativech, nemohu nezmínit problémy, které s sebou inscenace nese – a které vyplývají nejspíše z nedůsledného využití možností, které zvolený materiál, tedy scénář Bedřich Smetana: *The Greatest Hits*, nabízí. V úvodu jsem zmiňovala, že se jedná o divadelně nosný koncept – důraz je na slově „koncept“. Autoři totiž předpokládají, že soubor, který si tento materiál zvolí, ho nevezme tzv. „doslova“, využije jeho otevřenosti a vytvoří si z něj materiál „na tělo“. Je evidentní, že Vysočtí v čele s režisérkou se velmi dobře cítí v onom přehrávání smetanovského „bestofka“ (snad to souvisí s tím, že mají konkrétní a srozumitelné herecké úkoly), ale jsou rozpačití v jeho rámci, tedy v interpretaci divadelního souboru, který jej hraje. Evidentně nebyla zodpovězena otázka, zdali se jedná o soubor profesionální nebo amatérský, nebyly invenčně a konkrétně zobrazeny vztahy mezi jednotlivými profesemi i jednotlivými hereckými typy; kdyby si Vysočtí vzali zvolený text takříkajíc „více osobně“, šli do něj více za sebe (nejen v pojmenování postav podle herce/herečky a letmé zmínky o kostýmech z byvších inscenací), mohla by být výborná komedie ještě o kus bohatší. Totéž platí o kapele, jež po vynikajícím vstupním obraze (baskytaristka ala Libuše s vlajícími vlasy) vlastně rovněž není důsledně představena a s její úlohou v komedii není zřetelně zacházeno.

Přesto jsme byli svědky výjimečného počínu; bouřlivý potlesk na konci je jedním z důkazů. A mimochodem – nikdy by mě nenapadlo, jak ošklivou naléhavost vykáže obraz, který v roce 2004 byl pouhým vtipem: panda mávající českou vlajkou, doprovázená patetickým zpěvem Český národ neskoná...

Petra Richter Kohutová

POPELKA RAKOVNÍK 2018

Volné sdružení východočeských divadelníků mělo na 37. ročníku amatérského činoherního divadla pro děti a mládež dva zástupce. Prvním z nich byl režisér Petr Haken, který do Rakovníka dovezl pohádku z pera Františka Zborníka *Hanako*. Dalším souborem z naší stáje je DS Heřman z Heřmanova Městce. Přinášíme vám rozhovory a recenze ze zpravodaje přehlídky Kukátko. „Otcové museli dělat nepopulární věci,“ říká pro Petr Haken z turnovského Divadelního studia A. Marka a pokračuje v rozhovoru:

Jak vlastně vznikla vaše hra? V programu jsem si všiml, že jako jeden z autorů je uveden František Zborník.

František Zborník napsal v roce 2000 knížku O dívce Hanako a nejkrásnějším draku. A my jsme tento text zdramatizovali.

Jedná se tedy o autorské divadlo. Když se vrátím k vaší hře, velmi silným motivem pro mě byl konflikt mezi skupinou lidí a schopným jednotlivcem. Inspirujete se v současnosti?

Jsmo pochopitelně inspirováni dějinami i současností. V našem představení je to také o tom, že naši otcové, i když jsme na ně často nadávali, mnohdy museli dělat nepopulární věci. A dělali je pouze proto, aby přežila jejich rodina, abychom přežili my.

Dalším silným motivem je téma člověk a příroda... Pochází z knížky pana Zborníka?

Částečně ano, ale my jsme jej poněkud posílili. Pan Zborník to ve své próze má tak, jak se to v próze dělá. My jsme přidali repetice, které ukazují na vracející se problematiku. Je tak vidět, že lidé tenkrát žili v souladu s přírodou, zajímavěji, ale také nebezpečněji.

A do třetice k aktuálním tématům představení. O tématu pomoci slabším jste hráli také.

Toto téma je aktuální stále.

Použili jste poměrně složitý styl vyprávění příběhu v náročné scénografii. Nebojíte se, že je toho na dětského diváka odchovaného televizní obrazovkou příliš?

Mám pocit, že jsme si to vybrali právě z tohoto důvodu. To, co kolem nás všude je, prvoplánové pohádky, které vidíme okolo sebe, ať už v televizi nebo na jevišti, se nám nelíbí. Chtěli jsme jít touto cestou, aby byly děti donuceny víc zapojit vnímání, aby nevnímaly pouze sluchem a očima, aby zapojily i svoji duši. Aby si představení prožily. Stejně tak, jako to prožívají naši herci.

Z tohoto důvodu je celé představení hráno v šeru nebo tmě?

Tajemno příběhu díky tomu více vystupuje. Tma je však v představení i z technických důvodů. Mohlo by jí být méně, ale pak by se mazaly všechny ty plány, které na jevišti jsou.

Zajímavá je i hudební stránka hry...

Postaral se o ni hudební skladatel Martin Hybler. Píše vážnou muziku například i pro Českou filharmonii. Pro nás napsal pro holky určité improvizční oblouky. Ony pak v těchto intencích hrají. Každé představení tak vlastně vzniká. Ne-ní přesně dané, co budou hrát. Hrají podle nálady, podle potřeby upravují délku hraní. Je to pochopitelně napsané tak, aby nevznikaly úplné kakofonie. Místy sice vznikají schválně, ale divák pozná, kdy to je.

Turnovský režisér Petr Haken

Podobná produkce vyžaduje disponovaný soubor... Vybírali jste herce podle toho, jestli hrají na hudební nástroj?

Přesně podle toho. Jedna z těch dvou holek je moje dcera a ta je již od malička vychovávána k hudbě. Hraje na klarinet a na saxofon. K ní jsem pak vybíral zajímavou holku, která zároveň na něco umí hrát. Zpočátku jsem nemyslel na housle.

Hanako je jediná hra na vašem repertoáru, kterou hrajete pro děti?

V současné době ano. Z jednoho představení nám děti vyrostly. Šlo o hru Romeo a Julie, hranou ve dvou lidech a s loutkami. Hrál se to okolo šesti let. Pak jsme měli ještě polskou záležitost, Krále Matýska Prvního. To je taková typická polská Božena Němcová. Pak nám z představení odešla jedna herečka, že už divadlo nechce dělat, a představení skončilo. Pro mládež máme tedy v současné době jenom Hanako. Pro činohru máme samozřejmě ještě víc věcí.

Ptal se Honza Švácha

RECENZE: HANAKO DIVADELNÍ STUDIO A. MARKA TURNOV

František Zborník byl (už o něm, bohužel, musíme mluvit v minulém čase) jednou z nejvýraznějších osobností českého amatérského divadla minulých desetiletí. Mimo divadlo se věnoval i literární činnosti a je autorem několika knih pro děti, např. *Naháči a načesáči* a také *O dívce Hanako* a nejkrásnějším draku. A právě tato něžná a poetická pohádka o rybáři Onedovi, jeho dceři Hanako, moudrém starci Kurimovi a lidech z chudé japonské vesnice se stala základní textovou předlohou inscenace Divadelního studia A. Marka Turnov s názvem *Hanako*.

Dramatizátor a režisér v jedné osobě Petr Haken se rozhodl vyprávět křehký a mnohdy lyrický příběh o lásce a zášti, o kráse

Inscenace Hanako Divadelního studia A. Marka, Turnov

a neúprosnosti oceánu, o strachu a odvaze především přes jevištní obrazy. K tomuto účelu mu posloužilo zdařilé celkové scénografické řešení, využívající stínohru, masky či loutky. Narativní způsob scénování podpořila rovněž živá hudební složka a světelné řešení podporující tíživou atmosféru celého příběhu. Problémem ovšem je, že všechny tyto formální prostředky poněkud zastíňují sdělení, ba i samotný příběh. Mnohdy není zřejmé, co ten, který znak, symbol či scénický obraz znamenají, a jak se vztahují k obsahu pohádky. Zůstávají tak sice efektní, ale osamoceným objektem, který místo aby příběh podpořil, tak jej spíše zamlžuje. Není pak divu, že často není jasné, jak příběh pokračuje a jak je ten či onen spělo prověřit, zda použité formální prostředky vždy nesou jasný, konkrétní a srozumitelný význam, důležitý pro celkové vyznění příběhu a zda by nestálo za úvahu, zvolit takové jevištní znaky a symboly, které by jednoznačně oddělily jednotlivé dějové roviny inscenace.

Jsem přesvědčený, že by si to kvalitní a neotřelá literární předloha, kterých je na poli divadla pro děti jako šafránu, beze sporu zasloužila.

Milan Schejbal

ROZHOVOR: DIVADLO SE VEJDE DO TŘÍ AUT

O pohádkách, souboru a divadle jako takovém jsem se bavil s režisérem souboru Heřman z Heřmanova Městce Josefem Řezáčem.

Hrajete v minimalisticky řešené scéně. Má to nějaký jiný než režijní důvod?

Vždycky máme co nejúspornější scénu. Je to otázka podmínek, za jakých divadlo děláme. Nemáme svoji scénu a na jevišti se můžeme dostat třeba až dvě zkoušky před premiérou. Sokolovna, ve které jsme měli možnost zkoušet dříve, už není zadarmo a musíme platit poměrně tvrdý nájem. Nemáme ani velký fundus. Snažíme se tudíž, abychom měli co nejméně věcí. I proto je celá inscenace postavená „jako“. Na fantazii. Pochopitelně to řeší i otázku, v čem představení vozit. Vše máme zařízené tak, aby se divadlo vešlo do tří aut.

V jakých prostorech hrajete? Ve školách a školách nebo v divadlech?

Jak se to povede. Máme nabídkový list pro základní školy a jezdíme po školách. Ale hrajeme i představení na jevištích a v létě jsme třeba hráli na Seči přímo v restauraci. Hrajeme většinou pro první stupeň.

Komunikace s dětským divákem není snadný obor. Dá se zvládnout za všech okolností?

Zvládnout se dá. Jsme na jevišti tři pedagogové a máme s podobným divadle docela zkušenosti. Jednou jsme ovšem hráli na přehlídce v Brněnci, kde bylo dvě stě dětí, celý první stupeň. To byl tedy opravdu hukot. Potom jsme asi dva dny nemluvili. Ale stejně to bylo fajn. Děti šly s námi a bavily se. Daleko víc nás trápí, když hrajeme pro děti, které nebavíme. Najednou začnou chodit čůrat, začnou se bavit o něčem jiném a podobně. To se naštěstí tady u vás nestalo. I když byly v hledišti velice aktivní děti. Je pravda, že se nám hraje lépe, když přijdou děti s rodiči.

Jak podobné představení vzniká? Předpokládám, že máte předlohu, v tomto případě Brémské muzikanty nebo Zvířátka a Petrovští...

Když jsme hledali hru, přemýšleli jsme nejprve o Dlouhém, Širokém a Bystrozrakém. Už kvůli naší vizáži. Nakonec to nějak nevyšlo a my jsme si začali pohrávat s tímto námětem. Máme málo chlapů a hodně ženských a zvířátka mohou hrát i ony. S námětem přišla moje dcera. Začal jsem pátrat

a našel Brémské muzikanty i Zvířátka a Petrovští a jejich různé verze. Začali jsme dělat etudy, které jsme s postupem času pospojovali. Scénář vznikl a měnil se v průběhu času.

Hrajete i pro dospělé?

Právě v současné době druhá parta, které se nechce moc hrát pohádky pro děti, bude mít v neděli premiéru hry Poslední dopis od Františka Langra, při příležitosti ukončení první světové války. Před tím jsme hráli čtyři zpracované povídky od Čechova pod názvem Utopenec. Když hrajeme vážnější kus s druhou partou, trvá nám zkoušení déle. Máme v souboru řadu studentů, a to s sebou nese i problém s časem. Utopence jsme zkoušeli skoro dva a půl roku.

Baví vás víc pohádky nebo dramata pro dospělé?

Mě osobně baví víc pohádky. Ta parta, která letos přijela do Rakovníka, se spíše chce bavit, a to pohádky a komedie umožňují. Za ta léta s divadlem jsem již toho názoru, že smutných věcí je okolo nás tolik, že se člověk raději pobaví a přijde na jiné myšlenky, než aby odcházel z divadla zničený tím, co viděl. Jsem tedy zastáncem veseloher a pohádek.

Která pohádka tedy bude další?

Zatím není ještě nic rozhodnuto. Bude to ale určitě zase něco jednoduchého, co by se nám hodilo do souboru. Jde předešlím o to, aby nás to bavilo.

Ptal se Honza Švácha

RECENZE: JAK SI ZAHRÁT POHÁDKU DS HEŘMAN HEŘMANŮV MĚSTEC

Hra na „jako“ spočívá v tom, že cokoliv se může „jako“ proměnit v cokoliv jiného, stačí vzájemná domluva nebo nějaký oboustranně akceptovatelný znak. Jinak řečeno jde vlastně o seznámení s prostředky antiiluzivního divadla – v první části představení víceméně teoreticky, posléze prakticky. Inscenace heřmanovských je sestavena jako

jakýsi pomyslný „sendvič“ zvenčí ohraničený přiznanými civilními postavami herců, kteří vysvětlují, v čem hra na „jako“ spočívá a vylosují zdánlivě náhodnou pohádku, na které to lze demonstrovat – a uvnitř je vložený příběh této vylosované pohádky – konkrétně pohádky o zvířátkách a loupežnících. Co se souboru daří, je komunikovat s dětským divákem a navázat s ním zpočátku konstruktivní kontakt. Horší to začne být, když dojde na samotnou pohádku, pro- tože tam najednou na komunikaci s dětmi není dost místa a duchapřítomnosti – a na nápady, jak si poradit s oním „jako“ principem není dost invence. Příběh pohádky je tedy ve výsledku dost okleštěný, jakoby na ní ani moc nezáleželo. Zvířátka odcházejí ze statku jen proto, že statkářka jim nechce tolerovat lenost (tzn. je zlá !?!), a když ve světě neuspějí se svým muzicírováním, usnou v lese v loupežnické chaloupce. Loupežníci moc loupit neumí a jsou schopni jen sekýrovat nezkušeného kolegu. Když vysloví plán přepadnout statkářku, kohout se naprosto bezdůvodně rozhodne zakročit. To posléze spočívá v tom, že zvířátka jsou náhodně načapána loupežníky v komůrce, kde spala. Co se v komůrce stane nevidíme, protože se to odehraje za plentou, slyšíme jen povyk a zvuk hudebních nástrojů, na které zvířátka hrála – a vidíme jen to, že se loupežníci leknou a utečou. Zvířátka se posléze vrací zpět na statek, přičemž jediný důvod jde vystopovat v tom, že se sama neuživí. Kdyby to člověk bral do důsledku, je to pohádka o líných vyžírkách. Jde o to, že pohádce samotné chybí smysluplná pointa. Nevolám po nějakém poučném moralizování, ale přeci jen (a zvláště když se protagonisté ohání slovem „archetyp“) aby pohádka měla smysl, by měla o něčem být. Můžeme sice přistoupit na to, že nejde o to „co“, ale „jak“ – tedy že nejde o příběh, téma, poslání – ale o artistnost zvolených prostředků – ale v takovém případě by tyto měly být excelentní. A to zde – při vši účtě – nejsou. Celé ústřední „jako“ se vyčerpá informací, jaká která čepice představuje „jako“ kostým té které postavy, ale pohádkové prostředí se už zbytečně popisují hadry přinesenými ze zákulisí, a co vidí loupežníci, když se tak vyděsí při pohledu na kočku, psa, prase a kohouta, se dozvíme jen ze slov, protože se to odehraje za plentou. Interaktivní komunikace s dětmi končí v okamžiku, kdy děti zareagují neočekávaně – v takovém případě jsou ignorovány bez ohledu na to, že je jejich reakce velmi logická a že na začátku představení byli k interakci vyzváni. Závěrem lze říct, že antiiluze k současnému divadlu nepochybně patří a interaktivní komunikace je zase dobrý způsob, jak dětem ukázat, že divadlo je dialog a nejen mauzoleum, kde jsou povinny pouze nábožně mlčky zírat. Ale pokud člověk pracuje s prověřenou tradiční pohádkou, neměl by ztrácet ze zřetele, o čem tato ve své podstatě je, jinak není zřejmé, o čem má být celé představení jako takové.

Kateřina Baranowska

NÁRODNÍ PŘEHLÍDKA SENIORSKÉHO DIVADLA V ROCE 2018 POTŘINÁCTÉ

Ve dnech 16.–18. listopadu 2018 se uskutečnil v České Třebové 13. ročník Národní přehlídky seniorského divadla. První ročník se konal v roce 1995 v Plzni, rok na to v Ostrově. Původně bylo zamýšleno každoroční konání, a to vždy na jiném místě. Po druhém ročníku bylo přijato rozhodnutí učinit z přehlídky bienále, následně byla opuštěna i myšlenka putovní akce. Přehlídku pak v roce 1998 hostilo město Kroměříž, následovalo šest ročníků v jihomoravském Znojme, dva ročníky ve východočeském Miletíně v rámci přehlídky Erbenův Miletín. Poslední dva ročníky našly útočiště v České Třebové, v místě, které disponuje třemi různými a dobře vybavenými hracími prostory, profesionálním zázemím v místním Kulturním centru, podporovaným dobrovolnou pomocí českotřebovského ochotnického souboru Hýbl.

Přehlídka seniorského divadla nemá, jak to je obvyklé v jiných oblastech amatérského divadla, žádná krajská ani jiná předkola. K účasti se soubory hlásí přímo Národnímu informačnímu a poradenskému středisku pro kulturu v Praze (NIPOS), a je na jeho programové radě, aby na základě odborných referencí, popřípadě po zhlédnutí inscenací či jejich videozáznamů, rozhodla o složení programu. V roce 2018 se k účasti přihlásilo 17 divadelních kolektivů na plánovaných osm hracích míst. Bylo tudíž nutné selektovat. Do programu bylo zařazeno osm inscenací českých souborů a podařilo se přidat i jednu navíc, a sice hostujícího souboru z Belgie. Všechny přihlášené soubory splňovaly základní podmínku, kterou je složení hereckého kolektivu nejméně z 50 procent z osob starších 60 let.

Letošní přehlídka mohla být teoreticky obohacena o dvě významné inscenace. Tou první bylo nastudování hry Ludmily

Soubor Třetí věk z Loun zaujal inscenací Analéma

Tanga pro Ježíška Divadelního klubu Jirásek Česká Lípa

Ulické *Ruská zavařenina* souborem Domu kultury v Krupce v režii Jany Urbanové. Ještě před jednáním programové rady soubor musel svou účast odříci pro úmrtí Josefa Bartáka, představitele jedné z hlavních rolí. Nebyl to však jediný případ, který provázal 13. ročník přehlídky. Druhá inscenace, kterou postihlo úmrtí, bylo nastudování Vančurova *Rozmamého léta* Rádobydivadlem Klapý v režii Jaroslava Kodeše. Inscenace již prošla Jiráskovým Hronovem, což byl pro programovou radu důvod ponechat ji mezi náhradními pro případ programového výpadku. Jako taková by však nemohla být stejně využita, neboť měsíc před přehlídkou jsme se naposledy rozloučili s Františkem Zborníkem, který v ní hrál Kanovníka Rocha. Ani tím výčet smutných událostí nekončí. Dotýká se i nováčka přehlídky, nově vzniklého Komunitního divadla Nesedím, sousedím z Prahy 6 – Břevnova. Soubor v České Třebové vystoupil, ale bez své členky Jitky Stivínové, první manželky známého jazzového hudebníka, multiinstrumentalisty a skladatele Jiřího Stivína. Soubor se s Jitkou Stivínovou rozloučil na sklonku léta. Když k tomu připočteme, že dva z lektorů – prof. Jan Císař a prof. František Laurin – museli svou účast odříci ze zdravotních důvodů, pak nelze než konstatovat, že třináctka v ročníku přehlídky byla více než smolná.

Navzdory těmto smutným událostem se v České Třebové seniorskému divadlu dařilo, a to nejen pro ideální prostory a pro přívětivé klima, které pořadatelé připravili. Stanovený program zůstal beze změny, žádný náhradník nemusel být

narychlo povolán k záskoku, a tak se podařilo realizovat velice barvitou programovou skladbu přehlídky.

Obnášela čtyři činoherní inscenace zavedených divadelních souborů, přičemž každá byla takřikajíc z jiného kadlubu (komedie finsko-švédského autora Bengta Ahlforse *Poslední doutník*, starší česká hra-moralita Ivana Krause *Poker bez esa*, dramatizace povídky Ivana Bunina pro divadlo jednoho herce *Já měla hezkej život*, původní česká hra *Tanga pro Ježíška* od Václava Klapky, člena českolipského hrajícího souboru. Dále se v programu představily tři divadelní kolektivy, které k předváděnému tvaru dospěly na základě osobních prožitků, vzpomínek, výpovědí a postojů – *O mém těle* (soubor z Belgie), *Jiný vesmír* (Komunitní divadlo z Prahy-Břevnova), *Analéma* (soubor Třetí věk Louny). A opět – každé představení bylo v použitých výrazových prostředcích jiné, byť výchozí impulsy a použité principy tvorby byly shodné, nechybělo ani loutkové divadlo (dramatizace pohádek Pavla Šruta *Babičky a Bráška Králík*) vytvořené seniorkami z Akademie univerzity třetího věku při ZUŠ Turnov. K pestré programové skladbě nesporně přispěl kabaret *Ženské nebe* v provedení Ženského amatérského spolku z Homole.

Všechna činoherní představení, a v nemalé míře i ta ostatní, zdobily především výborné herecké výkony. Pokud někde něco zavádilo, příčinou byla nedomyšlená dramaturgicko-režijní koncepce. A k vrcholům přehlídky patřily dvě inscenace – znalci tuší, že jednou z nich byla *Analéma* souboru Třetí věk

z Loun v režii Renaty Vordové. Získala v roce 2018 věhlas a odnesla si nominace na Jiráskův Hronov – hned ze dvou celostátních přehlídek, z Wolkrova Prostějova a Divadelního Pikniku Volyně. Hronovské přehlídky se však letos soubor nemohl zúčastnit, nicméně nominace zůstávají v platnosti i pro rok následující. Lektorský tým přehlídky seniorského divadla podpořil její účast na Jiráskově Hronově 2019 dalším doporučením. Druhou vrcholnou inscenací byla *Tanga pro Ježíška* Divadelního klubu Jirásek Česká Lípa. Původní česká hra Václava Klapky vykazuje v kontextu současné české dramatiky nesporné kvality a její zdařilá jevištní realizace si vysloužila nominaci na Jiráskův Hronov 2019.

Ke všem inscenacím se uskutečnily rozpravy účastníků přehlídky. Nekonal se obligátní hodnocení porotou, reflexe byly vedeny formou besedy, do níž přispívali členové hrajících souborů, předem bylo domluveno, který ze souborů se ujme úvodního vstupu k té které inscenaci, mluvčí souboru, popřípadě další jeho členové formulovali, co je na představení zaujalo a co se jim zdálo obzvlášť zdařilé, až poté kladli otázky pramenící z nesrozumitelnosti některých částí inscenace, k výkladu postav, ke scénografickému řešení atp. Jako další vstupovali do besedy členové ostatních souborů a nakonec lektorský tým přehlídky, který tvořil její odborné zázemí – po odřeknutí výše zmíněných profesorů jej tvořili režiséři Mgr. Jaroslav Kodeš, Mgr. Rudolf Felzmann a PhDr. Milan Strotzer. Besedy probíhaly v pohodové, vstřícné a dělné atmosféře.

Nelze nezmínit reprezentativní programovou brožuru přehlídky, kterou pro účastníky vydalo Kulturní centrum Česká Třebová. A také zasvěcené zahájení přehlídky novou starostkou města Mgr. Magdalénou Peterkovou, mj. členkou místního ochotnického souboru Hýbl. 13. Národní přehlídku seniorského divadla pořádalo Kulturní centrum Česká Třebová ve spolupráci s NIPOS-ARTAMA Praha za finančního přispění Ministerstva kultury ČR a za podpory města Česká Třebová.

Milan Strotzer

NÁRODNÍ PŘEHLÍDKA JEDNOAKTOVEK V HOLICÍCH

Národní přehlídky jednoaktovek, Memoriál Ládi Lhoty, kterou pořádá Svaz českých divadelních ochotníků, se konala 3.-4. listopadu 2018 již tradičně v Holicích. Zúčastnilo se jí sedm amatérských souborů, které uvedly sedm inscenací. Doplněna byla i dvěma bloky defilé oceněných monologů a dialogů z Pohárku SČDO. Přehlídku hodnotila porota ve složení Jana Stejskalová, František Laurin a Rudolf Felzmann (předseda), který ve své závěrečné zprávě napsal:

Hned úvodní představení v podání **Divadelního spolku Vojan při KD Libice nad Cidlinou** vzbudilo oprávněnou

pozornost dramaturgickým výběrem. Hra anglického dramatika Christophera Frye *Velice hojný Fénix* není na amatérských jevištích příliš frekventovaná, byť se jedná o metaforicky bohatý příběh komediálně laděný a s nevelkým obsazením. Soubor si byl vědom, že inscenuje konverzační komedii, proto věnoval značnou péči textovému zvládnutí, což se ale zúžilo především na značně prudké tempo, aniž by bylo možno jak v mluveném, tak i pohybovém projevu rytmicky akcentovat důmyslnou stavbu dialogů s proměnami vztahů. Starý antický příběh o ženě, jež zprvu chce opustit svět v bolesti nad smrtí manžela, aby při pohledu na mladého muže prošla proměnou jako bájný Fénix a z popela smutku vzešla nová laska, je rozehranou anekdotou, která může potěšit i pobavit, zvláště když ji hrají tři mladí herci. Inscenace byla oceněna Cenou za dramaturgii.

Divadelní společnost The Spis Teplice nabídla zcela jiný typ jednoaktové produkce. Na krátké časové ploše (necelých 20 minut) a v jednoduchém obsazení i scénografii uvedla hříčku Kateřiny Burgerové z autorské souborové dílny *Nedělní bábovka*. Spíše se jedná o scénku s vtipným zachycením drobných vztahových proměn i s nečekaným vyzněním. Ostatně tato scénka je jinak součástí třídního představení. Oba protagonisté využili přesné charakteristiky ve vykreslení svých postav: ženy, která poněkud tyransky pečuje o submisivního muže na gauči. Avšak víceméně monologické sdělování faktů by získalo na zajímavosti výraznějším odstíněním dějových epizod a jejich rytmické uspořádání pak zvýraznilo pointu. Cenu za mužský herecký výkon získal Viktor Keller.

Domácí **Divadelní soubor Kulturního domu města Holic** přispěl dalším komediálním titulem a opět s úspěšným hereckým obsazením. Zvolil jednoaktovku Johna Patricka *Vytrvalost* – jednoduchý příběh, v němž zralý muž poněkud nesměle usiluje o vyšší naplnění vztahu se svou kolegyní. Oba protagonisté dokázali najít dostatek hereckých prostředků k vyjádření jemných psychologických proměn, jež jsou však interpretovány s dostatečným nadhledem. Jestliže je v prvním plánu především slovní sdělení, pak pohybově vyjádřená metafora (tanec) o erotickém vzplanutí ještě vyžaduje promyšlenější prezentaci s nepoměrně vyšším fyzickým nasazením. Patrickova jednoaktovka je součástí komediálního triptichu a dává příležitost k zábavné a vkusné výpovědi o všednodenních patáliích obyčejných lidí. Cenu za mužský herecký výkon získal Petr Hlavatý a Čestné uznání za ženský herecký výkon Jana Slovákova.

V divadelním odkazu Antona Pavloviče Čechova najdeme řadu ideálních aktovek, avšak stejně inspirativní mohou být i jeho drobnější prozaická díla. **Divadelní spolek Scéna Libochovice** zvolil dramatizaci povídky *Můj strýček jeho excellence*, text původně určený pro rozhlas, avšak režisérka zvolila šťastnou cestu ve scénografii, která sjednocuje místa děje do jednoho malebného prostoru, v němž se pohybují karikované postavy. Stylizovaná scéna umocňuje herecky

**Divadlo Refektář TJ Sokol Jinonice
s inscenací Analfabet**

zjednodušenou charakteristiku protagonistů i malého komparzu, a to v pohybové složce, líčení i kostýmování. Škoda, že míra groteskní nadsázky v kontrastu s lyrikou není dostatečně vyrovnaná, místy upadá do stereotypu a nedává příležitost k pointování základních situací. Inscenace tohoto Čechova ale zcela zřetelně zdůrazňuje nadčasovost tématu o povýšenectví úředního či politického aparátu. Soubor získal Cenu za výtvarné řešení inscenace získal a Čestné uznání za mužský herecký výkon Jiří Dědourek.

Poněkud matoucím faktem bylo autorství textu *Měli jsme si spolu víc promluvit*, kde je uváděn Ludvík Aškenazy s Vlastimilem Moravcem. Podle sdělení zástupců **Divadelního spolku Karel Čapek Děčín** se V. Moravec inspiroval kratinkým úryvkem z kdysi populární knížky *Černá bedýnka*, v níž Aškenazy básnickou zkratkou sděluje své dojmy z fotografií. Jednotlivé epizody, které na jevišti vznikají v představivosti spisovatele, však autor nedokázal propojit a veškerá snaha režiséry i herců ulpívala na povrchnosti jednotlivých obrazů, které měly vyjadřovat jak lidské pocity či vlastnosti, tak popisnou charakteristiku člověka, ale také až plakátově prezentované společensko-politické názory. Myšlenkovou nesourodost jednotlivých epizod provázela nadbytečná útržkovitost, takže laitmotiv vyjádřený opakováním věty „Měli jsme si spolu víc promluvit“ byl spíše konstatováním textové nedostatečnosti jinak pečlivě vytvořené inscenace. Čestná uznání za herecké výkony získali Pavel Staněk, Natálie Steklá a Julie Stejskalová.

Soubor PSČ – 344 01 z Domažlic uvedl jako „příležitostné scénické čtení“ hru z pozůstalosti regionálního autora Zdeňka Šmída *Kozina*. O textu nelze s určitostí říci, zda by jej autor v této podobě „pustil“ na jeviště. Forma sice kultivovaného, ale stereotypního přednesu nesourodého textu, kdy není zřejmé, zda se jedná o ironický nadhled či o perzifláž historické legendy, nepřispívá k ujasnění autorského či dramaturgického záměru. Čtení jednotlivých partů vyznívá jako zcizovací prvek, což neumožňuje divákovi získat přehled o provázanosti dějových motivů a myšlenové poselství zůstává utajeno. Temporytmická rozvolněnost působila zdlouhavě, takže publikum s potěšením

přijalo několik hudebně pěveckých vstupů, které jakoby naznačovaly možnost bohatší citovosti a vzrušivosti. Čestné uznání za pěvecko-herecký mužský výkon získal Pavel Jakšl.

Přehlídku uzavřela typická ukázka klasické jednoaktové hry. Jestliže někdo může považovat hříčku *Analfabet* srbského dramatika Branislava Nušiče, za odraz společenských poměrů na přelomu 19. a 20. století, pak **Divadlo Refektář TJ Sokol Jinonice** přesvědčilo, že je to text nejen aktuální, ale také s příležitostmi pro moderní herecké ztvárnění. Přesnost v herecké charakteristice umocněné pohybovou uvolněností může dnešního diváka pobavit a zároveň se dostatečně prosadí kritická grotesknost. A právě umocněním groteskních prvků se souboru daří odehrát *Analfabeta* ve výrazném rytmu s narůstající gradací k závěrečné pointě. Soubor získal Cenu za inscenaci, Lukáš Mejsnar Cenu za mužský herecký výkon a dvě čestná uznání za mužské herecké výkony pro Martina Churavého a Martina Kozáka.

Zajímavým doplňkem programu přehlídky byly dva bloky monologů a dialogů v podání oceněných v Pohárku SČDO. Zvláště dialogické výstupy, časovým rozsahem se blíží rozměru aktovky, mohly být všem účastníkům přehlídky názornou ukázkou ve vytváření dramatických situací. Přehlídku v neděli dopoledne uzavřel rozborový seminář k uvedeným představením a s potěšením můžeme kvitovat, že se jej zúčastnili zástupci všech hrajících souborů. A hovořili nejen členové poroty, ale také účastníci přehlídky.

DĚTSKÁ SCÉNA SVITAVY 2018

47. celostátní přehlídka dětského divadla a 47. celostátní přehlídka a dílna dětských recitátorů proběhla ve dnech 8.-13. června již poosmé ve Svitavách. Od 8. do 10. června přednášelo 85 nejlepších recitátorů v kině Vesmír, dílny pro recitátory a diskusní kluby pro doprovod recitátorů proběhly ve zdravotnické škole, v městském muzeu besedoval lektorský sbor s recitátory a jejich doprovodem.

A pak 9.-13. června hrálo ve Fabrice, v divadle Trám a v klubu Tyjátr sedmnáct nejlepších dětských divadelních souborů z celé republiky. – Mám velkou radost, že mezi nimi byl i svitavský soubor Paramian Dramatické školičky s inscenací *Šťastný princ*! Na Dětskou scénu do našeho města přijelo celkem 450 dětí ve věku do patnácti let a s nimi 36 obětavých učitelů a vedoucích souborů. Divadla se hrála vždy dopoledne a odpoledne a děti z hrajících souborů se zúčastnily i výletů do Zeleného Vendolí, do Vodárenského lesa, discgolfových zápolení a dalších aktivit.

80 seminaristů, studentů škol, zabývajících se dramatickou výchovou a dětským divadlem i ostatních zájemců, se vzdělávalo po celou dobu přehlídky ve čtyřech seminářích ve

Dětská scéna Svitavy

všech koutech Fabriky, v Ottendorferově domě i jinde. Dětská scéna měla i svůj doprovodný program – ve Farní stodole, kde se každý večer Dětská scéna schází, účastníkům zahráli Dozing Brothers a Entropie, v Trámu vystoupil soubor MajTo ze Žamberka, ve Fabrice Damúza z Prahy a v kině svitavské Céčko. A možná bylo i něco navíc. Tak taková byla Dětská scéna 2018 ve Svitavách, již po osmé se tu stala jednou z nejvýznamnějších kulturních a společenských událostí.

Petr Mohr

Milá Dětská scéně, vážení organizátoři,

přemýšlím, jak formulovat naše poděkování - abych se pořád neopakovala. Napadá mě, že vlastně kvalita organizace a obsahu přehlídky Dětská scéna neklesá, a že je hlavní hodnotou celé akce. Když se pokusím vyjmenovat co se změnilo – ve srovnání s minulými roky, napadají mě samá vylepšení! A taky snahy organizátorů vylepšit na základě zpětné vazby od účastníků nebo se porovnat s okolnostmi neovlivnitelnými (počasí, vrtochy ubytovatelů, finanční limity, proměna kvality některých nominovaných inscenací apod.).

Vrátili jsme se do „naší“ jídelny! Přibýly klimatizace ve Fabrice! Letos se obzvlášť vydařila barva vizuálu přehlídky a škoda, že nápad s hrnečky nebyl již dříve – měli bychom doma barevný servis! Kašna chrtila další proudy vody k potěšení desítek dětí! Kritiky méně povedených inscenací byly shovívavé k dětským čtenářům recenzí! Každý, pokud chtěl, měl příležitost odnést si z přehlídky pocit oslavení, uspokojení, seberealizace. Nová náplň bezva výletů! Postupné otevření debat s mladičkými studenty. A skvělé obsahy a výstupy seminářů! Pocit bezpečí! Odvaha zachovat si zdravý rozum navzdory „hrozbám gdpř“!

Opravdu moc děkujeme, byli jsme opět doslova zahrnuti vřelostí, obdivem, respektem, pohodlím. Stačilo „pomyslet si“ a už některý z ochotných organizátorů splnil v mezích možností naše přání. Děti opět byly v hlavní roli celé přehlídky, která prioritně cílí na „oslavu“ dětí.

Lenka Tretiagová, vedoucí Tanečního studia Light Praha

MAŤTE VSTOUPIT!

NOVÁ DIVADELNÍ SEZÓNA V DIVADLE DRAK PŘINESE VÝJIMEČNÉ AUTORSKÉ INSCENACE PRO DĚTSKÉ, DOSPÍVAJÍCÍ I DOSPĚLÉ PUBLIKUM.

Na sezónu 2018/2019 Divadlo Drak připravuje celkem tři premiéry vlastního souboru.

První premiéra sezóny bude z dílny kmenového tvůrčího tandemu Tomáše Jarkovského a Jakuba Vašíčka. Autorská sci-fi inscenace Mimoň vypráví příběh jedince s Aspergerovým syndromem a je určena divákům od 6 let.

V únoru se hradeckému publiku představí poprvé v roli režiséra scénograf Kamil Bělohávek, který připravuje spolu s dramaturgem Tomášem Jarkovským pro nejmenší publikum autorskou inscenaci na motivy klasického pohádkového příběhu O zlaté rybce, která výměnou za svobodu dokáže plnit přání, a pošetilosti těch, kteří neví, co by si tak ještě mohli přát.

V dubnu pak uvedeme pro náctileté diváky na studiové scéně inscenaci inspirovanou dílem Jacka Kerouaca v režii Jakuba Vašíčka. Inscenace zpracovává téma cesty za svobodou a navazuje na dramaturgickou linii dobrodružných příběhů, ze které vzešly například inscenace Amundsen kontra Scott či Bílý tesák.

Na konci sezóny bude zahájeno zkoušení inscenace Zeď k příležitosti výročí třiceti let od Sametové revoluce. Inscenace

Inscenace Mimoň Divadla Drak

v režii režisérky, choreografky a tanečnice Miřenky Čechové a umělecké ředitelky Divadla Drak Dominiky Špalkové na motivy knihy slavného českého výtvarníka a spisovatele Petra Sise malým čtenářům přiblíží dobu komunismu, jak za „železnou oponou“ v Československu žili, pracovali a snili obyčejní lidé. Premiéra proběhne v září 2019.

Po celý rok 2018 slaví Divadlo Drak své šedesáté výročí a na začátku sezóny 2018/19 oslavy vyvrcholí v podobě mimořádné pokračování cyklu komponovaných vzpomínkových večerů pod názvem Fenomén Drak. Popřát k jubileu Divadlu Drak přijdou kolegové z Naivního divadla Liberec, Divadla Alfa, Divadla Minor, soubor Buchty a loutky a další. Součástí večera bude předpremiéra části dokumentu České televize DRAK, kterého netřeba se bát v režii Aleše Kisila. V prosinci se pak s jubilejním rokem rozloučíme neformální Drakovskou tancovačkou a zabijačkou.

Pokračovat bude také ve spolupráci s Katedrou alternativního a loutkového divadla DAMU formou studentských rezidencí a již tradičně se v Divadle Drak uskuteční po osmé Mezinárodním setkání studentů vysokých uměleckých škol Gaudeamus Theatrum.

S Katedrou výchovné dramatiky DAMU spolupracuje Divadlo Drak druhým rokem na pilotním programu Klinika, jehož cílem je postupně vybudovat a kriticky ověřit nový typ školního pracoviště, které je inspirováno klinickými pracovišti, lékařskými či pedagogickými. Experimentální „klinické“ pracoviště umožňuje propojit výuku a tvorbu v rámci školy s reálnou divadelní praxí v Divadle Drak, a to prostřednictvím animovaných pobytů pod vedením zkušených a uznávaných odborníků a profesionálů.

-red-

OSOBNOSTI

DS KOLÁR Z POLICE NAD METUJÍ JDE S KŮŽÍ NA TRH – ZALOŽIL NOVÝ SPOLEK

V Polici nad Metují mají staronový divadelní soubor. Kolár se postavil na vlastní nohy. Předcházela tomu touha, nikoho se na nic neptat. A to i za cenu finančního rizika. Nový spolek funguje půl roku. Působit pod křídly jiného zařízení jako je například kulturní dům nebo obec může být existenčně snadné. Na druhou stranu soubor nemůže o mnohém rozhodnout. Než se ochotníci v Polici nad Metují rozhodli založit si vlastní zapsaný spolek a hospodařit na svoje triko, zvažovali všechna pro a proti.

Jaroslav Souček se teď věnuje divadlu naplno

„Chtěli jsme mít autonomii, dělat si všechno sami. Navíc už v historii samostatný spolek Kolár existoval,“ říká principál a režisér Jaroslav Souček. „V Polici máme silnou diváckou základnu. Jsme schopní vyprodat divadlo i třikrát do roka, což je téměř tisíc lidí. To už přináší peníze, ze kterých se dá naše činnost pokrýt,“ vysvětluje, proč už Divadelní spolek Kolár nepatří pod městský úřad.

Vypadá to, že jste dospěli a převzali zodpovědnost?

Už jsme měli první valnou hromadu, zvolili jsme si výbor. Před koncem roku 2018 máme naplánované druhé setkání, kde zhodnotíme, co se nám za ten půl rok podařilo dotáhnout do konce.

Jak je velký váš soubor?

Je nás šestnáct. Chceme vzít do party mládežníky. Začal jsem pracovat se studenty druhého ročníku středních škol. Přemýšlíme, že je přijmeme do spolku.

Stali jste se také členy Volného sdružení východočeských divadelníků. Ty sám dokonce velmi aktivně. Co tě k tomu vedlo?

Vždycky jsem se věnoval amatérskému divadlu. Jenomže zaměstnání mi neumožňovalo se tomu věnovat tak, jak bych chtěl. Nedávno jsem radikálně změnil svůj život a opustil práci, které mě velmi vytěžovala. Jedním z důvodů, proč jsem to udělal bylo, že jsem se konečně chtěl naplno věnovat tomu svému „koňovi“, divadlu. Ale k zpět k otázce. Sdružovat divadelníky má jednoznačně smysl. Je potřeba se scházet a všechno sdílet.

D I V A D L O E X I L

Máš pravdu, že je to náročný koníček. Někteří se kvůli divadlu i rozvedli...

(Jaroslav Souček se dlouho směje) – Doufám, že se nerozvedu! Moje žena začínala taky v divadle jako herečka. Pak si ji vzal režisér, což jsem já. Nejdřív se stala manželkou režiséra, potom dělala nápovědu. Stále je v menší míře zapojená.

A syn se taky zapojil?

Ne. Ted' je mu sedmnáct let a nechce s tím mít nic společného. Ale například kolega Jirka Trnovský už má po boku na jevišti svého syna. Další děti jsme měli třeba ve sboru inscenace. Někdo to rád horké.

V současné době jsi jediný aktivní režisér v souboru a tím pádem i dramaturg. Hledáš diváky vděčné hry?

Snažíme se diváky pobavit, ale to není jediné kritérium. Nemám rád prvoplánové komedie, dávám přednost chytrému humoru. Sáhli jsme i po vážnějších titulech jako např. Truchlící pozůstalí.

Jaké divadlo máš rád jako divák?

Herecké divadlo. Mám pocit, že se dnes na to zapomíná. Někdy jsou režiséři tak sebestřední, že do inscenace cpou násilím svou vizi a zapomínají na herce. Na druhou stranu jsem vždycky miloval Petra Lébla, který byl geniální. Měl jsem rád v Klicperově divadle éru Vladimíra Morávka i Davida Drábka. Z pražských divadel se mi líbí Divadlo v Dlouhé, Dejvické divadlo nebo Švandovo divadlo.

Co v Polci nad Metují teď chystáte nového?

Právě vybírám text. Mně se líbí Mrzák inishmaanský od Martina McDonagha. Ale nejsme o tom ještě stoprocentně přesvědčení. Ve hře je i naprosto odlišný žánr. Přemýšlím i o titulu Pane, vy jste vdova! Musím to rozštípnout do konce roku. Chtěl bych začít zkoušet v lednu. S mladými studenty teď dělám Tracyho tygra.

Ptala se Kateřina Fikejzová Prouzová

NOVÝ PRINCIPÁL NA SCÉNU!

Během letošních prázdnin převzal funkci principála Divadla Exil po Kateřině Fikejzové Prouzové Tomáš Klement. Před jedenácti lety ho do divadla přivedla právě Kateřina, dala mu scénář *Noci letmé lásky* se slovy – vyber si roli! „Tak jsem si vybral tu suverénně nejmenší, narkomana,“ říká se smíchem Tomáš, který nyní naopak přebírá hlavní roli v celém Divadle Exil.

Kateřino, v divadle jsi spojena s více než desítkou inscenací, ať už režijně nebo jako herečka, a neminula tě různá ocenění za herecké výkony i režii. Jak se ti tedy funkce principálky opouštěla?

„Vzhledem k okolnostem jsem neměla čas nad tím přemýšlet, neopouštím divadlo, naopak ho teď uvidím z té jednodušší stránky. Budu si užívat servis, který divadlo poskytuje, tedy jako režisérka, a když dostanu roli, tak jako herečka.“

Tvým snem bylo režirovat tři hry – *Maryšu*, *Racka* a *Play Strindberg*. Přání se splnila. Od té doby jsi dokonce zrežirovala další dvě představení a Divadlo Exil je tvým druhým domovem, věnovala jsi mu hodně času a energie. Proč ses rozhodla z funkce odstoupit?

„Principálkou jsem byla dlouho. Ted' mám dvě hodně malé děti, jednomu bude rok a půl a druhému jsou dva měsíce. To je scénář na pár let a skloubit ho nebo se pouštět do něčeho většího, by podle mě byla sebevražda,“ vysvětluje svoje rozhodnutí Kateřina Fikejzová Prouzová.

Jaké schopnosti Tomáše tě přesvědčily, abys mu s klidným srdcem divadlo předala?

„To jsem zvědavěj,“ usmívá se Tomáš a visí Kateřině na rtech... „Hledala jsem vlastnosti, které jsou důležité pro mě a možná je to trošku i sobecké. Věděla jsem, že na postu principála musí být idealista a taky trochu blázen. Který věří, že všechno bude skvělé a lepší. A protože s Tomášem spolupracuji na divadelním festivalu Pernštejn(I)ove, vím, že takový je. Pak to měl být i někdo zodpovědný a kreativní, schopný improvizace,

Kateřina Fikejzová Prouzová zůstává v Divadle Exil jako režisérka, herečka a členka správní rady

Nový principál pardubického Divadla Exil Tomáš Klement

protože v divadle se improvizuje neustále.“ („Stačí, už mě nechval,“ vstupuje Tomáš do odpovědi.) Ale Kateřina pokračuje: „Hlavně to musí být někdo, kdo to nebude brát příliš vážně, kdo má životní nadhled a dokáže se na problémy, které se občas mezi námi vyskytují, podívat s úsměvem a uklidnit zúčastněné.“

Tomáši, jak dlouho ses rozhodoval, zda roli principála přijmeš, když ti byla Kateřinou nabídnuta?

„Káča mě s tím strašila dlouhodobě, připravovala mě na to, že mi post principála jednou nabídne. Když situace nastala, rozhodnutí jsem odkládal, ale nakonec zvítězila částečně i mužská ješitnost. Když chlap dostane zajímavou nabídku, byl by blázen, kdyby ji nepřijal. Rozhodování bylo o to snazší, že přebírám divadlo v dobrém stavu. Funguje ekonomika divadla, je tu dobrá parta, daří se nám.“

Členská základna ti dala důvěru. Divadlo Exil vstoupilo s novým principálem si z minulých sezón nese několik dobrých představení, *Kuřáčky a spasitelky* hostil i Jiráskův Hronov. Jaké máš sám s divadlem plány?

„V prvé řadě chci zapracovat na tom, aby Divadlo Exil bylo více vidět. Stále je v Pardubicích a okolí dost lidí, kteří o nás nevědí. A to třeba i mezi představiteli města. Byl bych také rád, abychom se více vydávali na zájezdy, nejenom z ekonomického důvodu, ale aby herci a režiséři Exilu získávali kontakty a zkušenosti, a viděli, že divadlo se dá dělat různými způsoby. A co bych taky rád změnil, je komfort pro diváky.

Sedačky i elevace už mají své roky, musíme najít způsob, jak to vyřešit. Ani zázemí pro herce není nic extra.“

A po dramaturgické stránce? Chystáš se sám chopit nějakého textu?

„Novinky, které letos máme, myslím, krásně zapadnou do našeho exilového programu. V tuto chvíli máme pro letošní sezónu potvrzené čtyři premiéry. Divákům nabídneme dvě komedie (*Zázračné cvičení* a *Vlk in fabula*), jednu filmovou adaptaci (*Lola běží o život*), tragikomedii *Kauza Médeia*, která už má po premiéře, v červnu měla premiéru hra v režii Kateřiny s názvem *Do zdi*. A co se týče mé režie? Jsem stále ve stavu hledání. Z klasických divadelních scénářů mě zatím nic neoslovilo. Ale můžu prozradit, že bychom si chtěli vytvořit něco společného tady s Kateřinou.“ (Kateřina rozzářeně dodává: „My bychom si spolu chtěli zahrát.“)

To je pro mě novinka. Řekněte nám více...

Kateřina odpovídá: „Text mám dlouho, toužím v tom strašně moc hrát a chci v tom hrát s Tomášem, ale potřebujeme nějakého režiséra s velkým „R“. Nebudeme na to spěchat, chceme to udělat poctivě. Víc neprozradím,“ říká Kateřina a my už se těšíme.

Nezbývá než popřát Tomášovi hodně úspěchů. Ať se plány zdárně realizují a Divadlo Exil je pojmem pro ještě více diváků.

Simona Andrejsová

ALEXANDR GREGAR

doc. Mgr. Antonín Staněk, Ph.D.
ministr kultury

V Praze dne listopadu 2018

Vážený pane doktore,

dovolte mi, abych Vám poblahopřál jménem Ministerstva kultury i jménem svým k významnému životnímu jubileu, které v těchto dnech slavíte.

Velice rád využívám této příležitosti, abych Vám poděkoval za vše, čím jste tak výrazným způsobem obohatil oblast neprofesionálních divadelních aktivit, kde jste působil na jedné straně jako tvůrce spolupracující se značným množstvím východočeských amatérských divadelních souborů, na straně druhé jste se stal spoluzakladatelem Volného sdružení východočeských divadelníků, v jehož čele jste stál v roce 1991 a v období let 2000 – 2016. Téměř dvě desetiletí jste působil jako šéfredaktor zpravodaje Divadelní hromada, zpravodaje amatérských divadelníků, loutkářů a recitátorů ve východních Čechách, na pomezí Moravy a v části Sudet.

Jste podepsán pod množstvím vysoce kvalitních inscenací, z nichž mi dovoluji jmenovat alespoň Vévodkyni valdštejnských vojsk nebo Tři na lavičce. S Vaším jménem je spjata řada významných akcí a festivalů, například Open air v rámci Divadla evropských regionů v Hradci Králové. Z Vašich dovedností, znalostí a zkušeností mohly čerpat i dětské soubory, když jste se účastnil celostátních přehlídek dětského divadla jako předseda lektorských sborů, redaktor i šéfredaktor přehlídkových zpravodajů a také jste umělecky vedl soubor Základní umělecké školy Na Střežíně v Hradci Králové, s nímž jste vytvořil vynikající inscenaci Svatební košile.

Nesmírně mne těší, že dodnes udržujete aktivní kontakt s divadelním prostředím a je možné Vás stále potkávat v úloze poradce a lektora na řadě přehlídek a festivalů. Dovolte mi, abych Vám poděkoval rovněž za Vaši mnohaletou účast v odborné radě pro amatérské činoherní divadlo při NIPOS – Artama, a v této souvislosti nemohu opominout ani Váš přínos do komisí odboru regionální a národnostní kultury v programu na podporu neprofesionálních uměleckých aktivit a programu na podporu zahraničních kontaktů v oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit, které mohly rovněž využívat Vašich poznatků. Je mi velkou ctí, že k oceněním, která Vám byla udělena, přibyla v roce 2003 také cena Ministerstva kultury za rozvoj divadelních a slovesných oborů.

Do dalších let Vám přeji hodně zdraví, radosti, životní pohody a i nadále neutuchající energii.

S pozdravem

Vážený pan
Mgr. Alexandr Gregar, Ph.D.
Uhelná 868
Hradec Králové

Se Sašou se znám hodně let, protože už jsem taky stará baba. Ještě, než bylo založeno VSVD, tak po sametové revoluci vznikla Amatérská divadelní asociace, tedy ADA. Tehdy jsme, myslím, byli jejím členem a už tehdy se začala vydávat HromADA. Tehdy ji dělal Saša. A oba jsme byly u zakládání VSVD, já se pak stala v roce 1992 jeho předsedkyní, pak několikrát Honzík Merta a pak už mockrát Saša. A od založení VSVD jsem byla odpovědnou redaktorkou Divadelní Hromady, pak už tam byl jen výčet členů redakce, ale od čísla XXIII, které vyšlo v roce 1998, byl Saša uveden jako chefredacteur – a to až do roku 2016. Ale já jsem do toho roku 2016 v redakci také pořád byla...

Občas jsem četla všechny příspěvky a kdybych našla nějakou chybu, tak abych to opravila. Mám pocit, ale nejsem si jistá, zda jsme spolu byli i v redakci některých zpravodajů národních přehlídek, ale určitě několikrát v redakci na Krakonošově divadelním podzimu ve Vysokém nad Jizerou. A taky si pochopitelně pamatuju řadu jeho zajímavých inscenací a jeho režijní i herecké zajímavé výkony. Takže mu blahopřeji. A přeju hodně dalších zajímavých nápadů – a hlavně pevné zdraví.

Alena Exnarová

Jako Hugo Hass v kabaretu Mravnost - marnost

Vážený a milý Sašo,

v tento památný den vzpomínáme všech krásných setkání s tebou. Vzpomínáme především všech tvých inscenací, které jsme viděli a které navzdory konečnému výsledku měly vždy invenční, inspirující a tvořivý přístup k textu i k tématu. Vzpomínáme s vděčností i všech projektů pro Hradec Králové. Současně i všech drobných inspirujících podnětů pro naše osobní setkání. Velmi si ceníme i tvé slavné vůdcovské pozice v čele VSVD.

To všechno ale nenahradí náš osobní vzájemně inspirující kontakt s tebou a všechny zážitky, které jsme společně měli. Pokládáme si za čest i radost být tvými kamarády. Pouze bychom byli rádi, kdyby tvé intelektuální i emocionální schopnosti dosud nevyužité jsi realizoval v plné intenzitě a síle i v dalších letech. Těšíme se na to.

Přejeme ti – jak jinak v našem i tvém věku – hlavně zdraví, které je podmínkou i zachování životní energie. Určitě k tomu přispěje i vaše soužití s Nadou. Zdraví, štěstí a dlouhá léta přejí

Mirka a Janek Císařovi

P.S. Milý Sašo, jsem rád, že jsme tě kdysi nevzali na DAMU, protože jsme tak zachovali českému amatérskému divadlu významnou osobnost. O východních Čechách nemluvě!

Janek

P.P.S. Milý Sašo, navzdory výraznému charismatu mého budoucího muže Císaře jsem kdysi stačila zaznamenat i tvé nepřehlédnutelné mužské a celkově osobnostní charisma. Dobrá konkurence, ne?

Mirka

JUBILANT SAŠA

Když jsem jako gymnazista v České Třebové začal dělat divadlo, doslechl jsem se poprvé o jakémsi Sašovi Gregarovi. A připadlo mi, že je to nějaká mýtická bytost. Původem Třebovák, co to vzal přes Ústí do Hradce, herec a režisér slavných inscenací, (spolu)zakladatel divadelních i občanských uskupení, orgánů, festivalů. Bojovník. Jako klučikovi mi přišlo, že není reálné, aby to jeden člověk všechno obsáhl, prostě jsem myslel, že všichni přehání.

Když jsme zakládali českotřebovského TRIARIA, byli jsme si Sašova působení ve městě vědomi. I proto jsme se pojmenovali, jak jsme pojmenovali – protože po Sašově Studiu 02 prostě musela přijít trojka. A to už jsem začínal tušit, že pověsti o Sašovi nelžou.

Když jsem Sašu poprvé (vědomě) osobně potkal, bylo mi dvacet. A byl to i on, kdo mě divadelně vychoval, kultivoval, inspiroval a vedl. Za což mu z celého srdce děkuji!

Když jsem vstupoval do VSVD, říkali mi někteří, že se Sašovi začínám v leccem podobat, což mi skutečně nevadilo, naopak mi to lichotilo. V leccem je mi vzorem. A když hledám argumenty pro některá jednání na MK či NIPOS ARTAMA, většinou najdu Sašovy články, které jako kdyby byly napsány mnou.

Že budeme mít i společnou cestu do Hradce Králové přes Ústí nad Orlicí, to nemohlo napadnout nikoho. A že budu mít

tu čest Sašu vystřídat ve vedení VSVD, v komisích a výborech na ministerstvu kultury a v NIPOSu, ale také trochu vlastně i v Jeslíčkách, že budu studovat stejné doktorské studium u stejného profesora DAMU, a že mu budu moci, navíc společně s profesorem Císařem, předávat Zlatý odznak J. K. Tyla, a že mi někdy někdo řekne, ať svůj proslov zkrátím, že jsem dlouhý... Nebýt Sašovy dlouholeté práce, kdy vybojoval pro VSVD postavení, jaké vybojoval, mohlo být všechno mnohem komplikovanější. Ale on tu naštěstí je – a navíc slaví.

Milý Sašo, dovol, abych ti z celého srdce popřál mnoho zdraví, štěstí, energie, entuziasmu, pohody a spokojenosti – a abych se po boku mnoha dalších připojil s gratulací k tvým 75. narozeninám. Mimochodem jsem tomu ani nechtěl věřit, že je ti už tolik, protože na pětasedmdesátka teda fakt nevypadáš... Vše nej, nej, nej, ti přeje

Josef J. Kopecký

SAŠA GREGAR A DIVADELNÍ SPOLEK VICENA

Máme-li připomenout životní výročí divadelníka Saši Gregara, můžeme s radostí konstatovat, že v historii divadelního spolku Vicena v Ústí nad Orlicí zůstává po Sašovi hluboká brázda úspěšných inscenací. Ač rodilý českořebovák, etabloval se více v sousedním Ústí nad Orlicí, jednak coby zaměstnanec podniku Perla (dnes již neexistujícím), jednak coby tělem i duší zanícený divadelník. Zamiloval si prostory skvělého Roškotova divadla, a tak není divu, že v roce 1985 se objevil mezi ochotníky z Viceny – v inscenaci Čapkova *R.U.R.*, kde vytvořil skvěle postavu Harryho Domina. (*Saša hrál na jevišti ústeckého divadla již začátkem šedesátých let v inscenacích režiséra Bedřicha Jansy, pozn. red.*)

V roce 1986 slavil Vicena 90 let od založení. A Saša se chopil režie divadelní hry Oldřicha Daňka *Vévodkyně valdštejnských vojsk*, která krátce předtím slavila úspěchy v Národním divadle – nikdo tehdy netušil, že se rodí neslavnější divadelní inscenace v historii dnes již 120letého spolku Vicena. Svým režijním pojetím Saša vtiskl tomuto představení osobitou a neopakovatelnou podobu. *Vévodkyně* dosáhla mnoha úspěchů, ovšem ten největší ji čekal v roce 1987, kdy dobyla Jiráskův Hronov. Hrála se celkem 67krát, což je na amatérský soubor úctyhodný výkon, hrála se také v Belgii a Litvě. A Československá televize v témže roce také pořídila a odvysílala její televizní záznam.

A další inscenace, tentokrát dvou aktovek Alexandra Gelmána *Na pranýři a Špatný byt*, opět slavila úspěchy, zejména *Špatný byt*, který v roce 1989 získal znovu ocenění na Jiráskově Hronovu –

Josef Jan Kopecký, Jan Císař a Alexandr Gregar

a derniéra tohoto představení se konala 17. listopadu 1989, právě včas. Protože Sašu pohltily historické události listopadu 1989. Ale ani ty nemohly zabránit, aby v roce 1990 měla premiéru *Žebrácká opera* od Václava Havla. A když se politické vlny poněkud ztišily, střihl si v roce 1992 ještě režii Aristofanova *Ženského sněmu*.

Ovšem i po odchodu do Hradce Králové ho to do Ústí stále lákalo. S dvěma herci, Petrem Hájkem a Ladislavem Skalickým, dali v roce 2006 dohromady vynikající komedii *Fucking Story* podle hry Vlastimila Venclíka *Návštěva nemocného*. A o pět let později režijně pomáhal Lence Kaplanové při inscenaci *Nejstarší řemeslo* od Pauly Vogel, představení se s různými přestávkami hraje do současnosti...

A pak opět spolek Vicena slavil – v roce 2016 uplynulo 120 let od jeho vzniku a připravovalo se slavnostní představení

Stroupežnického *Našich furiantů*. Režie se ujala Lenka Janyšová a ke spolupráci Sašu přizvala, výsledkem bylo zajímavě pojetí této klasické hry pod názvem *Naši Naši furianti*, a Saša si vedle práce na textu a režijní spolupráce zahrál i krásnou roli Dědečka Dubského.

Milý Sašo, děkujeme za vše, a přejeme ti do dalších let hodně zdraví a sil. Abys je mohl stále dávat své velké lásce – divadlu. A věříme také, že v našem spolku Vicena svou brázdu ještě prohloubíš.

*Za divadelní spolek Vicena Ústí nad
Orlicí Pavel Sedláček*

Milý Sašo,

co Ti k Tvým narozeninám (dokonce se dá říci významným narozeninám) popřát? Úspěšný už jsi, slavný také a stále máš plno práce – a nechci Ti

přát, aby se ti splnily všechny Tvé sny a plány, protože když se splní, tak jsou pryč. Právě proto bych Ti rád popřál dosti těch snů a plánů nesplněných, těch, které stále dobíháme a máme strach, že už to nestihneme a pro které to stojí stále za to. No, a ještě snad to blaho...

*Za divadelní spolek
Alois Jirásek Úpice Pavel Švorčík*

Milý Sašo,

pokud by má proslulá a neléčená nedochvilnost způsobila, že bych prošvihnul – nikoli výstup, nýbrž uzávěrku podzimní Divadelní hromady – bylo by mi moc líto, kdybych na jejích stránkách ti nestihl popřát k Tvým nedávným „třičtvrtěstoletinám“. Přání všeho nejlepšího a pevného zdraví jsem Ti už sice přednesl osobně na jedné z našich zkoušek, ale přesto mi dovol, abych tak učinil za celý náš spolek herců z ochoty prostřednictvím tohoto periodika.

Sašo, vlastně jsem nikdy úplně přesně nepochopil, čím jsme si získali tvou přízeň, na zkoušky se scházíme jak ti pověstní švábi na pěnivý mok a texty při zkoušení lovíme z děravých hlav s pomocí knížek a nápověd. Žádní velcí „hráči“ také nejsme, a přesto s námi aktuálně spolupracuješ a vedeš nás již k třetí premiéře. Neuvěřitelné, nikdy Ti za to nepřestaneme být vděční, a to říkám upřímně.

Za těch cca šest let, kdy za námi do Bydžova dojíždíš, už tvé skráně a vlasy lehce zestřibřely. Což podstatnou měrou přisuzuji právě režijní práci s námi, nemáš to s námi zkrátka jednoduché. Avšak ty šediny (pardon střibro) ti značně zvyšuje tvé chlapské charisma. Za což bys měl být vděčný zase nám.

Dovolím si být na mžik oka osobní: můj táta, dlouholetý novobydžovský ochotník a organizátor, by stejně půlkulaté narozeniny jako Ty oslavil loni, logicky v tobě, krom velké profesní autority, proto ctím a cítím díky té blízkosti vašich let i cosi přesahujícího, vnitřního.

Saša Gregar na přehlídce v Červeném Kostelci

D I V A D E L N Í

Jako bonus ke své režii ses souhrou okolností vždy také objevil na jevišti, v komedii *Tři v tom* sis stříhnul menší roli lékaře, v operetě *Alleluja, svatá Nituš!* s chutí hraješ zpíváš roli seržanta Loriota – v jaké úloze se nakonec objevíš v právě rozzkoušené *Cestě kolem světa za 80 dní* se rád nechám překvapit, při své vitalitě a zběhlosti bys mohl, tipuji, zaskočit za kohokoli z nás, takže uvidíme.

Nejčastější z poznámek, které od Tebe během zkoušek slyšíme, patří: „Nehrajte! Nehleďte v tom žádnou psychologii!“ – Sakra, snad jsem teď neprozradil nějaký střípek tvé režijní know-how... Ale nejčastější tvou režijní připomínkou během repríz před představením bývá: „Hrajte s energií, ať to nechcípne!“

A právě tu neutuchající energii, kterou stále disponuješ, ti (si) přeje. Aby tě ještě dlouho neopouštěla. A přeje ti i spoustu radosti s vnoučaty, s dětmi, s Naďou. A ještě přešel zajímavých

divadelních zážitků, moře nápadů a inspirací, řadu nezapomenutelných setkání s lidmi, myriády ovací a hlavně hodně, hodně, hodně zdraví, což je nakonec ze všeho nejdůležitější.

Anaším posledním – trochu sobeckým – přáním je, abys nás, přes všechny výše zmíněné i utajené nesnáze, dokázal nakonec dokopat ke zdárné premiéře *Cesty kolem světa*. Sašo, máme Tě rádi.

*Za Divadelní spolek Jirásek Nový
Bydžov, Petr Kruliš*

Než se Saša Gregar objevil v Divadle Exil, už jsem ho pár let znala jako předsedu VSVD a porotce z několika přehlídek. Zhruba před pěti lety ho oslovila režisérka Zuzana Nováková, jestli by si nechtěl u nás zahrát Hugo Haase v kabaretu *Mravnost – marnost*. A nikoho, kdo Sašu zná, nepřekvapí, že se nakonec i stal spoluautorem textu. Díky této hravé inscenaci jsem se na jevišti na chvíli stala dokonce jeho

dcerou, zpíval mi do ouška, že mi koupí růžovou krinolínu.

Hraní se Sašou je fajn, je to bezvadný parťák, který tam s vámi prostě je. Po *Mravnosti* následovalo další zkoušení, tentokrát jsme si stříhli detektivku *Do zdi*, se kterou se teď chystáme objet co nejvíce štací. Bylo to zkoušení velmi příjemné, díky němu jsem se Sašou absolvovala mockrát cestu autem mezi Pardubicemi a Hradcem Králové, kde teď taky žiju. A na přetřes přišlo všechno možné, proto vím, co mám Sašovi popřát k narozeninám.

Milý Sašo, štěstí se tě pěkně drží a nechť se drží dál. Ať se máš dobře se svou Naďou a celou vaší širokou rodinou a ať vám všem slouží zdraví. Ať tě stále baví bažení po vědění a touha předávat to, co víš, dál. A samozřejmě, ať ti divadlo nabízí zajímavé příležitosti jako herci i režisérovi. Krásné narozeniny.

*Za Divadlo Exil Kateřina Fikejzová
Prouzová*

Saša Gregar v současné době září v exilovské inscenaci *Do zdi*

JANA PORTYKOVÁ

JANA PORTYKOVÁ OSLAVILA PŮLKULATÉ JUBILEUM

Když jsem za Janou přišla a řekla jí, že bych o ní ráda napsala pár řádek k jejímu jubileu, vytřeštila oči a bezelstně pronesla: „Ježíš, chudáčku.“ Ano, taková je Jana Portyková. Skromná, vtipná, občas sarkastická. Především ale lidská, poctivá a empatická. Není možné představit si dnešní Jesličky bez ní. Důkazem jsou desítky žáků, jejichž nadšení ze společné divadelní práce slyšíte i přes dvoje zavřené dveře. A důkazem jsou i ti žáci, kteří se za Janou po mnoha letech vrací. Jako za kamarádkou, jako za „náhradní mámou“, jako za skvělou pedagožkou. Snad se Jana neurazí, když řeknu, že i pro nás všechny je jesličkovskou mámou. Mámou zakladatelkou, mámou, za kterou si každý může přijít pro radu, mámou, která vás vede k poctivému hereckému řemeslu. Nejednou jsem na chodbách divadla zaslechla, jak se žáci baví o tom, že by taky chtěli chodit k té „červenovlasé“ paní. A ze své zkušenosti mohu potvrdit, že i já jsem před dvaceti lety takový sen měla. Sen, který se splnil. Protože stát vedle Jany na jevišti je nefalšovaná radost. A především obrovská poctivost. Nepoznala jsem snad nikoho, kdo by byl tak disciplinovaný, energický a profesionální jako ona. A to dává i do své práce, kterou dělá poctivě a s láskou. Zkrátka Jana pro Jesličky a lidi v nich doslova dýchá. I když se musela v posledních letech vypořádat s nejednou velkou osobní ránou, obdivuji její obrovskou sílu a chuť pomáhat druhým právě ve chvílích, které jsou pro ni samotnou velmi bolestné.

Milá Jano, za celý tým Jeslíček ti k tvým narozeninám přejeme nadále hodně síly a energie, díky které jsou Jesličky tím, čím jsou: radostným, přátelským a rodinným prostředím.

Tereza Vodochodská

VÁŠNIVÁ JANA, NE NEPODOBNÁ TÉ Z ARCU

Už nevím, zapomněl jsem, kdy jsme se s Janou Portykovou potkali poprvé. Možná na jednom putování po rumunských horách s Pepíkem Tejklem, do jehož smečky taky patřila – krásná rusovlasá bytost s úsměvem Mony Lisy, tajemná, nevyzpytatelná, vtipná, inteligentní – jako z jiného světa. Pak jsme se, myslím, párkrát ještě viděli začátkem těch devadesátých let neb k hradeckým Jesličkách, k nimž mě Pepík a taky Honza Dvořák přitáhl hned po revoluci, jsem našel více než přátelský vztah. A Jana k Jesličkám taky samozřejmě patřila.

Když jsem se pak do Hradce Králové pracovně přemístil, nebylo náhodou, že jsem se Jesličkám upsal i divadelně – hned v tom prvním roce, tedy v roce 1995, jsem tu režíroval *Klicperádu*,

dvě aktovky od legendárního hradeckého ochotnického barda. Nu, a inscenoval jsem ji, či chtěl jsem inscenovat nějak jinak, prostě jinak, jak jsem tu starou látku viděl – v duchu jakési absurdní téměř frašky. Jana tu vizi skvěle cítila a skvěle i hrála, v té *Veselohře na mostě* a v *Každý něco pro vlast*, taky v tom duchu vymyslela skvělé kostýmy. Stejně jako v následující *Žebrácké opeře*, kterou jsme uváděli pod názvem *Mackie K. Superstar*. Tam také hrála, náramně, paní Peachumovou, bestii. A její kostýmy, trochu sokolské, trochu surrealistické, tenhle kousek také posunuly na Třebíč, na Hronov... A což teprve, když jsme se s Janou pustili do Komenského *Labyrintu* – hráli jsme ten Kunderův text pod dlouhým názvem *Poutníkem v Labyrintu aneb Pozdní výlet do Kuksu aneb Senzace! Atrake!* Zpíval k tomu celý smíšený sbor Jitro, na bicí exceloval Roman Vrána a vedle Pepíka Tejkla jako Poutníka excelovala právě Jana – v roli Mámení. Po bohu nebohého již Toníka Fendrycha. I v Kuksu mezi Braunovými sochami v Lapidáriu jsme to hráli, a kostýmy Jana také vymyslela. A mohlo toho být v naší společné práci víc. Text Pepíka Tejkla *Třpyt slunce* jsme už ale nestačili dozkoušet, čas ubíhal nemilosrdně, šli jsme už cestami jinými... Ale po léta patřila i do našeho týmu, který organizoval hradecký Open Air.

Kam Jana pozvedla Jesličky, zděděné po Pepíkovi, kam pozvedla jejich pověst a legendu, ví dnes kdekdo z divadelního světa. Jen kolik jejich(i) svěřenců se uplatnilo v divadelních profesích! A určitě nikdo ze svých vzpomínek na dětství a mládí už nevytěsní, že jejich mateřskou kvočnou bývala Jana Portyková. A je jí stále. Bez Jany Portykové by současné moderní Jesličky neexistovaly – její vytrvalost, inspirace, nadání pro hledání stále nových podnětů a spolupracovníků i její neúnavná pracovitost z nich stále činí a potvrzuje fenomén, který nemá nikde obdobu. Jana se podobá (až na tu hranici) té z Arcu – hlavně svou vášnivou povahou. A vizionářstvím. Bez něhož divadelního umění není.

Saša Gregar

Jana Portyková

JOSEF HOVORKA

(6. 2. 1943 - 26. 8. 2018)

S velikým smutkem jsme se, uprostřed léta, rozloučili s kamarádem a kolegou na divadle, s Pepou, jak jsme mu všichni říkali). Před deseti lety, již v pokročilém věku, přišel mezi nás a nevtíravě a ochotně se zapojil do divadelní činnosti v Miletíně. Jeho výrazná postava a nádherný nezaměnitelný hlas byly velkým přínosem. Musím vždy potlačit slzu v oku, když slyším jeho hlas, který nám jako průvodní slovo propůjčil k současně uváděné inscenaci *Staré pověsti české*.

Josef Hovorka

Nutno vzpomenout na některé jeho divadelní role, na Rytíře v *Hadriánovi z Římsu*, na Doktora v inscenaci *Postel pro anděla*, Kata ve hře *Rozum a štěstí*, na jeho Lucifera ve hře *Jak čert vyletěl z kůže*, na zastupitele Rachotu ve *Vodním družstvu*, jeho hlas zněl při znělce jarních přehlídek v Miletíně... Přístup mněl vždy odpovědný a pečlivý, rádi jsme poslouchali jeho pracovní zážitky – celý život totiž jezdil jako strojvedoucí na lokomotivě a vystřídal snad všechny typy mašin, velice poutavě o tom vyprávěl. Nádherné vzpomínky nám po něm zůstanou. Čest jeho památce.

*Za Spolek Divadelní soubor Erben
Miletín Vladimír Kněžourek*

KOUKÁM, JAK TEN ČAS LETÍ!

Nedávno (přesně před půl stoletím) po mně jeden patnáctiletý olepaný výrostek hodil hrudou. „Chceš do drž... chlapečku“, tvrdě jsem se ohradila, netuše, že z toho chlapečka se stane můj dobrý kamarád, že si svá nejlepší mladá léta užijeme v prima partě, která žila amatérským filmem a účinkovala jako „křoví“ v operetách úpických ochotníků, netušila jsem ani to, že se z chlapečka vyklube talentovaný herec a posléze i schopný režisér.

Jeho kvarteto inscenací neslo punc originality jemu vlastní, nepostrádalo vtip a poetiku. Komedyje o Šilokoj, Lucerna, vánoční Komédie o hvězdě a Každý něco pro vlast, hry sklízějící ocenění na přehlídkách, ale především přinášející radost divákům. Kdo by to od toho „morouse“ čekal, že?

A tak, Pavle, doufám, že výčet Tvých děl tímto nekončí, že se zase objevíš s novou neotřelou hrou. Doufám, a určitě i za ostatní „slibuju, že už budeme hodný“. A abych nezapomněla: VŠECHNO NEJ K TVÉMU ŽIVOTNÍMU JUBILEU! Zvědavý čtenář si lehce z textu spočítá, kolik ti vlastně je.

*I za celý úpický soubor ti přeje letitá
kamarádka Irena*

JAROSLAV HÁNĚL – MLADÝ OSMDESÁTNÍK

(*7. 1. 1939)

Jaroslav Háněl patří dnes mezi nejstarší členy Divadelního spolku Vicena v Ústí nad Orlicí. Patří mezi nejaktivnější herce, na svém kontu má více než dvě stovky představení, pomáhá jako organizátor, kulísák, podílí se na společenském životě spolku a dlouhá léta až do roku 2018 zastával funkci hospodáře. Těch osm křížků vyrovnává jeho mladé srdíčko, které už tolik let tluč pro ochotnické divadlo.

Pavel Švorčík

Pochází z Českomoravské vysočiny. Pracoval v ústeckém strojírenském podniku Kovostav a již zde se zapojil do ochotnického divadla – v tehdejší Rudém koutku. Podílel se na takových inscenacích, jako byl *Mikuláš Dačický z Heslova*, *Zvíkovský rarášek*, *Radúz a Mahulena*, *Malajská romance*, *Bludný kruh*, *Voják* či *Svatba sňatkového podvodníka*. Po sloučení RK s Vicenou se stal jeho členem.

V úspěšné inscenaci Štokovy *Božské komedie* si zahrál v komparsu roztomilého andílka, krásná role Policajta na něho čekala ve Stroupežnického *Našich furiantech*, které soubor nastudoval v roce 1983 ke 100. výročí Národního divadla. Pak následoval Čapkův *R.U.R.*, Gogolův *Revizor*, *Camiáda*, několik rolí hrál v *Hrdém Budžesovi* od Ireny Douskové, hrál i v *Pohádce o Popelce*, v Moličrově hře *Zdravý nemocný*, v Peškově komedii *Bylo nebylo* nebo v *Hříčkách o královnách* od Oldřicha Daňka.

Zatím naposledy si zahrál krásnou roli roztržitého zahradníka v detektivní komedii Jana Váchala *Madam Colombová zasahuje*. Za jeho bohatou činnost ve prospěch ochotnického divadla patří Jaroslavovi upřímné poděkování s přáním, aby mu vydrželo zdraví a mladický elán i do dalších let, protože na něho ještě určitě čeká nějaká ta role.

*za Divadelní spolek Vicena Pavel
Sedláček*

SMUTNÉ ZPRÁVY

ZEMŘEL
FRANTIŠEK
ZBORNÍK(27. 12. 1950 PÍSEK -
12. 10. 2018 ČESKÁ LÍPA)

Skvělý divadelník a neméně dobrý kamarád. Znali jsme se léta, párkrát spolu i porotovali, setkávali se na divadelních přehlídkách, v odborné radě Artamy, obdivoval jsem jeho nezměrný entuziasmus, a samozřejmě jeho pozoruhodnou divadelní práci. Vyrůstali jsme v podobné generační bublině, s vědomím, že naše, vznešeně řečeno, láska k divadlu má smysl, cíl. František bude, a nejen mě, scházet. Nebyl takový jiný, jemu podobný...

František vystudoval Pedagogickou fakultu v Českých Budějovicích a později dramatickou výchovu na pražské DAMU. Do roku 1986 byl ve Vodňanech středoškolským učitelem, pak odborným asistentem na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity. A byl také prvním polistopadovým starostou města Vodňany v letech 1990-1994 a místostarostou 1994-1998. Od roku 1999 působil na katedře pedagogiky a primární pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, kde se specializoval na didaktiku literatury,

František Zborník

a zvláště na využití dramatických principů a divadelních technik ve výuce. Od roku 2001 byl ředitelem Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) a o později ředitelem odboru umění a knihoven Ministerstva kultury ČR. Po odchodu z ministerstva se stal vedoucím kulturního centra v Liberci-Vratislavicích a pak pracoval ve svobodném povolání.

Divadelníci ho znají nejen jako herce, režiséra a dramatika, ale také jako porotce a lektora mnoha seminářů a kurzů dramatické výchovy. V 70. a 80. letech minulého století působil v divadelním souboru Šupina Vodňany – jako herec, režisér a autor, byl jeho určující osobností. Šupina patřila k nejúspěšnějším amatérským divadelním souborům těch let mj. svou osobitou metaforickou poetikou. Pod Zborníkovým vedením prošla cestou od hravého, nezávažného divadla až k osobnostnímu, významově i inscenačně bohatému autorskému divadlu, navíc básnivého jazyka. Ve Zborníkově tvorbě dominovalo téma plnokrevné a odvážné lidské existence – jako vědomé volby. Mezi jeho památné inscenace patřila už jedna z prvních, z roku 1980, a to Rilkeho *Píseň o lásce a smrti korněta Kryštofa Rilka*, s níž Šupina zvítězila na Wolkrově Prostějově, v roce 1983 pak *Markéta*, podle Vančurova textu *Markéta Lazarová*. Zborníkova Šupina se úspěšně účastnila i zahraničních festivalů v Anglii, Maďarsku, Německu či Polsku. Po roce 2000 se přestěhoval do České Lípy a stal se tam autorem, dramaturgem, režisérem a poté i principálem rovněž významného Divadelního klubu Jirásek Česká Lípa, s nímž např. nastudoval svou autorskou hru *Na druhé straně řeky*, úspěšnou na JH 2003.

František od 1998 spolupracoval i s Městským divadlem v Českém Krumlově, psal scénáře a režíroval hry s rožmberskou tematikou při

Slavnostech pětileté růže. Po dlouhá léta byl lektorem divadelních seminářů a kurzů dramatické výchovy, porotcem, např. na Divadelní Třebíči, Jiráskově Hronovu, na Dětské scéně či na KDP ve Vysokém n. Jizerou, přednášel také v kursech pro učitele a podnikatele. Spolupracoval i s profesionálními divadly – v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích režíroval *Markétu Lazarovou* podle vlastního scénáře, pro Divadlo ABC Praha dramatisoval Klapkovy *Tři muže ve člunu a pes*, pro Městské divadlo v Kladně připravil inscenaci *Cesta za barevným snem* a pro Městské divadlo v Mostě dramatisoval *Saturnina* podle Zdeňka Jirotky, psal i scénáře pro budějovické Studio dell'arte, také scénáře pro Český rozhlas. Byl autorem pohádkových knížek pro děti mj. *O dívce Hanako a nejkrásnějším draku*, či *Naháči a načesači*.

V letech 1991-2006 byl členem odborné rady ARTAMA pro amatérské divadlo. A dostalo se mu i ocenění Zlatým odznakem J. K. Tyla, v roce 2015 získal rovněž Cenu ministerstva kultury. Poslední napsaný a zrežisovaný scénář Františka Zborníka, hra *O čtrnáct dní dříve*, byla provedena v Divadle Pod čarou v Písku – František Zborník už ji ale neuviděl, zemřel po dlouhé zákeřné nemoci 12. října 2018, den před její premiérou.

Ve Františkovi Zborníkovi ztrácí české amatérské divadlo mimořádnou osobnost, která formovala jeho novodobé dějiny s vědomím tradice i moderních pohledů, osobnost výsostně tvůrčí a inspirativní – bez jeho tvorby i práce vzdělávací, pedagogické, budeme už jen chudší...

Saša Gregar

(s použitím Databáze českého amatérského divadla a nekrologu Vladimíra Hulce v Divadelních novinách č. 19/2018)